

Ås kommune
www.as.kommune.no

Handlingsprogram 2016-2019

Budsjett 2016

Økonomiplan 2017-2019

Rådmannens forslag 21. oktober 2015

*Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter*

Nye Solberg skole

Oppgradering av Borggården

INNHold

1. Innledning	3
2. Forutsetninger for handlingsprogramperioden	5
2.1 Lokalpolitiske føringer	5
2.2 Statsbudsjettet 2016.....	5
2.3 Befolkningsutvikling 2016 – 2019	8
3. Økonomiske rammer	11
3.1 KOSTRA-nøkkeltall	11
3.2 Økonomisk hovedoversikt.....	13
3.3 Statens økonomiske rammer.....	19
3.4 Tiltak for å saldere budsjettet	23
3.5 Investeringsbudsjettet	23
3.5.1 Grunnskole – investeringer.....	28
3.5.2 Barnehage – investeringer.....	31
3.5.3 Pleie og omsorg – investeringer	31
3.5.4 Idrett og kultur – investeringer.....	33
3.5.5 Samferdsel – investeringer	34
3.5.6 Andre prosjekter – investeringer.....	35
3.5.7 VAR – investeringer	38
3.5.8 Finansiering av investeringene	39
4. Hovedsatsninger i 2016-2019	40
Hovedmål 1 Ås er en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk ..	41
Hovedmål 2 Ås er en inkluderende og mangfoldig kommune	49
Hovedmål 3 Ås er et kunnskaps- og kultursenter i regionen.....	54
Hovedmål 4 Ås kommune som en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver	57

VEDLEGG

Vedlegg 1: Oppvekst og kulturetaten, budsjetttrammer og konsekvenser	60
Vedlegg 2: Helse og sosialetaten, budsjetttrammer og konsekvenser	63
Vedlegg 3: Teknisk etat, budsjetttrammer og konsekvenser.....	67
Vedlegg 4: Sentraladministrasjonen, budsjetttrammer og konsekvenser	72
Vedlegg 5: Budsjett fellesinntekter – utgifter	76
Vedlegg 6: Budsjettskjema 1A og 1B – drift	77
Vedlegg 7: Budsjettskjema 2A og 2B – investeringer	79
Vedlegg 8: Hovedoversikt, drift.....	82
Vedlegg 9: Oversikt over årsverk i Ås Kommune	84
Vedlegg 10: Kommunale avgifter, gebyrer og gebyrregulativ	85
Vedlegg 11: Totaloversikt funksjoner	100
Vedlegg 12: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer	102
Vedlegg 13: Budsjett for kontroll og tilsyn	103
Vedlegg 14: Budsjett 2016 og handlingsprogram for kirken 2016-19	118

1. Innledning

ET BUDSJETT MED UTGANGSPUNKT I KOMMUNEPLANENS HOVEDMÅL

Samfunnsdelen i ny kommuneplan for Ås ble vedtatt høsten 2015 og vil gjelde for perioden 2015-2027. Arealdelen vedtas våren 2016 på grunn av innsigelser og mekling.

Hovedmålene i Kommunestyrets vedtatte kommuneplan setter retningen for Rådmannens budsjettforslag. Budsjettet skal legge til rette for gode tjenester for innbyggerne og legge til rette for et grønt skifte i Ås kommune.

Handlingsprogrammet tar utgangspunkt i hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel (2015-2027):

1. Innen 2027 er Ås en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk
2. Innen 2027 er Ås en inkluderende og mangfoldig kommune
3. Innen 2027 er Ås et kunnskaps- og kultursenter i regionen
4. Innen 2027 er Ås kommune et godt sted å bo for alle kommunens innbyggere
5. Innen 2027 er Ås kommune en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver
6. Innen 2027 skal Ås kommune levere gode og effektive tjenester til kommunens innbyggere

Utgangspunktet for hovedmålene er hovedsatsningsområdene fra forrige kommuneplan 2011-2023:

Miljø, mangfold og muligheter.

ET BUDSJETT SOM MØTER BEFOLKNINGSVEKSTEN

Kommunen har stor befolkningsvekst. Nødvendige investeringer i skoler, helse- og omsorgsboliger er innarbeidet for å sikre et godt tjenestetilbud. Ås kommune står foran sitt største investeringsløft noensinne, med investeringer i planperioden på 1,2 milliarder kroner.

Arbeidet med investeringer må derfor gis høy prioritet og nødvendige ressurser i kommende periode.

Investeringene bør være framtidsrettede, både ivareta en høy miljøstandard og en kapasitet som dekker behovene i årene fremover.

EIENDOMSSKATT ER NØDVENDIG FOR Å MØTE VEKST

For å finansiere det ekstraordinære investeringsløftet i kommende år, foreslår rådmannen å innføre eiendomsskatt på boliger fra 2017.

Nye investeringer i planperioden medfører økte finanskostnader, den samlede økningen er omtrent 30 mill. kroner fra 2016 til 2019. Rådmannen forutsetter i budsjettforslaget at samlede inntekter fra eiendomsskatt skal gå til å dekke økningen i finansutgiftene knyttet til nye investeringer. Rådmannen vil derfor i framtidige budsjetter og årsrapporter utarbeide nøkkeltall som viser driftsresultater justert for eiendomsskatt og ekstraordinære finanskostnader, i tillegg til kommunens samlede driftsresultater.

KOMMUNEBAROMETERET

Kommunebarometeret viser at kommunen gjennomgående leverer gode tjenester innenfor de økonomiske rammebetingelser. Et godt resultat på kommunebarometeret indikerer at dimensjoneringen og innretningen på kommunens tjenesteproduksjon er riktig.

Det totale kostnadsnivået er imidlertid for høyt, dersom man ikke øker inntektene fremover. Alternativet til eiendomsskatt vil derfor være å nedjustere tjenestetilbudet på alle områder i kommunen. En reduksjon i alle enheter med totalt 25 årsverk vil kunne gi et budsjett i balanse. Tiltaket vil være utfordrende og vil kreve en betydelig omstilling. Med en felles forståelse blant folkevalgte, tillitsvalgte og ansatte om at dette er nødvendig, vil tiltaket likevel kunne gjennomføres. Det er da helt avgjørende at reduksjonen i stillingene også medfører reduksjoner i oppgavene som kommunen skal utføre.

SATSING PÅ RENOVERING OG VEDLIKEHOLD

Kommunen har de senere årene styrket vedlikehold og renovering av bygg, sammenlignet med tidligere rammer. Styrkingen har vært nødvendig for å ta igjen et betydelig etterslep og bidra til at fremtidige renoveringsbehov reduseres. Kommunen er nå i gang med prosjekter som skal redusere vedlikeholdsetterslepet. Budsjettet for 2016 innebærer en ytterligere samlet opptrapping driftsbudsjett og årlige investeringsmidler til dette arbeidet med 6,6 mill. kroner.

SATSING PÅ MILJØTILTAK

Kommunestyret har med ny kommuneplan vedtatt et grønt skifte. Rådmannen vil fremover prioritere avsatte midler til tiltak som bygger opp under dette skiftet. Tiltakene omfatter blant annet sykkelveier, nærmiljøanlegg og ENØK tiltak i kommunale bygg.

Som et ledd i dette arbeidet vil rådmannen foreslå å innføre parkeringsgebyr på kommunale parkeringsplasser. Dette er et miljøpolitisk tiltak som skal bidra til økt overgang fra biltransport til mer miljøvennlige

transportløsninger. Samtidig skal det sikre finansiering av investeringer i tiltak som fremmer en mer bærekraftig kommune.

KVALITETSØKNING I ELDREOMSORGEN

I budsjettet for 2016 er det budsjettert med økt kjøp av sykehjemsplasser slik at omfanget av dobbeltrom kan reduseres. I 2017 vil nytt demenssenter stå klart og gradvis bli tatt i bruk.

FLYKTNINGER

Det høye antallet flyktninger i Europa som følge av krigen i Syria, setter kommunene i en ekstraordinær situasjon. Regjeringen har varslet at det vil bli fremmet en tilleggsproposisjon til Stortinget som følge av flyktnings situasjonen.

I budsjettet er det lagt til grunn mottak av 23 flyktninger 2016. IMDI har anmodet Ås kommune om å bosette 30 flyktninger i 2016, i tillegg kommer familiegjenforeninger. Tiltak for å kunne bosette i henhold til anmodningen fra IMDI vil bli lagt frem i egen sak etter at Stortinget har vedtatt de økonomiske rammebetingelsene i den varslede tilleggsproposisjonen.

2. Forutsetninger for handlingsprogramperioden

2.1 Lokalpolitiske føringer

Formannskapet fattet følgende vedtak 3. juni 2015:

1. *Proessen med handlingsprogram 2016-19 gjennomføres som beskrevet i vedlegg 1.*
2. *De foreløpige økonomiske rammene for etatene 2016 – 2019 er en videreføring av rammene for 2015-18, justert for lønnsvekst.*
3. *Tiltak fra 1. og 2. tertial skal vurderes på nytt som nye tiltak med helårseffekt i 2016.*
4. *Prisvekst må etatene ta innenfor egne rammer som en del av etatenes innsparingskrav.*
5. *Etatene skal finne inndekning for vedtatte innsparingskrav fra handlingsprogram 2015-18.*
6. *Etatene kan fremme nye tiltak gjennom omprioriteringer ved reduksjon av eksisterende tjenestetilbud.*

2.2 Statsbudsjettet 2016

DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNESEKTOREN I 2016

Regjeringen legger opp til realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2016 på 7,3 mrd. kroner. Av den samlede veksten er 4,2 mrd. kroner frie inntekter. Inntektsveksten må sees i sammenheng med konsekvenser av den demografiske utviklingen for kommunesektoren og økte pensjonskostnader.

Samlet pris- og lønnsvekst for kommunesektoren (deflator) er i 2016 anslått til 2,7 prosent.

For Ås kommune utgjør realveksten i inntekter, det vil si vekst utover lønns- og prisvekst, 24,6 mill. kroner fra 2015 til 2016. Disse midlene må i all hovedsak settes av til å dekke kostander knyttet til nye investeringer og helårseffekt av nye tiltak vedtatt i 2015.

ENDRINGER I BEVILGNINGER TIL KOMMUNENE

Helse og omsorg:

- Kommunene har fra 1. januar 2016 en plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgnopphold for pasienter med somatiske sykdommer. Som følge av dette foreslås det å overføre 1 206,6 mill. kroner til rammetilskuddet til kommunene.
- Investeringer i heldøgns omsorgsplasser gis en tilsagnsramme på nesten 4,1 mrd. kroner i investeringstilskudd. (2500 plasser)
- Regjeringen vil fremme forslag til endring av helse- og omsorgstjenesteloven slik at kommunene fra 1. januar 2020 får plikt til tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens.
- Regjeringen vil innføre lovkrav om psykologkompetanse i norske kommuner fra 2020. For å bidra til forsterket rekruttering fram til kravet trer i kraft, foreslås det å legge om det eksisterende rekrutteringstilskuddet til et flatt årlig tilskudd på 300 000 kroner per psykologårsverk som rekrutteres fra 2016.
- Det foreslås å øke innslagspunktet med 10 000 kroner utover prisjustering – til 1 081 000 kroner. Kompensasjonsgraden holdes uendret på 80 pst. Den underliggende veksten i ordningen antas fortsatt å være sterk. Bevilgningen øker med 1,2 mrd. kroner i 2016 sammenliknet med saldert budsjett 2015.

Barnehage:

- 400 millioner kroner av veksten i frie inntekter er knyttet til et mer fleksibelt barnehageopptak. Dette tilsvarer helårseffekten av bevilgningen i 2015-budsjettet. Satsingen utgjør med dette nærmere 750 mill. kroner.
- Fra 2016 får ikke-kommunale barnehager den samme finansieringen som kommunale barnehager (dvs. 100 pst av tilskuddet til tilsvarende kommunale barnehager). Kommunene kompenseres ved en økning i rammetilskuddet på 180 mill. kroner.

- Det gjøres endringer i forskriften om finansiering av ikke-kommunale barnehager for å gi bedre samsvar mellom reelle utgifter og tilskuddet fra kommunen. Endringene er først og fremst knyttet til pensjons- og kapitalutgifter. Dette gir isolert sett en innsparing på 338 mill. kroner som trekkes ut av rammetilskuddet.
- Bevilgningen over Kunnskapsdepartementets budsjett knyttet til økt kompetanse og kvalitet økes med 160 mill. kroner i 2016. Midlene skal blant annet gå til arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning og til lokale tiltak for å styrke det pedagogiske arbeidet.

Grunnskole:

- Som en del av regjeringens realfagsstrategi foreslås det å øke timetallet i naturfag med én uketime på 5.-7.trinn fra høsten 2016.
- Kompetansesatsingen i skolen fortsetter på samme høye nivå.
- Det foreslås å øke lærlingtilskuddet til lærebedrifter med ytterligere 2 500 kroner per kontrakt i 2016. Dette er en del av regjeringens satsing for å motvirke ungdomsledighet.

Vekstkommuner:

- Regjeringen foreslår å senke vekstgrensen for gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst fra 1,6 til 1,5 prosent. Innbyggertilskuddet prisjusteres fra 55 tusen til 56 485 kroner per innbygger utover vekstgrensen.

Flyktninger:

- Det har vært en kraftig økning i antall asylsøkere til Europa. Dette har også ført til en stor økning til Norge. Som følge av den store økningen i antallet asylsøkere siden sommeren, har regjeringen også varslet at den vil legge fram en tilleggsproposisjon for 2016-budsjettet i løpet av høsten.
- Integreringstilskuddet er styrket med 50 mill. kroner til et ekstratilskudd til kommuner ved bosetting av flyktninger. Kriteriet for å få tilskudd er at kommunen i 2016 bosetter flere enn de ble anmodet om i 2015. Tilskuddet blir utbetalt med 50 000 kroner for hver person kommunen bosetter utover dette i 2016.

Tiltakspakke for økt sysselsetting:

- Som en del av budsjettet legger Regjeringen fram en særskilt tiltakspakke for økt sysselsetting på i alt 4 mrd. kroner. Som ledd i tiltakspakken foreslår Regjeringen et engangstilskudd på 500 millioner kroner til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommuner. Midlene vil bli fordelt med likt kronebeløp per innbygger uten søknad. Midlene kommer i tillegg til veksten i kommunenes inntekter.

KONSEKVENSER FOR ÅS KOMMUNE

Ås kommune får en vekst i frie inntekter på 5,6 prosent sammenlignet med revidert nasjonalbudsjett 2015. Anslått pris- og lønnsvekst utgjør 2,7 prosent. Dette innebærer at realveksten for Ås kommune er på 2,9 prosent, eller ca. 24,6 mill. kroner.

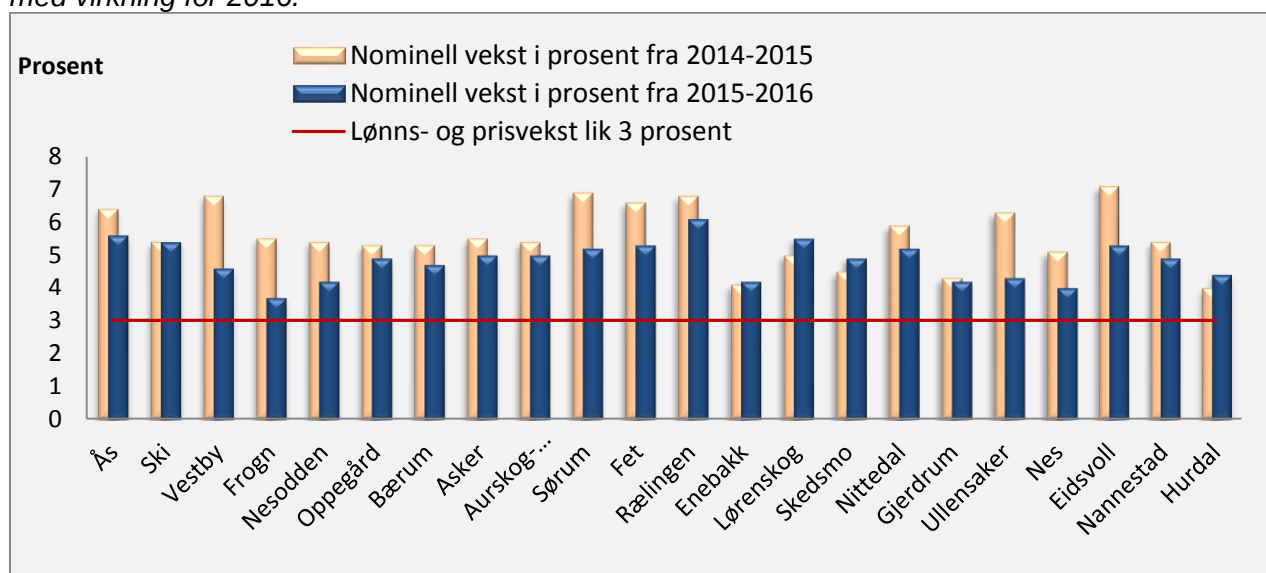
Realveksten skal dekke:

- Alle nye tiltak
- Finanskostnader knyttet til nye investeringer
- Helårseffekt av nye tiltak vedtatt i 2015
- Økning i tjenester som følge av demografisk utvikling
- Økte pensjonskostnader utover ordinær lønnsvekst

Helårseffekten av nødvendige tiltak som ble vedtatt i 1. og 2. tertial 2015 er innarbeidet. Disse omfatter blant annet styrking av budsjettene til NAV, Barnevernet og kjøp av sykehjemsplasser.

Nye tiltak og satsninger finansieres gjennom omprioriteringer samtidig som det er innarbeidet innsparinger på alle etater for å kunne opprettholde et positivt netto driftsresultat.

Figur 1. Viser svingningene i det økonomiske handlingsrommet for Akershuskommuner i 2015 og 2016. Ås kommune har i 2016 et fortsatt økt handlingsrom til å møte demografisk vekst. En del av handlingsrommet er likevel allerede bundet opp gjennom korrigeringer i årsbudsjettet for 2015 med virkning for 2016.

2.3 Befolkningsutvikling 2016 – 2019

Ved utgangen av 2014 var det 18 503 innbyggere i Ås kommune, en økning på 2,97 prosent i forhold til 2013. Tabell 1 viser den reelle befolkningsveksten i perioden 2010-2014 og prognose for perioden 2015-2019. Prognosene er basert på kommunenes plan- og analysesystem (Kompas). Det er tatt høyde for et oppdatert boligprogram og andre parametere som påvirker befolkningsveksten.

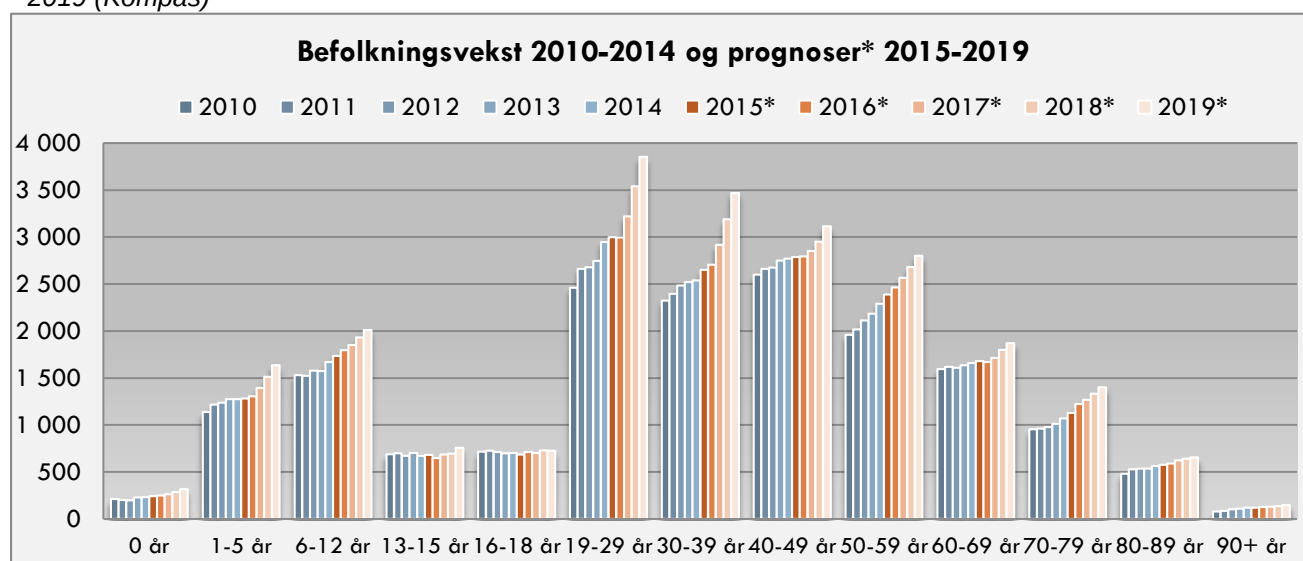
Prognosen fra Kompas anslår at det vil bli 22 746 innbyggere i 2019, mens SSBs middel-

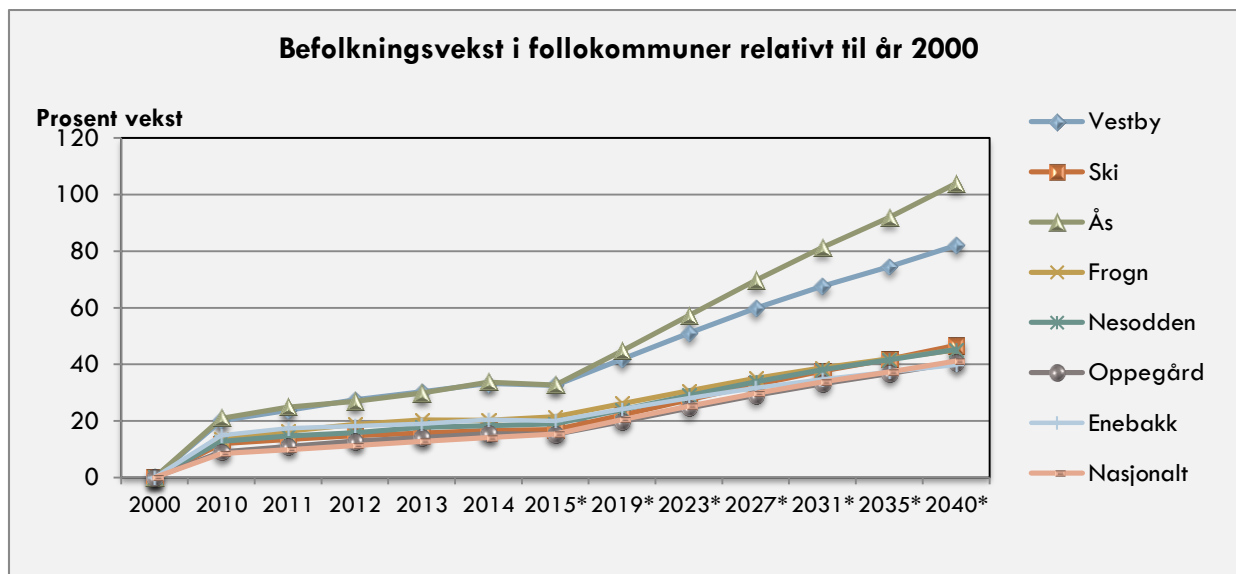
vekstprognose viser 20 032 innbyggere. Selv om det er usikkerhetsfaktorer knyttet til prognosene, vil det fortsatt være en betydelig befolkningsvekst i Ås.

Det forventes at den største prosentvise veksten er blant barn under 13 år og eldre over 70 år. Det er nødvendig å prioritere tjenester for disse gruppene i årene som kommer, både ved å utvide kapasiteten i barnehage, skole og eldreomsorg.

	Befolkningsvekst 2010-2014 (Kilde: SSB)					Befolkningsprognose 2015-2019 (Kilde: Kompas)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0 år	211	200	198	227	232	241	248	262	288	317
1-5 år	1 138	1 216	1 238	1 274	1 273	1 281	1 304	1 392	1 512	1 636
6-12 år	1 531	1 522	1 577	1 573	1 670	1 735	1 794	1 849	1 932	2 011
13-15 år	688	699	671	702	670	680	647	685	695	755
16-18 år	716	724	711	698	703	684	710	702	729	724
19-29 år	2 461	2 662	2 679	2 747	2 946	2 998	2 995	3 217	3 541	3 852
30-39 år	2 324	2 395	2 482	2 521	2 538	2 651	2 705	2 914	3 188	3 467
40-49 år	2 598	2 661	2 674	2 750	2 769	2 786	2 794	2 853	2 949	3 114
50-59 år	1 960	2 015	2 113	2 185	2 290	2 388	2 463	2 567	2 679	2 799
60-69 år	1 593	1 617	1 609	1 635	1 659	1 679	1 668	1 713	1 798	1 870
70-79 år	954	960	978	1 011	1 071	1 126	1 223	1 267	1 333	1 400
80-89 år	480	527	534	536	562	577	591	622	639	653
90+ år	79	86	104	110	120	121	127	131	136	148
Alle aldre	16 733	17 284	17 568	17 969	18 503	18 948	19 269	20 174	21 420	22 746
Vekst, personer	347	551	284	401	534	445	321	905	1 246	1 326
Vekst, prosent	2,12	3,29	1,64	2,28	2,97	2,40	1,70	4,70	6,18	6,19

Tabell 1 og Figur 2. Folkemengde i Ås pr 31. desember 2010-2014 (SSB) og befolkningsprognose 2015-2019 (Kompas)

Figur 3. Befolkningsutvikling i Follokommunene og prognoser* framover, 2010-2040 (Kilde: SSB)

I følge SSBs befolkningsprognoser basert på middelsvekst (alternativ MMMM) er relativt forventet vekst i Ås den høyeste i Follo og langt over det som forventes nasjonalt. Figur 3 viser at befolkningen i Ås doubler seg fra år 2000 til 2040.

BEFOLKNINGSUTVIKLINGENS KONSEKVENSER FOR TJENESTETILBUDET

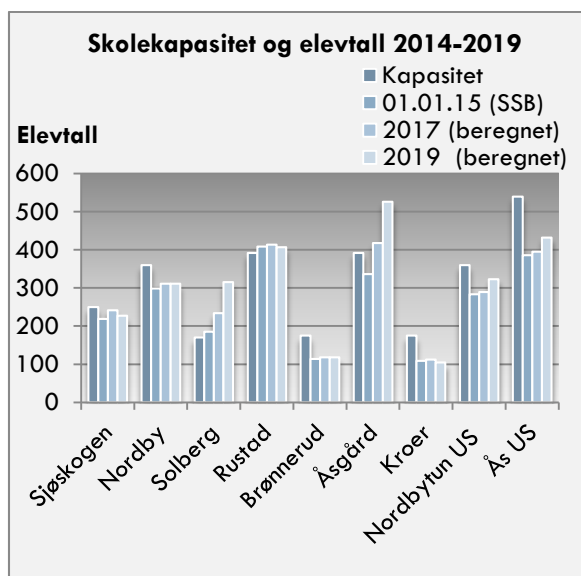
Behov for å utvide skolekapasitet

I Inneværende planperiode forventes den nåværende skolekapasiteten å dekke behovet på Sjøskogen, Nordby, Brønnerud, Kroer og ungdomsskolene. Kapasiteten utfordres på Solberg, Rustad og Åsgård.

På Solberg er det forventet en økning i elevtallet på 66 prosent i perioden 2015 til 2019. Utbyggingen er planlagt ferdig i 2018. Det er også foreslått å sette opp 2 klasseromsmoduler fra sommeren 2016 til sommeren 2018.

Rådmannen foreslår i planperioden også å utvide Rustad skole til en 4-parallell, denne planlegges ferdigstilt i 2019.

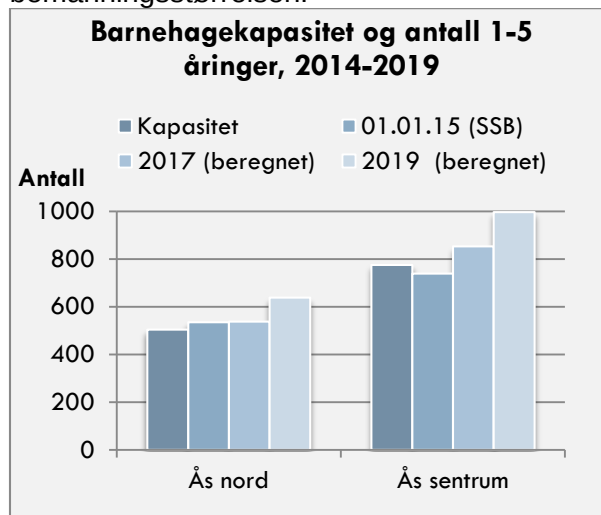
På Åsgård er forventet økning i elevtall på 48 prosent i perioden 2015 til 2019. Det er satt av planleggingsmidler i planperioden og utbygging der planlegges ferdigstilt i 2021. Det er leid inn moduler som vil kunne ta av for kapasiteten fram til 2017. Fra 2017 må skolekretsgransene mellom Åsgård og Rustad flyttes permanent.

Figur 4. Kapasitet på barne- og ungdomskolene, elev tall pr 01.01.15 og prognoser 2017 og 2019

Behov for barnehageplasser

Ås har til sammen mer enn 1200 barnehageplasser. Plassene er fordelt i to grupper, barn over og under 3 år. Fordelingen mellom gruppene kan ha relativt store variasjoner fra år til år, noe som også påvirker bemanningsstørrelsen.

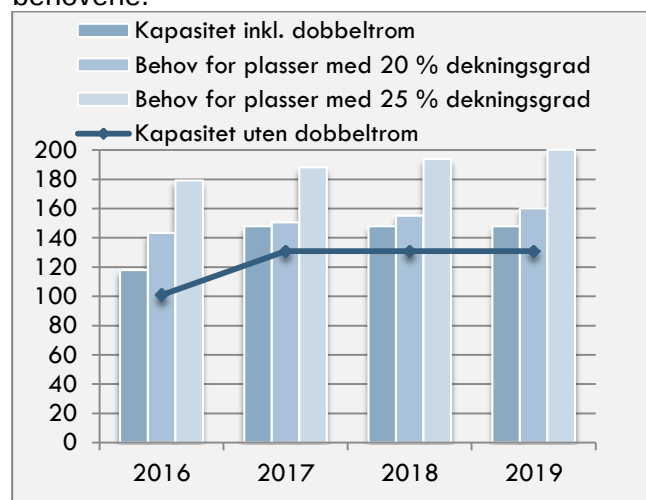
Figur 5. Kapasitet på barnehager fordelt på Ås sentrum og Ås nord og antall 1-5 åringer pr 01.01.15 og prognoser 2017 og 2019. Gjelder kommunale og private barnehager.

Fra 2018 vil Ås kommune mangle 150 barnehageplasser under forutsetning av 95 prosent kapasitetsdekning. Allerede året etter vil det være en mangel på 275 barnehageplasser fordelt på Ås nord og Ås sentrum. Kapasiteten vil fortsette å utfordres i årene framover.

Nye barnehager i Ås i planperioden forutsettes etablert av ikke-kommunale aktører. Alle ikke-kommunale barnehager får både drifts- og kapitaltilskudd. Det er varslet en endring i kapitaltilskuddet fra 1. januar 2016 som fører til at nye private barnehager i større grad skal få dekket sine reelle kapitalutgifter fra kommunen. Når dette foreligger, må man se hvilke konsekvenser det fører til med tanke på privat/kommunal utbygging

Behov for heldøgns pleie- og omsorgsplasser

Figur 6 viser en prognose for behovet for antall plasser for aldersgruppen over 80 år, sett i forhold til en dekningsgrad på 20 prosent. Nasjonale føringer anbefaler 25 prosent dekning, men Ås kommune har vedtatt at 20 prosent dekningsgrad er tilstrekkelig. Kommunens økonomiske situasjon tilsier at det vil være meget vanskelig å legge til grunn de nasjonale føringene. Kommunen vil løpende vurdere hvilke boformer og tjenestetilbud som er mest hensiktsmessig for å ivareta behovene.

Figur 6. Figuren viser prognosen for aldersgruppen over 80 år og behov for opptrapping av antall plasser i boliger med heldøgns pleie- og omsorgstjenester, sett i forhold til en dekningsgrad på 20 %.

Figur 6 viser at Ås kommune vil mangle 25 sykehjemsplasser i 2016 med 20 prosent dekningsgrad. Da er dobbeltrommene medregnet i kapasiteten. Ser man bort i fra de 17 dobbeltrommene, vil kommunen mangle 42 sykehjemsplasser i 2016.

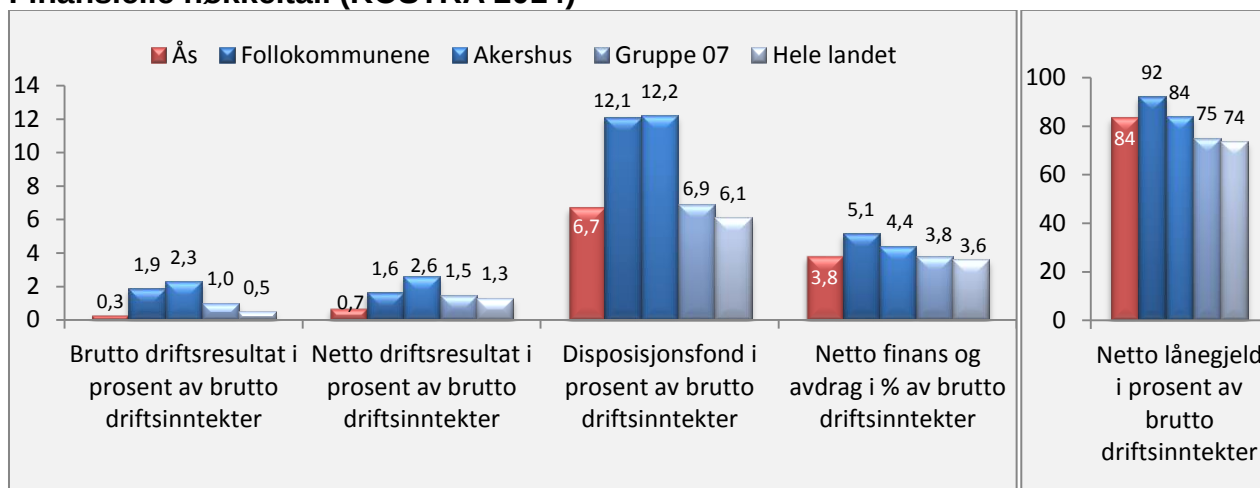
Kapasitetstallene for 2017 – 2019 forutsetter åpning av 30 plasser i Ås Demenssenter, som ferdigstilles i oktober 2016.

Prognosene viser at det er behov for å utvide sykehjemskapasiteten men det er viktig å ha fleksibilitet i tilbudet da behovene svinger mye over tid.

3. Økonomiske rammer

3.1 KOSTRA-nøkkeltall

Finansielle nøkkeltall (KOSTRA 2014)

Figur 7. Viser utvalgte finansielle nøkkeltall fra KOSTRA 2014. Ås sammenlignet med øvrige grupper.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat for kommuner angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Fylkesmannen anbefaler at netto driftsresultat skal være minst 3 prosent. Anbefalingen er gitt for å sikre tilstrekkelig økonomisk handlefrihet til nye investeringer eller for å møte uforutsette svingninger i utgifter og inntekter.

Disposisjonsfondet

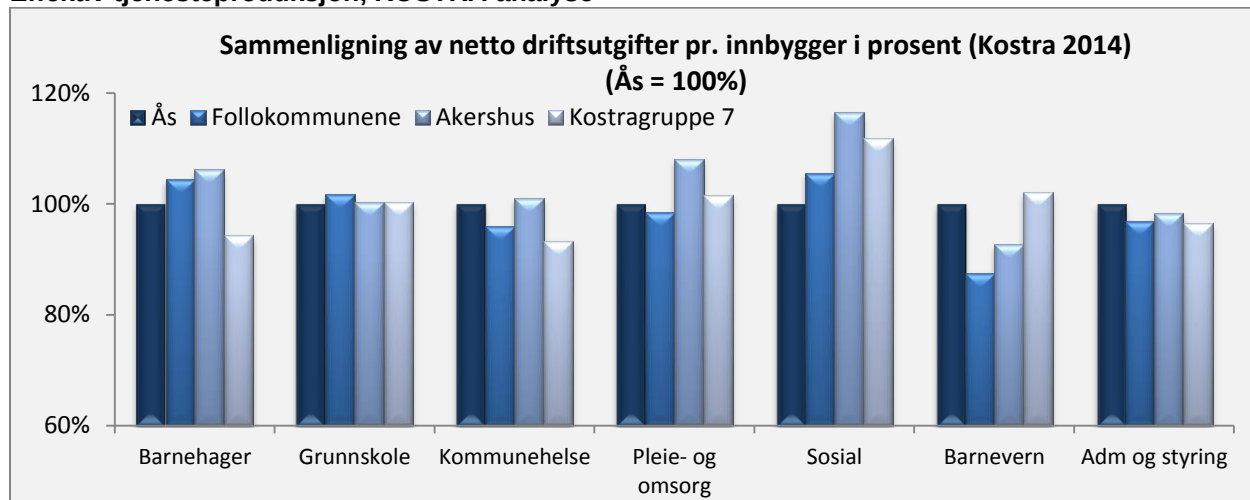
Fylkesmannen anbefaler at disposisjonsfondet utgjør 4 prosent av driftsinntektene. Ås kommunes samlede disposisjonsfond er per oktober 2015 på 86,3 mill. kroner eller omlag 7,7 prosent av kommunens driftsinntekter. Gode økonomiske resultater de senere årene har bidratt til å styrke kommunens disposisjonsfond.

Stram økonomistyring

Med et økt press på kommunens økonomi, er det viktig at budsjettene overholdes. Gjennom plan-, budsjett- og rapporteringsprosesser skal den enkelte enhet få en god forståelse for hvilke økonomiske rammer som er stilt til rådighet. De administrative økonomirapporteringene vil være sentrale for økonomistyringen gjennom året.

For å lykkes med en helhetlig økonomistyring gjennom året kreves gode prosesser. Enheter med budsjettmessige utfordringer må følges opp. For å finne inndekning for merutgifter i en enhet, krever det at andre enheter må bidra med tilsvarende reduksjoner.

Effektiv tjenesteproduksjon, KOSTRA-analyse

Figur 8. Sammenligning av netto driftsutgifter fordelt pr. innbygger i målgruppen. (KOSTRA 2014). Ås kommune er satt til 100 % og er grunnlaget for sammenligningen med øvrige kommuner.

KOSTRA-tall indikerer at Ås kommune har en effektiv drift på flere områder. Likevel er det områder som bør effektiviseres ytterligere, med mål om å opprettholde kvaliteten i tjenestetilbudet.

Strukturelle forhold, blant annet knyttet til gjeldende bygningsmasse, gjør at en god del av effektiviseringspotensialet ikke kan tas ut på kort sikt. Ved realisering av nye investeringer er det derfor viktig at disse bidrar til å utløse potensialet for en reduksjon i driftsutgiftene. KOSTRA vil bli brukt som grunnlag for videre analyser av effektiv tjenesteproduksjon.

Kommentarer til KOSTRA-tallene:

- Ås kommune har noe lavere utgifter til barnehage enn øvrige gjennomsnitt. Resultatet indikerer at vi har en god barnehagedrift.
- Netto utgifter til skole er noe lavere enn gjennomsnittet i Follo. Ås kommune har tidligere ligget over, noe som indikerer en effektivisering av kostnadene til skolesektoren i 2014.
- Follo og gruppe 8 har noe lavere utgifter enn Ås kommune.

- Ås kommune har lavere utgifter til sosiale tjenester enn alle øvrige grupper. Budsjettene er blitt vesentlig styrket i 2015, og vi forventer derfor at de utgiftene i KOSTRA 2015 vil vise en økning.
- Ås kommune har tidligere år hatt betydelig lavere utgifter til barnevern enn de øvrige gruppene. I 2014 ble fikk Ås en betydelig utgiftsvekst.
- Follokommunene og Akershus hadde i 2014 lavere utgifter til administrasjon og styring enn Ås kommune.

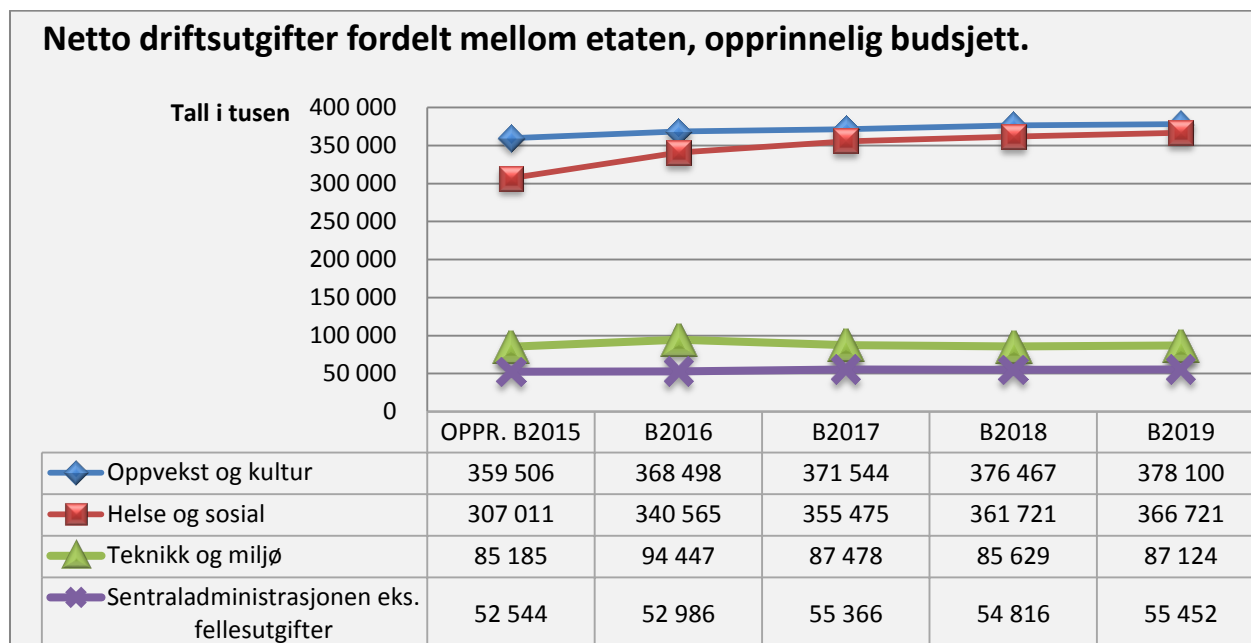
Ås kommune er avhengige av en mer effektiv drift enn de fleste sammenlignbare kommunene. Dette skyldes at kommunen relativt sett har lavere frie inntekter til å finansiere driften.

I årene framover er det derfor viktig å rasjonalisere og effektivisere driften ytterligere. Nye investeringstiltak må, i tillegg til å møte veksten, i størst mulig grad bidra til økt effektivisering. For at dette skal realiseres er det behov for endringer i dagens organisering og drift. Kompetansen må brukes best mulig og kommunen bør ha en mer effektiv bruk av arealer.

3.2 Økonomisk hovedoversikt

Totalt øker etatenes nettorammer med 53,2 mill. kroner fra opprinnelig budsjett 2015 til budsjettet for 2016. Korrigeret for pris- og lønnsvekst får etatene en realvekst på omlag 28 mill. kroner, tilsvarende 3,3 prosent. Dette

er den reelle økningen i rammen som blant gjelder helårseffekten av tiltakene som ble vedtatt i budsjettet for 2015, samt nye tiltak for 2016.

Figur 9. Netto driftsutgifter fordelt mellom etatene, opprinnelig budsjett. (Tall i tusen)
Sentraladministrasjonen vises inkludert fellesutgifter.

Tabell 2. Netto budsjettammer og endringer samlet for alle etater, 2016-2019 (Tall i tusen)

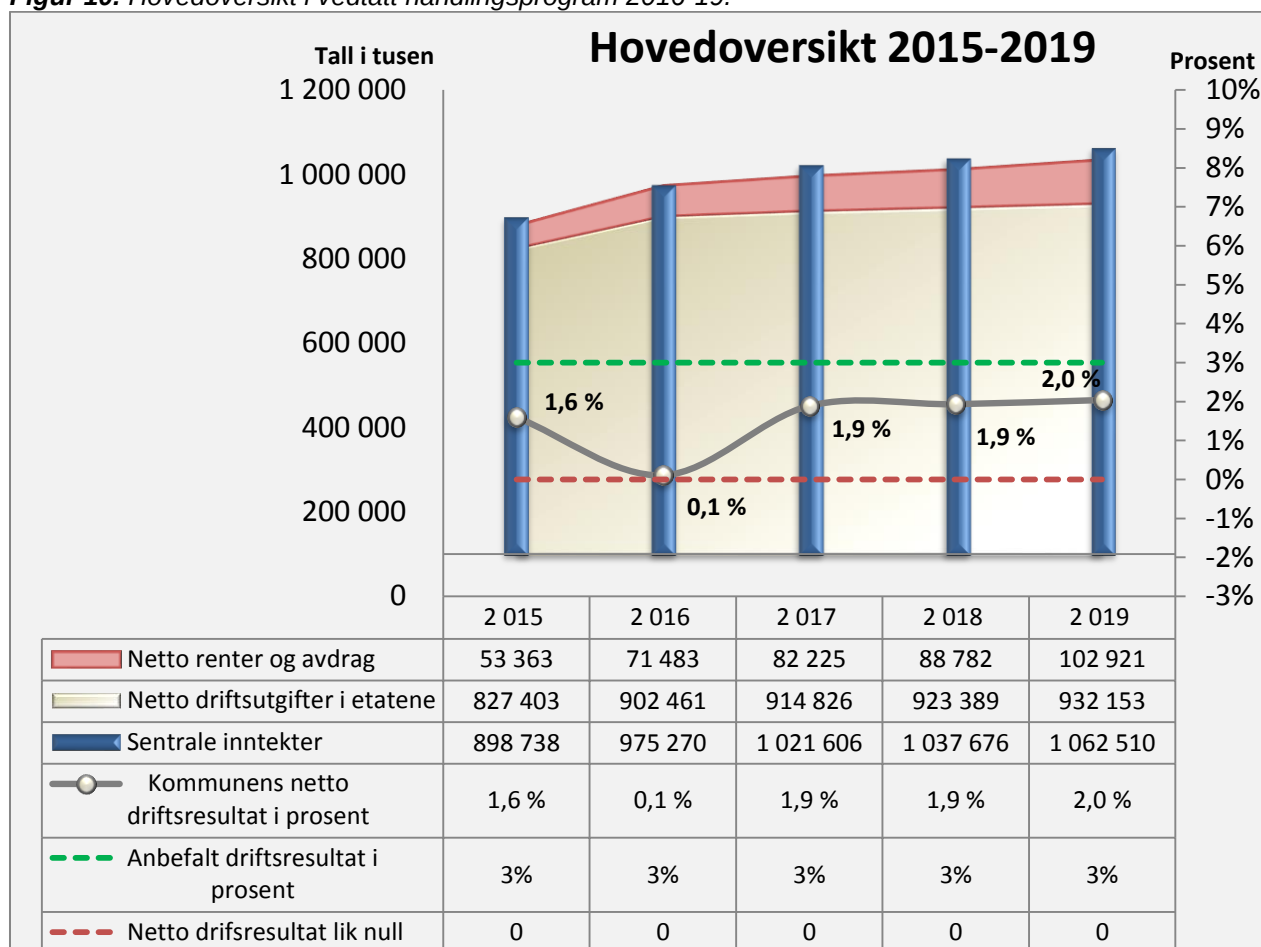
	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015	833 410	833 410	833 410	833 410
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	2 590	18 973	17 510	17 510
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	836 000	852 383	850 920	850 920
B. Konsekvensjusteringer	55 615	57 216	67 763	76 827
C. Nye tiltak og omprioriteringer	12 489	11 200	11 386	11 086
D. Nye besparelser	-5 971	-10 299	-10 799	-10 799
Ramme 2016-2019	898 133	910 500	919 270	928 034

Detaljerte oversikter over budsjettammer og endringer, er vist i kapittel 3.3, samt beskrevet i vedleggene 1 til 4.

HOVEDOVERSIKT

Figur 10 gir en hovedoversikt over nøkkeltall i handlingsprogramperioden 2016-2019. Mer detaljerte oversikter finnes under tjenestoområdene, samt i vedleggene.

Figur 10. Hovedoversikt i vedtatt handlingsprogram 2016-19.

NETTO DRIFTSRESULTAT

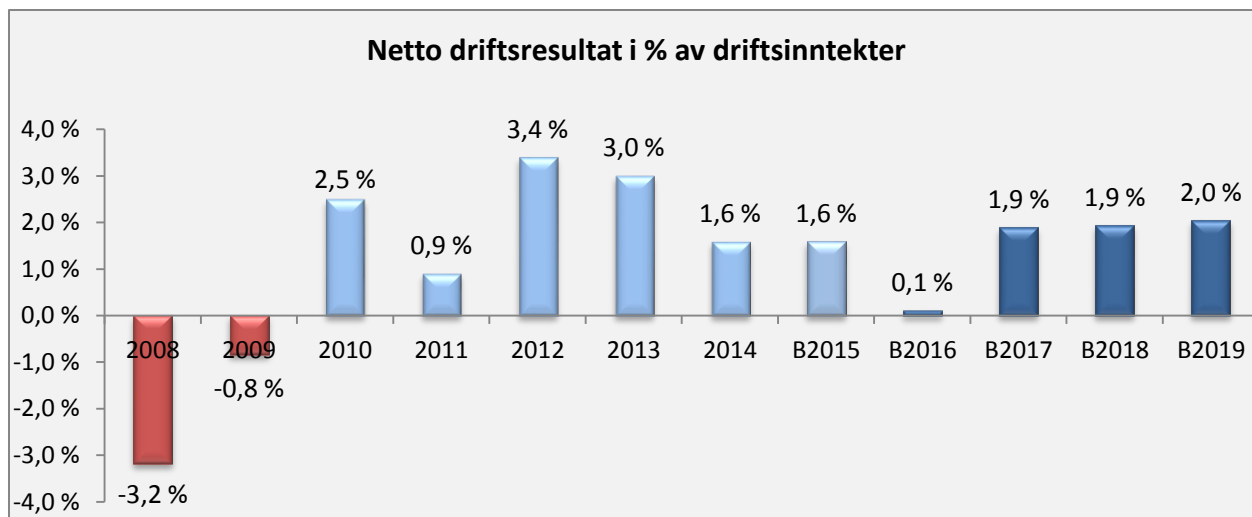
Netto driftsresultat er en viktig styringsindikator. Denne viser blant annet hvor mye av kommunens løpende inntekter som kan settes av til finansiering av fremtidige investeringer. Budsjettert netto driftsresultat for 2016 er 0,1 prosent. Resultatet er svakt, men kan i stor grad forklares med den særlige veksten i pleie og omsorgssektoren, jf. figur 9 og økningen i finanskostnadene jf. figur 10.

Fylkesmannens anbefaling er et netto driftsresultat på minst 3 prosent. Det viktig å understreke at mange kommuner inntektsfører premieavviket mellom faktisk pensjonspremie

og beregnet kostnad. Det gjør ikke Ås kommune.

Det vil fortsatt være usikkerhet knyttet til anslaget for netto driftsresultat utover i perioden. Særlig gjelder dette utviklingen i pensjonskostnader, avkastning på kapitalforvaltning, renteutgifter, utviklingen i frie inntekter og kostnader knyttet til nye brukere.

Diagrammet på neste side viser den utviklingen av netto driftsresultat i perioden 2008-2019 i prosent av driftsinntektene. Tallene fram t.o.m. 2014 er regnskapstall, deretter er budsjettall lagt til grunn.

Figur 11. Utviklingen av netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter for perioden 2008-2019.

SKATT OG RAMMETILSKUDD

Kommunenes frie inntekter er skatt og rammetilskudd. Ås kommune benytter i hovedsak en modell utviklet av KS for å beregne frie inntekter.

I statsbudsjettet for 2016 legges det til grunn frie inntekter for Ås kommune på ca. 903 mill. kroner, mens KS prognose modell anslår 906 mill. kroner. Skatt per innbygger vil med anslaget for 2016 utgjøre ca. 94,8 prosent av landssnittet.

Rådmannens anslag for frie inntekter er satt til 908 mill. kroner. I tillegg kommer budsjettert eiendomsskatt på verker, bruk og næring på 21 mill. kroner (forutsatt en skattesats med 6 promille).

En lavere skatteinnngang medfører at rammetilskuddet øker med bakgrunn i inntektsutjevningen. Det er anslått at Ås kommune får en økning på 11,4 mill. kroner i rammetilskudd som følge av inntektsutjevning i 2016. Samtidig har kommunen et beregnet utgiftsbehov på 95,9 prosent av landsgjennomsnittet i 2016 mot 95,8 prosent i 2015. Ås kommune får da et trekk i rammetilskuddet på 37,4 mill. kroner som følge av dette. Det relative utgiftsbehovet i forhold til andre kommuner har gått svakt ned fra 2015 til 2016.

Ås kommune får et veksttilskudd for 2016 på 8,3 mill. kroner. Veksttilskuddet er en av komponentene i det samlede rammetilskuddet. I 2015 var tilskuddet på 7,9 mill. kroner.

EIENDOMSSKATT PÅ NÆRINGSBYGG, VERK OG BRUK

For eiendomsskatt på næringsbygg og verk og bruk er det lagt til grunn en skattesats på 6 promille for hele perioden. Total er det budsjettert 21 mill. kroner i 2016, fordelt med 17,5 mill. kroner fra næringsbygg og 3,5 mill. kroner fra verker og bruk.

EIENDOMSSKATT PÅ BOLIG

Det er foreslått eiendomsskatt på bolig fra 2017. Total er det budsjettert 25 mill. kroner i inntekter fra og med 2017. Deretter er det forutsatt at inntektene øker årlig i takt ferdigstilling av nye boliger.

ANDRE SENTRALE INNTEKTER

Anslaget for investeringskompensasjon fra Husbanken og Utdanningsdirektoratet i 2016 settes til 6,8 mill. kroner. Kompensasjon for renteutgiftene baserer seg på den flytende renten i Husbanken og forutsetter at dagens rentenivå opprettholdes i 2016.

Vertskommunetilskuddet for psykisk utviklingshemmede er budsjettert med en forutsetning om at 9 brukere faller inn under ordningen.

Integreringstilskudd

Det høye antallet flyktninger i Europa som følge av krigen i Syria, setter kommunene i en ekstraordinær situasjon. Regjeringen har varslet at det vil bli fremmet en

tilleggsproposisjon til Stortinget som følge av flyktningssituasjonen.

Ved beregning av integreringstilskuddet for flyktninger er det lagt til grunn mottak av 23 flyktninger og 4 familiegjenforeninger i 2016. IMDI har anmodet Ås kommune om å bosette 30 flyktninger i 2016. I tillegg kommer familiegjenforeninger. Tiltak for å kunne bosette i henhold til anmodningen fra IMDI vil bli lagt frem i egen sak etter at Stortinget har vedtatt de økonomiske rammebetingelsene for dette i den varslede tilleggsproposisjonen.

En økt bosetting av flyktninger i Ås kommune krever flere utleieboliger. Rådmannen vil i den forbindelse vurdere tiltak for å få flere private til å leie ut boliger til flyktninger. Det er ikke lagt inn midler til kjøp av flere kommunale flyktningeboliger i 2016.

ENDRINGER I LÅNEOPPTAK

Låneopptaket for 2016 vil være på 212 mill. kroner. I tillegg gjør kommunen et låneopptak på 20 mill. kroner i startlån.

Korrigert for betalte avdrag på lån med 49 mill. kroner, gir dette en netto økning i lånegjelden på ca. 163 mill. kroner.

For nye lån og lån som er tatt opp med flytende rente, er det lagt til grunn et rentenivå på 1,5 prosent for 2016, 1,6 prosent for 2017, 1,7 prosent for 2018 og 1,9 prosent for 2019. Anslagene tar utgangspunkt i markedets forventede renteutvikling.

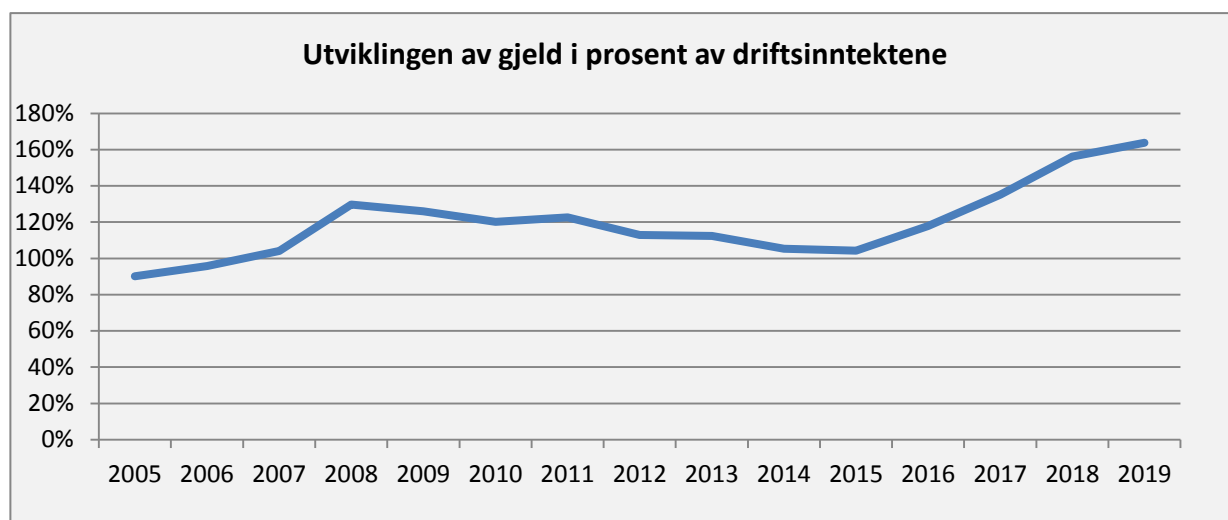
Ås kommune har E-verksmidler pålydende ca. 176 mill. kroner plassert i aktiv kapitalforvaltning. I tillegg kommer midler avsatt på bufferfond. Budsjettetert avkastning fra SFE-midlene er satt til 4,4 mill. kroner for 2016. Dette innebærer en avkastning på 2,5 prosent og er ett prosentpoeng over kommunens innskuddsrenter. Eventuell meravkastning utover dette forslås avsatt til bufferfond.

UTVIKLINGEN I LÅNEGJELD

Ås kommune har over flere år lånefinansiert en stor andel av investeringene, noe som har medført en høy gjeldsgrad.

I de seneste årene er investeringstakten gått noe ned, samtidig som driftsinntektene har økt årlig. Netto gjeld i prosent av driftsinntekter har dermed blitt redusert. Investeringsnivået i handlingsprogrammet, innebærer at netto gjeld vil øke betydelig i årene framover. Forutsatt at det investeres i gode bygg som legger til rette for effektiv drift av tjenester, vil en økning i lånegjelden være håndterlig. Dette forutsetter investeringer som legger til rette for strukturelle endringer og stordriftsfordeler. Follo kommunene er et eksempel på kommuner med høy lånegjeld, men samtidig gode netto driftsresultater. Investeringsbudsjettet er nærmere beskrevet i kapittel 3.5.

Figur 12. Utvikling av gjeld i prosent av driftsinntekter 2008-2019.

FORVALTNING AV FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Midler fra salg av Søndre Follo Energiverk (SFE) er plassert i rente- og aksjemarkedet. For at dette skal være lønnsomt på lang sikt, må avkastningen på midlene være høyere enn kommunens lånekostnader. Gjennomsnittlig avkastning siste 4 år har vært på 5,7 prosent mens kommunens gjennomsnittlige innlånsrente har vært på 3,1 prosent. Meravkastningen har da vært på 2,6 prosent. Gjennomsnittlig årlig avkastning for hele investeringsperioden 2001-2014 har vært ca. 2,1 prosent høyere enn kommunens innlånsrente. Plasseringen av E-verksmidler i kapitalmarkedet har dermed gitt meravkastning for kommunen sammenliknet med alternativet som ville vært nedbetaling av lån.

Avkastningen av E-verksmidlene påvirkes av kurssvingninger selv om aksjeandelen er lav. Kommunen har ikke tilstrekkelige med midler til å dekke et år med dårlig avkastning. De årene kommunen oppnår høy avkastning bør derfor bufferen styrkes for å kunne møte svingninger i avkastningen uten at dette trenger å få direkte følger for driften.

For 2016 budsjetteres det med en avkastning på 4,4 mill. kroner som er 1 prosent over kommunens flytende lånerente. Eventuell meravkastning utover dette vil bli avsatt til styrking av kommunens bufferfond.

FONDSUTVIKLING

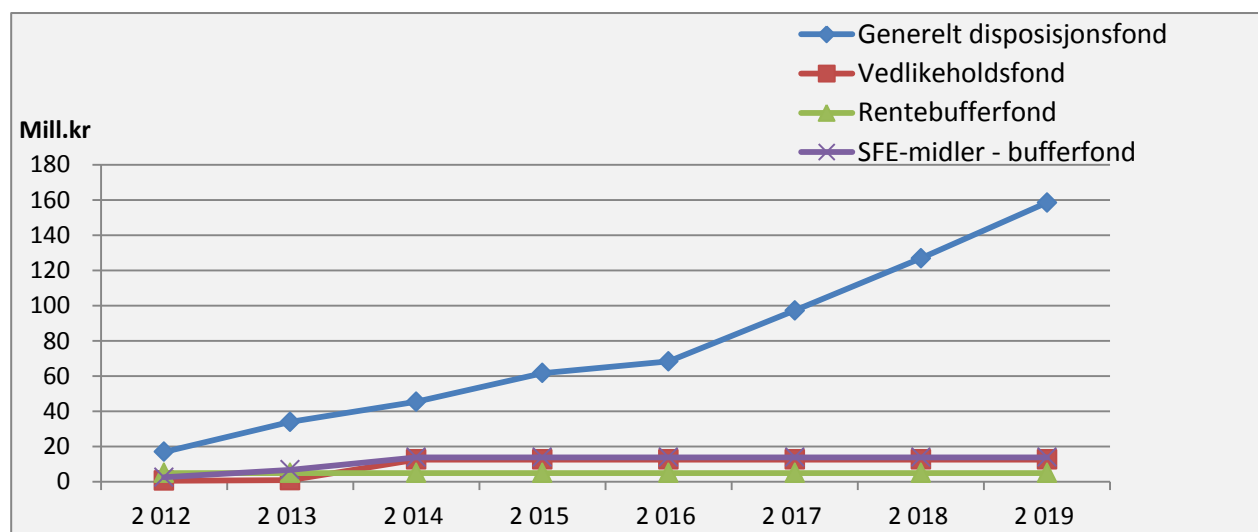
Kommunens disposisjonsfond består av flere underfond.

Generelt disposisjonsfond er kommunens reserve mot uforutsette hendelser. Fondet vil med foreslåtte rammer øke gjennom hele planperioden, fra 62,4 mill. kroner i 2015 til 158 mill. kroner i 2019, jf. figur 10.

- Vedlikeholdsfondet er satt av for å gjennomføre vedlikehold i tråd med vedlikeholdsplanen. Fondet er i 2015 pålydende 13 mill. kroner.
- Rentebufferfondet på 5 mill. kr ble avsatt i 2011 og skal være en buffer mot uforutsett renteøkning.
- SFE-midler – bufferfond er et disposisjonsfond som er bygd opp med avkastning fra E-verksmidler. Fondet utgjør 13,8 mill. kr og skal være en buffer for å dekke tap i år med negativ kapitalavkastning.

Alle disposisjonsfondene kan benyttes både til drift og investeringer.

Figur 13. Utviklingen i de mest sentrale fondene hvor midlene er ubundet. (Tall i mill. kroner)

PRIS- OG LØNNSVEKST

Tallene for planperioden legges fram i faste 2016-priser, mens tall for 2015 og tidligere år er i løpende priser. I statsbudsjettet er det lagt til grunn en samlet pris- og lønnsvekst på 2,7 prosent fra 2015 til 2016 for kommunesektoren.

I Rådmannens budsjettforslag budsjettert med en lønnsvekst på 3 prosent fra 2015 til 2016. Overhenget er anslått til 0,7 prosent. En reserve på 2,3 prosent er satt av på felles lønnspost, denne er til dekning av lønnsoppgjøret for 2016.

For pensjonsordningene er det budsjettert med 18 prosent i premiesats for ansatte med pensjon i KLP, og 11,55 prosent for ansatte med pensjon i SPK. Det er satt av en reserve da det er usikkerhet knyttet til disse anslagene.

GEBYRINTEKTER OG EGENANDELER

Inntekspotensialet fra gebyrer og egenandeler blir løpende vurdert. Vi arbeider med å utnytte inntektsgrunnlaget for kommunen i forhold til takten av utvikling vi planlegger.

Selvkostområder 2016

Gebyrene innen selvkostområdene beregnes i henhold til selvkostprinsippet og det innebærer at hvert enkelt års over- eller underskudd fremføres og avregnes mot selvkostfond (bundet driftsfond). Det er selvkostfond for VAR, Bygg, Geodata og Plan. Innen Bygg og Geodata har det vært behov for å endre på fordelingen av gebyrene og det er dermed foretatt en betydelig justering i gebyrregulativet.

Overskudd må disponeres innen en periode på fem år. For området bygge- og delesak er situasjonen slik at overskuddene de senere årene har vært betydelige og selvkostfondet må nå reduseres /benyttes. Dette innebærer at

budsjetterte gebyrinntekter for 2016 reduseres. For området geodata har det over flere år vært underskudd og gebyrinntektene for 2016 må økes. For området plansak er det usikkert hvorledes selvkostbildet er og dette vil bli nærmere utredet i 2016.

Selvkost innebærer at gebyrene ikke skal overstige kommunes kostnader på området. Prisingen i regulativet skal ta utgangspunkt i de faktiske kostnadene for de enkelte sakstyper og oppgaver, noe som innebærer at gebyr fra en sakstype ikke skal subsidiere en annen sakstype.

Bygge- og delesak

Gebyrinntektene for 2016 skal reduseres med 700 000 kroner i forhold til budsjettert i 2015. Frem til nå har prisingen i regulativet vært slik at noen sakstyper har vært priset høyere enn de faktiske kostnadene, spesielt sakstypene større boligbygg, næringsbygg samt offentlige bygg. De øvrige sakstypene har i noe varierende grad vært underpriset. Oppbyggingen av gebyrregulativet for 2016 er endret for å få en riktigere kostnadsfordeling mellom sakstypene. Omleggingen innebærer at gebyrene på større tiltak reduseres, mens de mindre tiltakene får en gebyrøkning.

Geodata

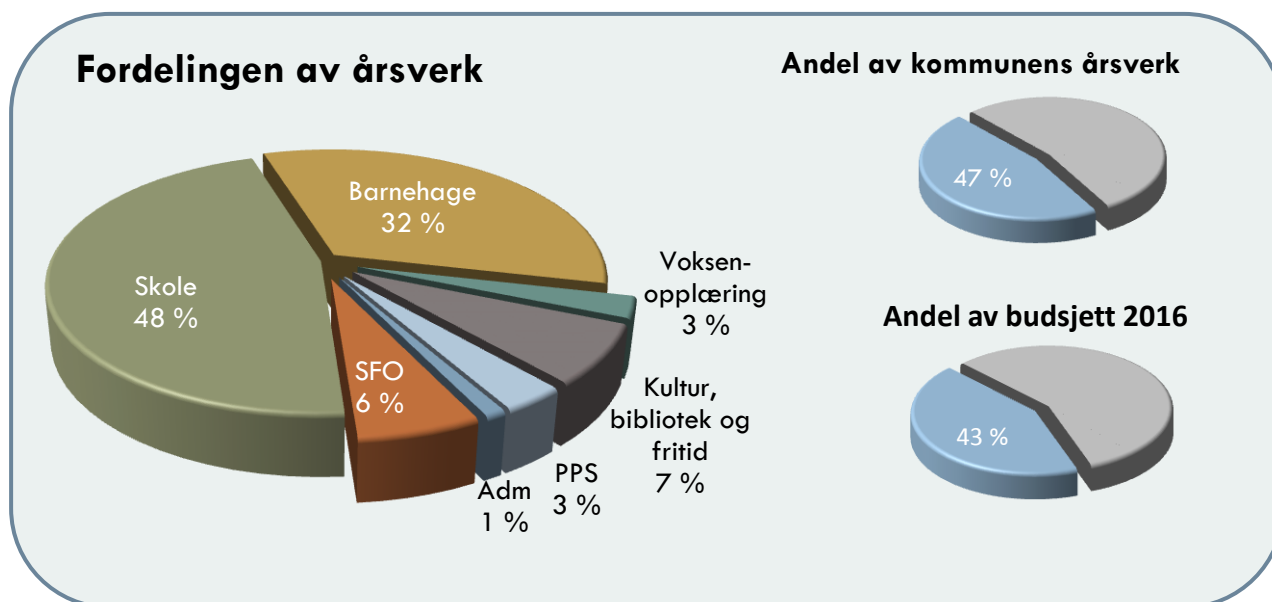
For området geodata økes gebyrene med 10 prosent. Gebyr for salg av kartrettigheter samt salg av kart, planer og tegninger på papir og i digitalformat har ikke tidligere vært med i gebyrregulativet og er derfor nå lagt inn.

Plansak

For området plan økes gebyrene med 3 prosent. I løpet av 2016 skal selvkostregnskapet gjennomgås og oppbyggingen av regulativet skal endres for å få bedre samsvar mellom planforslagenes kompleksitet og ilagt gebyr.

3.3 Etatenes økonomiske rammer

OPPVEKST OG KULTUR

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

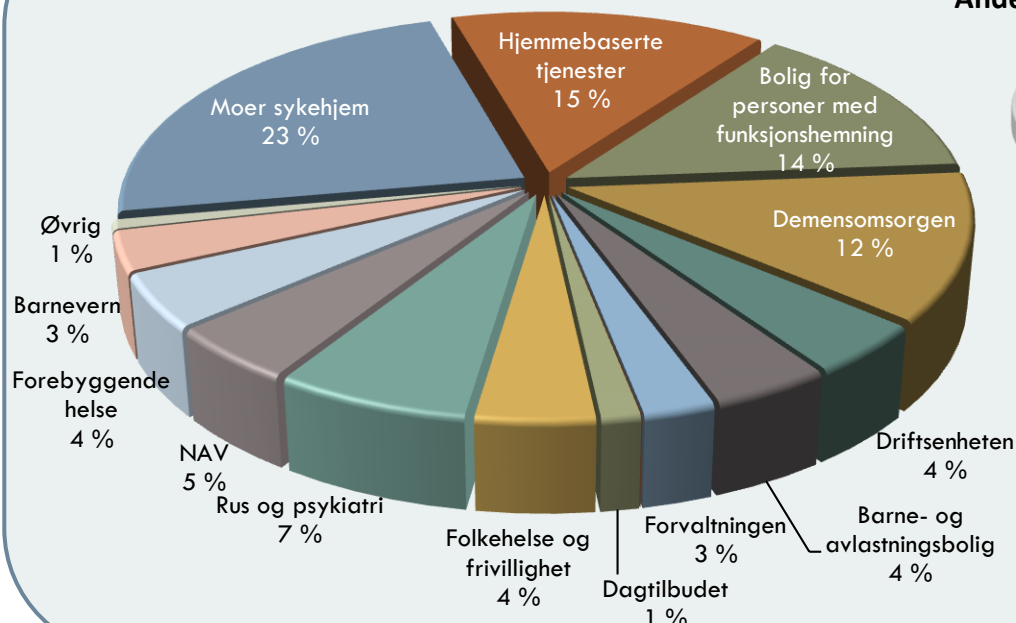
Tabell 3. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

	2 016	2 017	2 018	2 019
Vedtatt ramme 2015	359 506	359 506	359 506	359 506
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 861	1 861	2 206	2 206
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	361 367	361 367	361 712	361 712
B. Konsekvensjusteringer	9 042	14 057	18 635	20 268
C. Nye tiltak og omprioriteringer	160	-381	-381	-381
D. Nye besparelser	-2 071	-3 499	-3 499	-3 499
Ramme 2016-2019	368 498	371 544	376 467	378 100

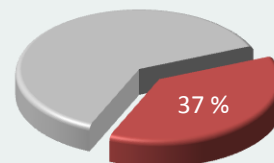
Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 1.

HELSE OG SOSIAL

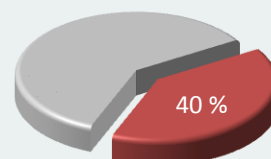
Fordeling av årsverk

Andel av kommunens årsverk

Andel av budsjett 2016

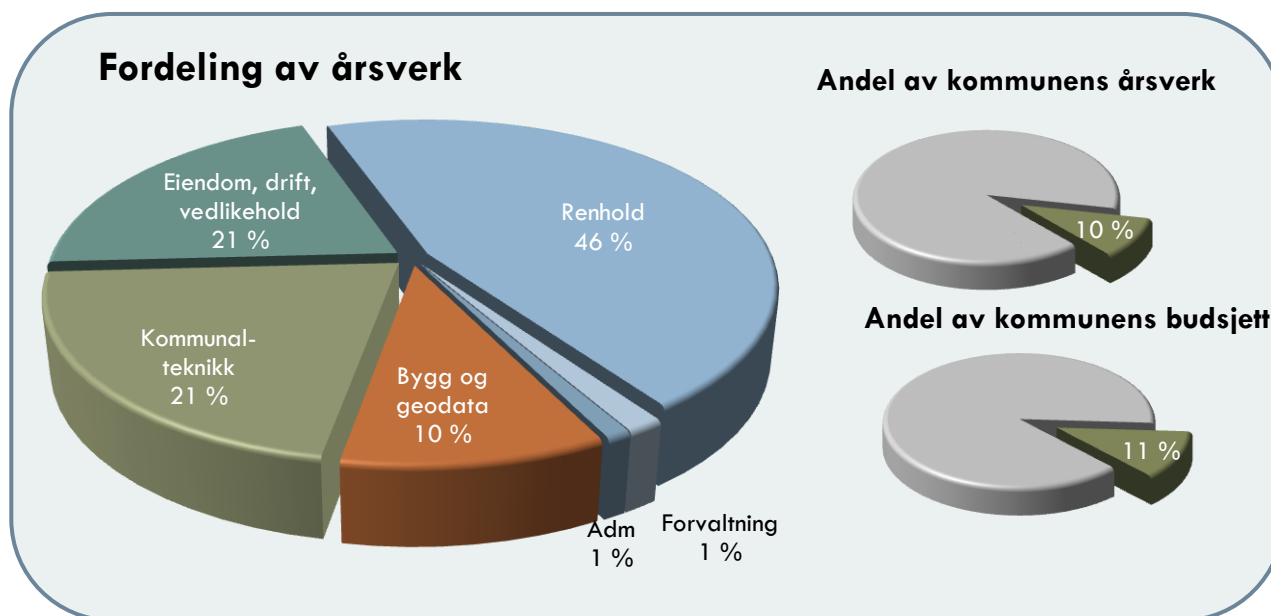
BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 4. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015	307 011	307 011	307 011	307 011
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 069	22 824	22 724	22 724
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	308 080	329 835	329 735	329 735
B. Konsekvensjusteringer	26 809	19 279	25 488	30 488
C. Nye tiltak og omprioriteringer	8 676	9 361	9 498	9 498
D. Nye besparelser	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Ramme 2016-2019	340 565	355 475	361 721	366 721

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 2.

TEKNISKE TJENESTER

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 5. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

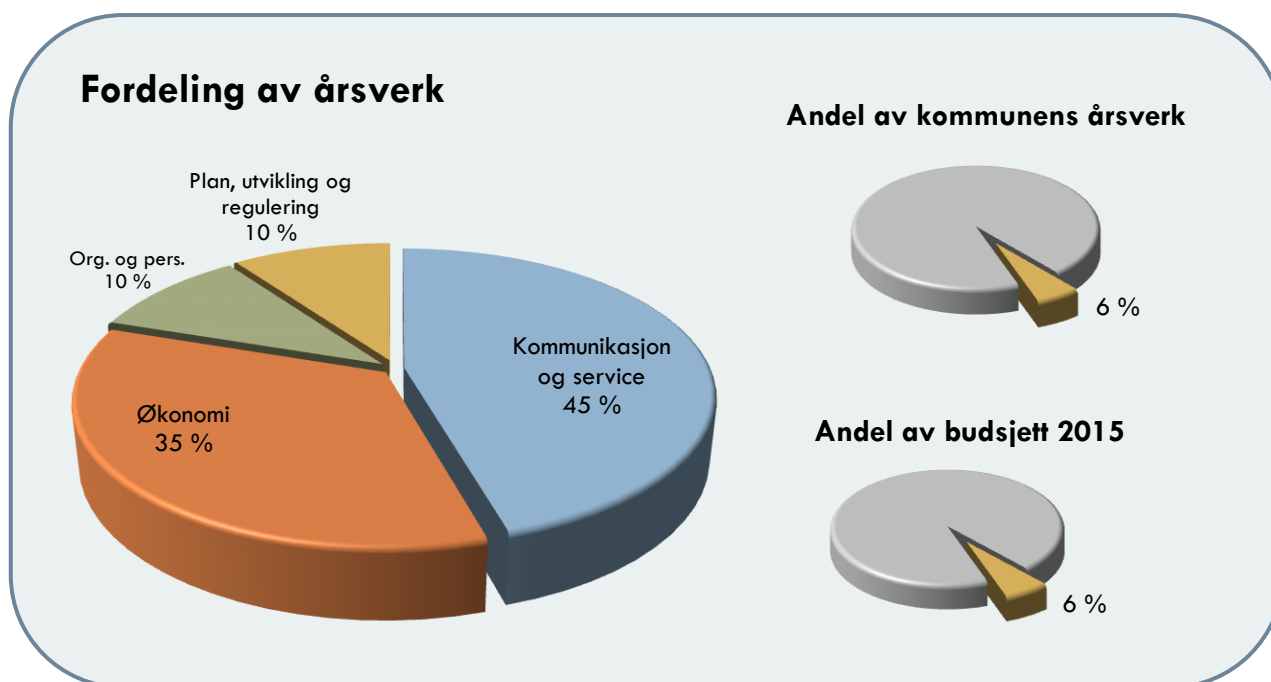
Teknikk og miljø uten VAR	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015	99 073	99 073	99 073	99 073
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 206	545	757	757
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	100 279	99 618	99 830	99 830
B. Konsekvensjusteringer	6 519	6 349	6 109	7 854
C. Nye tiltak og omprioriteringer	4 489	2 926	2 925	2 675
D. Nye besparelser	-900	-2 650	-3 150	-3 150
Ramme 2016-2019	110 387	106 243	105 714	107 209

VAR	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015	-13 888	-13 888	-13 888	-13 888
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	1 059	-1 766	-3 086	-3 086
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	-12 829	-15 654	-16 974	-16 974
B. Konsekvensjusteringer	-3 111	-3 111	-3 111	-3 111
Ramme 2016-2019	-15 940	-18 765	-20 085	-20 085

Teknikk og miljø inkludert VAR	94 447	87 478	85 629	87 124
Total ramme 2016-2019				

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 3.

RÅDMANNENS STAB OG STØTTEFUNKSJONER

BUDSJETTRAMMER OG KONSEKVENSER

Tabell 6. Budsjettrammer og endringer 2016-2019. (Tall i tusen)

	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015	81 708	81 708	81 708	81 708
Vedtatte endringer, jf. HP 2015-18	-2 605	-4 491	-5 091	-5 091
A. Vedtatte ramme, jf. HP 2015-18	79 103	77 217	76 617	76 617
B. Konsekvensjusteringer	16 356	20 642	20 642	21 328
C. Nye tiltak og omprioriteringer	-836	-706	-656	-706
D. Nye besparelser	0	-1 150	-1 150	-1 150
Ramme 2016-2019	94 353	92 739	93 339	92 739

Detaljert oversikt over budsjettrammer og endringstiltak er beskrevet i vedlegg 4.

3.4 Tiltak for å saldere budsjettet

INNLEDNING

Rådmannen har i budsjettforslaget innarbeidet samlede salderingstiltak med om lag 17,5 mill. kroner i 2016, utover i perioden gir tiltakene forbedret driftsresultat med omtrent 45 mill. kroner årlig. Besparelsene og inntektsøkningene er nødvendige for å legge fram et saldert budsjett og sikre at kommunen er i stand til å prioritere nødvendige investeringer. Rådmannen vil understreke at tiltakene kommer i tillegg til eksisterende innsparinger på mange enheter.

Dersom Ås kommune skal møte framtidige utfordringer på en god måte, er vi avhengige av flerårige strategier for utvikling og styring av kommunen. Det bør derfor være en hovedprioritet i alle vedtak knyttet til handlingsprogrammet å beslutte tiltak med langsiktige gevinster og i påfølgende prosesser sikre gjennomføringsevne for de vedtatte tiltakene.

Innsparingstiltak og investeringer som iverksettes, må bidra til å gi løsninger på framtidsutfordringene. Dersom vi i for stor grad vektlegger å gjøre de enkleste og rimeligste tiltakene på kort sikt, vil det medføre økte utfordringene, faglig og økonomisk i de påfølgende årene.

Finanskostnadene knyttet til investeringene som er innarbeidet i dette handlingsprogrammet vil innbefatte en samlet økning i finanskostnader med ca. 30 mill. kroner fra 2016 til 2019.

Nedenfor vises tiltak og kommentarer som rådmannen har innarbeidet i budsjettforslaget og økonomiplanen.

Tabell 7. Oversikt over alle besparelser og inntektsøkninger som inngår i rådmannens budsjettforslag.

Nr.		Beskrivelse av tiltaket	B2016	B2017	B2018	B2019
I-1	SI	Eiendomsskatt på bolig med 2 promille av takst	1 000	-25 000	-25 625	-26 266
I-2	SI	Opprettholde skattesats på næringseiendom med 6 promille	-3 500	-3 500	-7 000	-7 000
I-3	SI	Inntekter fra grunneiervederlag, Ålerudmyra	-8 000	-8 000	-	-
I-4	HS	Omdisponering av lønnsmidler til vikarmidler	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
I-5	TM	Innføre avgiftsparkering i Ås som et ledd i et tiltak for et grønt skifte og harmonisering mot nabokommuner	-400	-1 000	-1 500	-1 500
I-6	Alle	Prosjekt «økte inntekter»	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
I-7	OK	Redusere bemannet åpningstid biblioteket	-550	-1 100	-1 100	-1 100
I-8	OK	Redusere tilbud fritidsklubbene	-500	-1 000	-1 000	-1 000
I-9	TM	Besparelser styrket leverandøroppfølging TM – investering og drift	-500	-1 000	-1 000	-1 000
I-10	SA	Styrke arbeidet med å forebygge sykefravær og utføre, forutsetter økt ressurs Org og Pers.	-	-1 000	-1 000	-1 000
I-11	Ok	Økte kostpenger i barnehagene	-705	-705	-705	-705
I-12	OK	Økt pris SFO 100 kr per plass fra aug. 2016	-316	-694	-694	-694
I-13	TM	Overføring av ansvar for idrettsanlegg til idretten	-	-500	-500	-500
I-14	SA	Sette ut skanning av fakturaer til private	-	-150	-150	-150
I-15	TM	Nedklassifisering av kommunale veier til private	-	-150	-150	-150
		Summering	-17 471	-47 799	-44 424	-45 065

Eiendomsskatt på boliger

Rådmannen foreslår å utvide eiendomsskatten til å gjelde all fast eiendom i kommunen, herunder eiendomsskatt på boligeiendommer og fritidseiendommer fra 2017. For boliger og hytter brukes laveste skattesats (2 promille) og et bunnfradrag.

Ås kommune er i en helt særskilt utfordring som følge av høy befolkningsvekst. Dette utfordrer kapasiteten og gir et ekstraordinært høyt investeringsnivå for kommende planperiode. For å finansiere investeringene må kommunen utnytte inntekspotensialet fra eiendomsskatt. Rådmannen forutsetter at inntektene skal dekke ekstraordinære finansutgifter (renter og avdrag) på nye investeringer. Dette innebærer at resterende driftsinntekter skal dekke alle andre driftsutgifter, herunder gjeldende finanskostnader på eksisterende investeringer. Rådmannen vil derfor legge frem årlige budsjetter fremover, som i tillegg til ordinært driftsresultat, viser driftsresultater justert for eiendomsskatt på bolig og ekstraordinære finanskostnader.

Finansdepartementet satte i 2014 ned et skatteutvalg (Scheel-utvalget) som har foreslått endringer i skattesystemet. I utvalgets innstilling til Finansdepartementet av 2. desember 2014, pekes det på at boliger i Norge er lavt beskattet sammenlignet med andre skatteområder. Utvalget foreslår derfor i sin innstilling en redusert inntektsskatt og selskapsskatt, og økt skatt på eiendom og forbruk. Selv om eiendomsskatten ikke nødvendigvis er en populær skatt, er det en skatt som er fagøkonomisk godt begrunnet. Videre er skatten helt nødvendig for å kunne gjennomføre kommunestyrets vedtatte investeringsplan.

I-1

Eiendomsskatt på bolig vil omfatte ordinære boliger, fritidsboliger og hybelhus. I 2016 vil det bli foretatt kartlegging av kommunens boliger for beregning av skattegrunnlag. Det foreslås å bruke Skatteetatens boligverdier (formuesgrunnlag) for utskrivning av eiendomsskatt på bolig. Bolig man bor i selv har en ligningsverdi som utgjør 25 prosent av Skatteetatens beregnede boligverdi. Boligverdier gir uttrykk for omsetningsverdi på verdsettelsestidspunktet. Noen eiendommer vil av forskjellige grunner ikke ha en beregnet boligverdi. I slike tilfeller vil kommunen gjennomføre en taksering for å fastsette eiendomsskattetaksten. For de fleste boliger betyr dette at eiendomsskatten kan regnes ut på følgende måte: Ligningsverdien ganges med fire og ganges deretter med 0,8 (en lovbestemt obligatorisk reduksjonsfaktor). Dette vil gi skattetaksten som skal ganges med 2 promille.

Eksempel: En bolig som har ligningsverdi på 750 000 kroner får da følgende takst:
 $750\,000 \times 4 \times 0,8 = \text{takst } 2\,400\,000 \text{ kroner.}$

Med et bunnfradrag på for eksempel 1 000 000 kr, blir skattegrunnlaget 1 400 000 kr. Dette gir en eiendomsskatt på 2 800 kr per år eller 233 kr per måned.

Kommunestyret kan bestemme bunnfradrag som skal gjelde for alle boliger. Bunnfradraget skal imidlertid være et fast kronebeløp, og trekkes fra taksten når skatten beregnes. Bunnfradraget kan være høyt men ikke så høyt at de fleste boliger og fritidseiendommer unngår beskatning.

I rådmannens foreløpige prognose er det lagt til grunn ca. 9 000 skattepliktige eiendommer med en gjennomsnittlig eiendomsskatt på 2 800 kr per år. Dette gir da årlige inntekter på ca. 25 mill. kr per år. Inntektene vil hvert år øke med befolkningsveksten. Takstverdiene står fast i 10 år, slik at dersom kommunestyret ikke endrer skattesatsen, vil eiendomsskatten for den enkelte bolig stå fast i 10 år eller frem til eiendomsskatten avvikles. Tiltaket forutsetter at det settes av 1 årsverk fra og med 2016 til taksering, administrasjon og saksbehandling. I tillegg kommer det utgifter til engasjement/konsulenttjenester i 2016 og 2017 til taksering og klagebehandling på anslagsvis 500 000 kr. Det er stor usikkerhet knyttet til anslagene, men dette vil bli nærmere avklart i løpet av 2016.

I-2	Skatt på næringseiendom Kommunestyret vedtok ved behandling av Handlingsprogram 2015-18, en gradvis nedjustering av skattesatsen for næringseiendommer. Vedtaket innebærer at eiendomsskatten settes ned fra 6 promille til 5 promille i 2016 og 2017 og til 4 promille i 2018. Rådmannen foreslår å opprettholde skattenivået på 6 promille. Opprettholdt skattenivå kan gi nødvendige inntekter gjennom en krevende periode med store investeringer. En innføring av eiendomsskatt på bolig fra 2017, vil gi et større inntektsgrunnlag for kommunen, og vil kunne gjøre det mulig å redusere eiendomsskatten til 5 promille fra 2017. Dette er ikke innarbeidet, men vil kunne være et alternativ.
I-3	Inntekter fra grunneiervederlag, Ålerudmyra – Ås kommune har inngått avtale med Aalerudmyra AS om grunneiervederlag i forbindelse med deponering av masser på Ålerudmyra skytebane. Rådmannen har innarbeidet inntekter fra grunneiervederlag med 8 mill. kroner i 2016 og 2017, men det er stor usikkerhet i anslaget grunnet svingende markedspriser. Inntekten viser viktigheten av at kommunen over tid arbeider med tiltak for å utnytte inntekspotensialet.
I-4	Omdisponering til vikarmidler Det er fortsatt et stort avvik mellom budsjettbehovene og de ulike vikarpotene i helse og sosial, med dagens bemanning/turnus og «minimumsbemanning» på helge- og helligdager. Det være seg for eksempel budsjett for sykevikarer (arbeidsgiverperioden), ferievikarer, overtid, helligdagstillegg, helgetillegg og kveld/natt-tillegg. Rådmannen ser ikke annen mulighet enn at enhetene dette gjelder må omprioritere i de faste stillinger og overføre midlene til de ulike vikarpotene der det er mulig og med til sammen 3 mill. kroner. Denne reduksjonen vil føre til en lavere grunnbemanning, men bedre budsjettene på alle vikarpottene.
I-5	Innføre avgiftsparkering på kommunale parkeringsplasser Biltrafikken i Ås er økende som følge av befolkningsveksten. Dette gir økt belastning på veier og infrastruktur, samt utfordringer for fremkommeligheten. Ås kommune har ikke parkeringsgebyr. Dette er vanlig i våre nabokommuner og er et viktig miljøtiltak som kan legge til rette for et skifte fra biltrafikk til offentlig transport og bruk av sykkel. Rådmannen foreslår innføring av parkeringsgebyr på kommunale parkeringsplasser. Dette for å finansiere oppgradering, drift og vedlikehold av disse områdene, jf. investeringsprosjekt S-05. Aktuelle områder vil være Breivoll og Ås sentrum Inntektene fra parkeringsgebyrer vil være avhengig av hva slags innretning man velger. Det er ikke foretatt konkrete beregninger, men med bakgrunn i erfaringer fra andre kommuner vil et inntektsanslag på 1 til 2 mill. kr i året være realistisk. Dette gir kommunen årlige inntekter som kan legges til rette for investeringer i gode miljøpolitiske tiltak fremover.

	Prosjekt «økte inntekter» Ås kommune krever inn betydelige inntekter. Det er en risiko for at inntektene ikke er fullstendige, med bakgrunn i svikt i maskinelle og manuelle rutiner. Rådmannen vil i 2016 gjennomføre prosjekter som har til formål å avdekke og korrigere svakheter i rutiner. Prosjektene vil bidra til økte inntekter.
I-6	Eksempler på områder som ønskes fulgt opp, og hvor det forventes økning: - Fullstendighet i inntekter SFO og barnehage - Fullstendighet i refusjonskrav og -inntekt, herunder sykepengerefusjoner, refusjon for barnevernsutgifter, ressurskrevende brukere, moms, mv. - Salgsinntekter (tjenester og utleie) - oppfølging av inntekter og fakturering - Bedre tilskuddsutnyttelse. Tilpasse aktiviteter slik at vilkår for tilskudd oppfylles, fortsette å kartlegge og følge opp nye tilskuddsområder.
I-7	Redusere bemannet åpningstid biblioteket For å kunne gjennomføre dette tiltaket bør det investeres i elektronisk utstyr slik at begge bibliotekene kan fungere som «meråpnet bibliotek». Biblioteket vil da kunne besøkes utenom betjente åpningstider, og brukerne vil kunne låne og levere bøker. Servicen overfor brukerne vil imidlertid bli dårligere da de ikke vil kunne få personlig hjelp annet enn når biblioteket er betjent.
I-8	Redusere tilbud fritidsklubbene En reduksjon av midler medfører reduserte åpningstider i fritidsklubbene. Dette kan være uheldig i en vekstkommune med nyinnflyttede ungdom da fritidsklubbene er «et sted å møtes» for mange unge.
I-9	Besparelser styrket leverandøroppfølging TM – investering og drift Rådmannen ser et potensial for reduserte kostander ved bedre oppfølging av leverandørfakturaer. Manglende ressurser gjør det i dag krevende å gå kritisk igjennom alle fakturaer fra leverandører på store prosjekter. Tiltaket forutsetter at det omgjøres en stilling til Prosjekt Controller på Teknikk og Miljø
I-10	Redusert sykefravær og tidlig uføre Rådmannen vil i 2016 gjennomføre prosjekt som har til formål å forebygge sykefravær og forebygge at ansatte blir tidlig uføre. Prosjektet vil bli gjennomført i samarbeid med bl.a. ledere, pensjonsselskapet og NAV arbeidslivssenter.
I-11	Økte kostpenger i barnehagen Kostpengene i barnehagen forslås økt med 100 kroner per måned. Folkehelse inkludert av kost er et satsningsområde i barnehagene. De store barnehagene har i dag 0,5 stilling som er ansvarlig for maten. I dag dekkes ikke denne personen av kostpengene, noe det er anledning til.
I-12	Økt pris SFO 100 kr per plass fra aug. 2016 SFO skal i utgangspunktet være selvfinansierende, noe de ikke er i dag. Det foreslås derfor å øke prisen med kr 100 fra august 2016. Samtidig skal det vurderes om det er mulighet for å øke åpningstiden med 15 minutter per dag.
I-13	Overføring av ansvar for idrettsanlegg til idretten Rådmannen har startet en dialog med idretten for mulig overtakelse av kommunale eiendommer og anlegg som i hovedsak disponeres av idretten. Rådmannen forventer at overtakelse av kommunale anlegg skal kunne gi besparelser på kommunens driftsutgifter.
I-14	Sette ut skanning av fakturaer til private Ås kommune jobber aktivt for å få en større andel av kommunens inngående fakturaer over på elektronisk format. Dette reduserer behovet for skanning av papirfakturaer. Det vil imidlertid for en periode fremover fortsatt være noen leverandører som kun kan levere papirfakturaer. Det kan imidlertid vurderes om det som gjenstår av papirfakturaer mer effektivt kan skannes av private aktører som har spesialisert seg på dette området.
I-15	Nedklassifisering av kommunale veier Vedlikeholdsansvaret overføres til de private brukerne. Tiltaket er omstridt og det skal fremmes en sak vedrørende dette i løpet av 2016.

3.5 Investeringsbudsjettet

INNLEDNING

Behovet for investeringer i Ås kommune er betydelig. Kommunestyret har tidligere vedtatt omfattende investeringer i skole og pleie- og omsorgssektoren. Gjennomføringen av investeringsprogrammet er derfor en av Ås kommunes viktigste satsinger og prioriteringer i planperioden.

Kommunestyret har blant annet vedtatt at det i fireårsperioden skal bygges:

- Solberg skole
- Rustad skole
- Åsgård skole
- Sjøskogen skole
- Demenssenter
- Utvidelse nytt sykehjem
- Barnehager (av private)

De vedtatte investeringsprosjektene innbefatter et betydelig finansieringsbehov og en betydelig økning i finanskostnadene. Økte finanskostnader må dekkes inn gjennom omstilling og effektivisering av organisasjonen og innbefatte et lavere tjenestetilbud, eller kreve en innføring av eiendomsskatt på boliger.

For å lykkes med en effektiv gjennomføring av investeringsprogrammet kreves gode planprosesser og framdrift i gjennomføringen. På skolesektoren må det også gjøres grep for å sikre at skolekapasiteten utnyttes mest mulig effektivt i planperioden, dette vil kreve en endring i skolegrensene.

Kommunen har i de senere årene besluttet å utsette vesentlig investeringer. Ytterligere utsettelse vil medføre betydelige driftskonsekvenser og omfattende midlertidige tiltak, særlig for skole- og helsesektoren.

INVESTERINGSPROGRAMMET

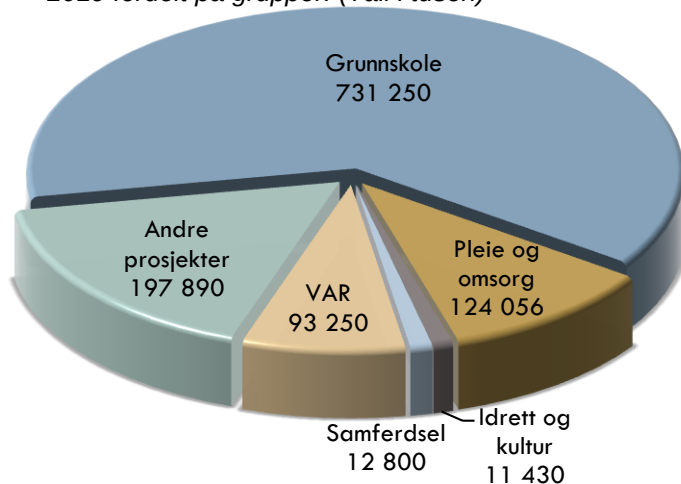
Investeringsbudsjettet for 2016 er på 232 mill. kroner. De samlede investeringene i planperioden beløper seg til 1 170 mill. kroner.

I perioden vil nytt demenssenter, Solberg skole og Rustad skole ferdigstilles. I tillegg vil prosjektene for bygging av en ny Åsgård skole

og utvidelse av sykehjemmet påbegynnes i 2019. Sjøskogen skole foreslås ikke utbygd i perioden.

Det vil være behov for en økning i antallet barnehageplasser, men forutsettes utbygd av private aktører, jf. vedtak i forbindelse med Handlingsprogrammet 2015-2018. Alle ikke-kommunale barnehager får både drifts- og kapitaltilskudd. Det er varslet en endring i kapitaltilskuddet fra 1. januar 2016 som fører til at nye private barnehager i større grad skal få dekket sine reelle kapitalutgifter fra kommunen. Når dette foreligger, må man se hvilke konsekvenser det fører til med tanke på privat/kommunal utbygging.

Figur 14. Investeringsbudsjett for perioden 2016-2019 fordelt på grupper. (Tall i tusen)

På Solberg skole er det lagt inn leie av 2 klasseromsmoduler i 2 år fra sommeren 2016 til sommeren 2018. Solberg skole har i dag 184 elever. Maksimal kapasitet er 200 elever, reell er 180 elever. I perioden fra 2015 til 2018 viser prognosene at Solberg skole øker med vel 70 elever.

Det er ikke lagt inn leie av klasseromsmoduler på Sjøskogen skole. Sjøskogen skole har i dag 234 elever. Maksimal kapasitet er 250 elever, reell kapasitet er 225 elever. Skolen vil nå sitt maksimale elevantal i 2016, 246 elever. Deretter vil elevtallet synke til under 220 elever.

I pleie og omsorg er det de vesentligste investeringene knyttet til nytt bokollektiv for demente og påbegynnelse av sykehjems-utvidelsen. I tillegg er det lagt inn noen investeringer knyttet til brukertilpassede kommunale boliger.

Investeringsprogrammet inneholder også flere miljørettede investeringer, herunder flere ladestasjoner for El-biler, EPC – energibesparende prosjekter, etablering av SD-anlegg og investeringer i utstyr for kjemikaliefri ugresskontroll på veiene.

OM INVESTERINGSRAMMENE

Alle investeringsrammer i HP 2016-19 vil bli oppgitt i 2016 priser. Alle priser er eks. mva. om ikke annet er opplyst. Dersom anbudet gjennomføres i påfølgende år (2017) kan det gis prisvekst på rammen. De største byggeprosjektene er prisjustert med 3 prosent.

Prosjektrammene skal dekke alle kostnader i prosjektet, herunder, intern og ekstern prosjektledelse, klargjøring av tomt,

utomhusareal, inventar, ikt og infrastruktur. Alternativt enkeltelementer være definert i egne prosjekter med egne budsjettrammer.

Prosjekter som er i tidlig fase vil ha betydelig usikkerhet knyttet til anslagene. Her vil det derfor kunne komme nye kostnadsanslag etter at mulighetsstudie og forprosjekt er gjennomført.

I de følgende kapitler presenteres en sektorvis gjennomgåelse av investeringsprogrammet for 2016 – 2019.

I oversiktene er de enkelte prosjektenes totale budsjettrammer summert i en egen kolonne. Total prosjektramme inkluderer dermed også historiske og framtidige budsjettmidler utenfor planperioden. Dette er gjort for å gi en helhetlig oversikt over totalkostnaden for hvert prosjekt.

*(Alle beløp i investeringsoversiktene vises i hele tusen og er uten merverdiavgift. Løpende prosjekter med årlige bevilgninger er merket med *.)*

3.5.1 Grunnskole – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
G-01	Rustad skole, utvidelse	402 860	17 510	128 750	149 350	77 250
G-02	Rustad skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur	30 900	-	10 300	15 450	5 150
G-03	Solberg skole, utvidelse	256 990	54 590	113 300	72 100	-
G-04	Solberg skole, inventar og IKT-infrastruktur	15 450	-	-	15 450	-
G-05	Åsgård skole, utvidelse	329 120	8 000	-	-	51 500
G-06	Åsgård skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur	30 900	-	-	-	5 150
G-07	Sjøskogen skole, planlegging	1 500	-6 500	-	-	-
G-08	Investering Follo barne- og ungdomsskole	5 340	5 200	-	-	-
G-09	It-utstyr skoler	*	2 400	2 100	2 100	2 100

Sum årsbudsjett:	81 200	254 450	254 450	141 150
Samlet budsjett i planperioden:	731 250			

G-01	Rustad skole, utvidelse – Det er vedtatt en utvidelse av Rustad skole fra 2 parallell til 4 parallell med flerbrukshall. Skolen er planlagt ferdig til skolestart 2019. Prosjektet har en vedtatt ramme på 345 mill. kr i Handlingsprogram 2015-18. I tillegg er det vedtatt å øke rammen med 15 mill. kr som følge av utvidelse av Rustadtunet, jf. sak 51/15. Kommunestyrets vedtatte ramme er med dette 360 mill. kr. Kostnadsramme på 345 mill. ble beregnet under mulighetsstudiet. Det er alltid knyttet betydelig usikkerhet til prosjekt i en så tidlig fase. Blant annet er mange av kostnadsestimatene basert på standard løsninger og kvadratmeterpriser. I forprosjektet er selve løsningen for utforming av skolen og spesifikke tomtemessige utfordringer nærmere beskrevet. Det er da mulig å kostnadsberegne mer nøyaktig enkeltelementer i prosjektet. I tillegg kommer generell prisvekst. Oppdaterte kalkyler viser at rammen for samlet utvidelse av Rustad skole og Rustadtunet må økes fra 360 mill. kr til 402,8 mill. kr. Alternativt må prosjektet nedskaleres. Det fremmes egen sak for kommunestyret om dette. Prosjektet er inne i en kritisk fase med tanke på å holde framdriften. Det haster med avklaringer av trafikkløsning, arealutnyttelse og byggets utforming og innretning. Skole i drift i tilknytning til byggeperioden, løses ved bruk av moduler lagt til grusbanen ved Ås stadion. Prosjektet er budsjettet med 20 mill. kr i tilskuddsfinansiering.
G-02	Rustad skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur – I forbindelse med utvidelse av Rustad skole/Rustadtunet må det etableres en midlertidig 3-parallell modulscole. Denne plasseres på grusbanen ved Ås stadion. I tillegg vil det være behov for investeringer i nytt inventar og IKT-infrastruktur i forbindelse med åpning av ny skole i 2019. En utvidelse av skolen og etablering av midlertidig skole medfører endrede trafikale løsninger for å ivareta trygg skolevei for elvene. Behovet for trafikale endringer knyttet til modulscoolen er ikke avklart og eventuelle tiltak er ikke innarbeidet i prosjektrammen.
G-03	Solberg skole, utvidelse – Solberg skole skal bygges ut til en 2 parallell med flerbrukshall. Skolen er planlagt ferdigstilt i 2018. Prosjektet har i handlingsprogram 2015-18 en vedtatt ramme på 250 mill. kr. Ny ramme er 256,9 mill. kr etter prisjustering til 2016 priser. Dagens skole er i dårlig forfatning med behov for omfattende rehabilitering. Det er tilrettelagt for ytterligere utvidelse av skolen til en 4 parallell. Eksisterende skolebygning benyttes til skole i drift i byggeperioden. Ved ferdigstillelse rives den gamle skolen. Skolen er planlagt ferdigstilt til skolestart 2018. Prosjektet er budsjettet med 20 mill. kr i tilskuddsfinansiering.
G-04	Solberg skole, inventar, IKT-infrastruktur – Prosjektet skal dekke investeringer i inventar og IKT-infrastruktur.

G-05	Åsgård skole, utvidelse – Åsgård skolekrets vil i følge befolkningsprognosene oppleve den største elevtallsveksten i kommende planperiode. I 2015 ble det satt av 8 mill. kr til planlegging av alternative løsninger for en utvidelse av Åsgård skole. En mulighetsstudie er utarbeidet høsten 2015. På grunn av befolkningsveksten i Ås sentrum sees det på muligheten for å legge en ny 4 parallell skole på samme tomt som i dag benyttes til Åsgård skole. Ved utnyttelse av dagen skoletomt, unngår man investeringskostnader til erverv av en evt. ny tomt. Det reduserer dermed investeringsbehovet tilsvarende. I mulighetsstudiet vurderes tomtens egnethet, kapasitet og alternativ plassering av bygningsmassen for en ny 4 parallell med flerbrukshall. I henhold til handlingsprogrammet skal det investeres i en ny skole på Rustad i tillegg til Solberg skole. Det foreslås i den forbindelse å utsette byggestart på Åsgård. Utsettelsen medfører en ny planlagt ferdigstilling, til skolestart 2021. Utsettelsen begrunnes med kommunens omfattende investeringsprogram, og belastningen det påfører kommunens driftsbudsjett. Samtidig vil det samlet sett være tilstrekkelig kapasitet på skoler når Rustad står ferdig i 2019. Dette forutsetter imidlertid en justering av skolegrenser for at kommunen i de nærmeste årene skal klare å håndtere veksten i enkelte skolekretser. Prosjektet er budsjettet med 20 mill. kr i tilskuddsfinansiering til flerbrukshall.
G-06	Åsgård skole, moduler, inventar og IKT-infrastruktur – En utvidelse av skolen vil medføre endrede trafikale løsninger for å ivareta trygg skolevei for elvene, samt investeringer i inventar og IKT-infrastruktur. Prosjektet skal også dekke kostnader forbundet med alternative skolelokaler for elevene i utbyggingsperioden, og det må vurderes hvor en midlertidig skole skal ligge. For å sikre god fremdrift og kostnadseffektiv utnyttelse av innleide moduler, vil Rådmannen anbefale at Åsgård skole benytter modulskolen på grusbanen på Ås stadion når Rustad skole står ferdig.
G-07	Sjøskogen skole, planlegging – Rådmannen foreslår at byggeprosjektet på Sjøskogen ikke gjennomføres med bakgrunn i befolkningsprognosene. Opprinnelige avsatte planleggingsmidler med 8 mill. kroner tilbakeføres med 6,5 mill. kroner for å finansiere andre prosjekter. Resterende 1,5 mill. kroner skal dekke påløpte kostnader knyttet til mulighetsstudiet.
G-08	Follo barne- og ungdomsskole IKS – Skolen er i dårlig forfatning med et stort behov for rehabilitering og tilpasninger til brukergruppen. Felles sak til eierkommunene om byggeprosjektet er lagt frem i 2015. Forslag til tiltak innebærer en total kostnad på 39,6 mill. kr, hvorav Ås kommunes andel utgjør 5,2 mill. kr.
G-09	IT-utstyr, skoler – Investeringer av arbeidsstasjoner i skolen. Videre oppgradering og økning av antall arbeidsstasjoner til elevene er nødvendig. Det er behov for årlige investeringer for å kunne gjennomføre skolesatsingen på IKT. Investeringene er direkte knyttet til skolen sin IKT plan (http://as.iktplan.no) og er nødvendig for å gjennomføre de nasjonale kartleggingsprøver for digitale ferdigheter. Oppgraderinger som må gjøres på klientsiden er følgende: - Bytte ut bærbare pc er på u-skolene. - Øke antallet maskiner på barneskolene, sammen med elevvekst. For å kunne holde en god nok standard på maskinparken i tråd med skolenes krav, vil det være nødvendig med en utskifting av utstyret hvert tredje år.

3.5.2 Barnehage – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2015	2016	2017	2018
B-01	Ny barnehage	-	-	-	-	-

B-01	Ny barnehage – Det vil være behov for et betydelig antall nye barnehageplasser i planperioden. Ås kommune setter likevel ikke av midler til investeringer, da det tidligere er vedtatt at bygging skal skje av private aktører. Det må likevel vurderes helhetlig om det vil være mer lønnsomt med kommunal drift framfor privat drift.
------	--

3.5.3 Pleie og omsorg – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
P-01	1. byggetrinn sykehjem	133 900	2 060	-	-	15 450
P-02	Bokollektiv Demente	126 818	62 418	-	-	-
P-03	Inventar bokollektiv demente	11 948	10 300	1 648	-	-
P-04	Solfallsveien, brukertilpassede boliger	26 000	2 000	12 000	12 000	-
P-05	Ljungbyveien	11 300	4 100	-	-	-
P-06	Transportmiddel demenssenteret	650	700	-	-	-
P-07	Nye IP-DECT telefoner / sykehusanlegg - Moer	100	100	-	-	-
P-08	IT utstyr HS	*	320	320	320	320

Sum årsbudsjett:	81 998	13 968	12 320	15 770
Samlet budsjett i planperioden:	124 056			

P-01	1. byggetrinn sykehjem – Befolkningsprognoser viser en stor vekst i antallet eldre. Det medfører et økt behov for flere sykehjemsplasser i kommunen, og det sees nærmere på muligheten for å legge et utvidet/nytt sykehjem i tilknytning til dagens sykehjem. Det vurderes i mulighetsstudiet om det er tilstrekkelig kapasitet til å løse behovet, på dagens tomt. Ved ytterligere utnyttelse av tomten, unngår man investeringskostnader til erverv av en evt. ny tomt. Det reduserer dermed investeringsbehovet tilsvarende. I mulighetsstudiet vurderes tomtens egnethet, kapasitet og mulig plassering av bygningsmassen. Det tas sikte på at sykehjemmet står ferdig i løpet av 2021.
P-02	Bokollektiv demente – Den opprinnelige prosjektrammen er prisjustert og i henhold til tidligere vedtak. Det er viktig at prosjektet opprettholder fremdriftsplanen og ferdigstilles innen utgangen av 2016. Prosjektet er budsjettert med 39 millioner i tilskuddsfinansiering.
P-03	Inventar bokollektiv demente – Prosjektet skal dekke behovet for nytt inventar og utstyr når det nye bokollektivet står ferdig.

P-04	Solfallsveien, brukertilpassede boliger – Seks familier har forespurt kommunen om hjelp til etablering av brukertilpassede boliger for deres handikappede barn. De ønsker primært etablering av et borettslag for å sikre langsiktig og stabile boforhold. De har sagt seg villig til å stå for en del av prosjektet selv, ved bygging på tildelt tomt, men grunnet tilskudd og kompensasjonsfrfall ved egen bygging vil det være av stor økonomisk gevinst å la kommunen gjennomføre prosjektet. Prosjektet er budsjettet med 8 mill. i tilskuddsfinansiering. Rådmannen vil legge frem en egen sak om prosjektet.
P-05	Ljungbyveien – Byggetrinn 2, utvidelse av boligen med 3 tilpassede omsorgsboliger samt forbedring av personalareal etter arbeidstilsynets krav. Prosjektet er budsjettet med 4 mill. i tilskuddsfinansiering.
P-06	Transportmiddel demenssenteret – Det er behov for en ny institusjonsbil/buss grunnet økning i antallet brukere, både for nytt demenssenteret og brukere i dagavdelingen for demente. Bilen må anskaffes i 2016, grunnet tid til omregistrering for å få klassifisert kjøretøyet som institusjonsbil, noe som reduserer bilavgiftene vesentlig.
P-07	Nye IP-DECT telefoner / sykehusanlegg Moer - Avansert trådløs tale og meldingstjeneste, jf. nytt bokollektiv for demente.
P-08	IT utstyr HS – Kravene til IKT utstyr innenfor helse og sosial er stadig økende. Det er et økt krav til dokumentasjon fra Helsetilsynet og Arbeidstilsynet som gjør at en må ha flere arbeidsplasser og mer fleksible løsninger for de ansatte. Det er også en stor utvikling innenfor elektronisk samhandling. Dette krever nye moduler og løsninger for flere fagsystemer.

3.5.4 Idrett og kultur – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
I-01	Utvendig renovering - Ås og Nordby kirke	7 000	6 500	-	-	-
I-02	Oppgradering Kinosal	4 630	-	4 630	-	-
I-03	Biblioteket Vinterbro Automatisering inn/-utsjekk	300	300	-	-	-
I-04	Rehabilitering kunstgressbaner Ås	3 500	-	-	-	-
I-05	Rehabilitering kunstgressbaner Nordby	3 500	-	-	-	-

Sum årsbudsjett:	6 800	4 630	-	-
Samlet budsjett i planperioden:	11 430			

I-01	Utvendig renovering - Ås og Nordby kirke – Det er et stort behov for utvendig renovering av begge kirker. I Ås kirke må taket tettes og kledning av teglstein må utbedres. Frostskaadet stein og skadete/utvaskede fuger har medført at stein løsner og faller ned. For Nordby kirke er det behov for å utbedre grunnmur og skifte takrenner og nedløp. Prosjektet er i gang og det er innvilget rentekompensasjon fra Husbanken. Med rentekompensasjon dekker Husbanken rentekostnadene knyttet til investeringene, mens kommunene dekker avdrag.
I-02	Oppgradering Kinosal – De siste årenes drift har vist at selve bygget har mangler i forhold til planlagt bruk. Kinosalen har følgende investeringsbehov: - Fornying av kinolerret og scenetepper - Utskifting av lys og armaturer for scenebelysning - Høytalersystemer og mikrofoner tilpasset bruken - Lydtiltak for å få bedre akustikk - Maling av vegger, tak og legge nytt scenegulv - Stiger/stillaser og trapper for scenebruk Gjennomføring av tiltaket forutsetter at kommunen får tilskuddsmidler til delfinansiering av prosjektet. I første omgang vil det derfor bli satt ned en gruppe som skal utarbeide en søknad om tilskudd for prosjektet.
I-03	Biblioteket Vinterbro Automatisering inn/-utsjekk – Brukerne forventer utlånsautomater i et moderne bibliotek. Automatiseringen gir en bedre tjeneste for brukerne og frigjør personalets fagkunnskap til veiledning og formidling. Investeringen gjør det mulig å drive selvbetjent bibliotek i perioder.
I-04	Rehabilitering kunstgressbaner Ås – Prosjektet er tatt ut av Ås kommunes Handlingsprogram da det skal arbeides med en vurdering av overtakelse av kommunale anlegg til idretten.
I-05	Rehabilitering kunstgressbaner Nordby – Prosjektet er tatt ut av Ås kommunes Handlingsprogram da det skal arbeides med en vurdering av overtakelse av kommunale anlegg til idretten.

3.5.5 Samferdsel – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
S-01	Oppgradering veilysanlegg	10 000	2 000	2 000	2 000	2 000
S-02	Biler/maskiner/utstyr	*	1 475	1 825	3 800	600
S-03	Hurtigladepunkt for El-bil	2 100	450	400	400	400
S-04	Asfaltering av grusveier	*	500	500	500	500
S-05	Standardheving av parkeringsplasser og etablering av parkeringsautomater	2 800	2 800			

Sum årsbudsjett:	7 225	4 725	6 700	3 500
Samlet budsjett i planperioden:	22 150			

S-01	Oppgradering veilysanlegg – Det er et krav at alt veilys skal være målt innen 1.1.2019, så det må etableres tennskap med målere flere steder. I tillegg må alle HQL-armaturer skiftes ut da HQL-pærer ikke lenger produseres. Flere steder må også ledninger og stolper skiftes ut. Styringssystemer for redusert strømforbruk må også vurderes. Dette arbeidet er i gang og vil fortsette inntil veilysanlegget er oppgradert.
S-02	Biler/maskiner/utstyr – Anskaffelser i henhold til utskiftningsplan for biler og maskiner for kommunalteknisk avdeling.
S-03	Hurtigladepunkt for El-bil – Oppfølging av kommunestyrevedtak i forbindelse med budsjettbehandlingen i 2014.
S-04	Asfaltering av grusveier – Det er et mål at alle kommunale veier skal være asfaltert. Asfalterte veier krever mindre årlig vedlikehold enn grusveier.
S-05	Standardheving av parkeringsplasser og etablering av parkeringsautomater Det settes av 2,8 mill. kr til asfaltering, standardheving og etablering av parkeringsautomater på kommunale parkeringsplasser. Dette er et ledd i tiltaket for å innføre parkeringsavgift på kommunale parkeringsplasser og økt sykkelandel i Ås kommune. Midlene vil også settes av til flere sykkelparkeringsplasser.

3.5.6 Andre prosjekter – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
A-01	Bjørnebekk	63 555	500	29 000	30 000	-
A-02	EPC	40 000	5 000	17 000	18 000	-
A-03	Pott for fullfinansiering av prosjekter etter anbudskonkurranse	20 000	5 000	5 000	5 000	-
A-04	Granheim - carport, HC parkering, gang- og sykkelveg	1 004	500	-	-	-
A-05	Standardheving/Rehabilitering	*	10 000	10 000	10 000	10 000
A-06	Info teknologi	*	2 600	2 600	2 600	2 600
A-07	E.kap. tilskudd KLP	*	2 400	2 400	2 400	2 400
A-08	Universell utforming	*	800	800	800	800
A-09	Mindre invest.prosjekt	*	750	750	750	750
A-10	Videreutvikling av SD-anlegg, legionella og radon	*	660	660	660	660
A-11	Kirkelig Fellesråd	*	100	100	100	100
A-12	Tomtekjøp	28 037 ¹	-4 300	-	-	-
A-13	Utvidelse kirkegård Nordby	4 300	4 300	-	-	-

Sum årsbudsjett:	28 310	68 310	70 310	17 310
Samlet budsjett i planperioden:	184 240			

A-01	Bjørnebekk – Det er behov for en totalrenovering av Bjørnebekk asylmottak. Det skyldes i hovedsak krav fra Brannvesenet til brannsikring av bygningsmassen og behov for utskifting av fyringsanlegg. Videre er det et etterslep på vedlikehold av eiendommen som det vil være hensiktsmessig å ta ved gjennomføring av brannsikringstiltak, herunder sprinkling. Renovering av VVS, fyringsanlegg, brannsikring og ENØK tiltak er i nytt anslag estimert til 60 mill. kr, men det er stor usikkerhet knyttet til anslaget. Det må derfor arbeides videre med å vurdere kostnader og aktuelle løsninger for å få bygningen til å tilfredsstille myndighetenes krav. Rådmannen anser imidlertid 60 mill. kr som en øvre grense for hva som kan være forsvarlig å avsette til renovering av Bjørnebekk. Dersom kostnadene blir høyere enn 60 mill. kr må andre alternativer for Bjørnebekk vurderes.
	Avtalen med UDI om drift av Bjørnebekk utløper til sommeren, og etter dette er det opsjon på ytterligere et år. Innen 2016 må det derfor avklares om driften av mottaket skal avvikes eller om asylmottaket skal renoveres med sikte på å investere for videre drift.
	Ås kommune har fått eiendommen av Akershus Fylkeskommune vederlagsfritt. Forutsetningen for vederlagsfri overtakelse er at eiendommen utnyttes til offentlige og samfunnsnyttige formål, jf. avtale om overdragelse mellom Akershus fylkeskommune og Ås kommune av mai 1999. Dersom kommunen beslutter å utnytte eiendommen på annen måte eller videreselger denne, er det fotutsatt at kommunen skal foreta etteroppgjør mot Staten. Slikt etteroppgjør skal gjøres ved at salgsgevinst fratrasket kostpris (omkostninger ved erverv og senere påkostninger) tilbakeføres Staten. I rammen er det lagt inn midler til brannsikring, VVS, nytt fyringsanlegg, ENØK tiltak,

¹ Ny gjenstående ramme etter omdisponeringen av 4,3 mill. kr til Nordby kirkegård.

	renovering av beboerrom og bad. Beboerrommene totalrenoveres og det legges til rette for etablering av 200 plasser på Bjørnebekk. Leie med Heia eiendom avsluttes etter endt leieperiode. Finanskostnadene knyttet til investeringene i Bjørnebekk vil bli dekket av UDI gjennom driftsavtalene som inngås. Avtalene vil imidlertid kun gjelde for 4 år av gangen, og det vil derfor ligge en usikkerhet knyttet til videre drift. Investeringsrammen som er foreslått av rådmannen gir utvidede bruksmuligheter for Bjørnebekk, slik at byggene også kan benyttes til andre utleieformål i framtiden, som for eksempel studenthybler. Det må imidlertid avklares med Akershus fylkeskommune om dette vil være definert som et samfunnsnyttig formål, jf. avtale. Dette legger til rette for en alternativ bruk dersom behovet for asylmottak i fremtiden går ned og Bjørnebekk må avvikles som asylmottak.
A-02	EPC (energispareavtale) – En energispareavtale består av et sett av energieffektiviseringstiltak knyttet til kommunens bygningsmasse. Hensikten med kontraktsformen er at investeringskostnaden for tiltakene finansieres med bakgrunn i redusert energiforbruk over en viss periode. Vanligvis er tiltakene tilbakebetalt i løpet av en 8 – 10 års periode. Kommunene må selv finansiere investeringstiltakene. Det skal bidra til lavere energiforbruk, og dermed lavere energikostnader fremover. Kostnadsinnsparing vil avhenge av utviklingen i energiprisen. I analysefasen, som er planlagt gjennomført i 2016, gis det oversikt over om inngåelse av en energispareavtale, gir forventet avkastning eller ikke. I de første kontraktene av denne typen, ble besparelsen i energiforbruket i snitt ca. 30 prosent. Nå nærmer det seg 40 prosent. Hvis analysefasen viser at det er lønnsomt for kommunen å inngå en energisparekontrakt, vil planlagte investeringer påbegynnes.
A-03	Pott for fullfinansiering av prosjekter etter anbudskonkurranse – Prosjektene innarbeides i budsjettet i en tidligfase hvor det foreligger betydelig usikkerhet. Potten er beregnet for å fullfinansiere prosjekter hvor det oppstår uforutsette hendelser og anbefales etablert fremfor å innarbeide hele denne usikkerheten i den enkelte prosjektrammen.
A-04	Granheim - carport, HC parkering, gang- og sykkelveg – Prosjektet er utvidet med etablering av HC plasser utenfor Granheimtunet samt gang og sykkelveg langs veien Granheimtunet. Dette arbeidet utføres av Statens Vegvesen men må bekostes av Ås kommune. Deler av G/S veien forskutteres på vegne av grunneier på Solberg Øst. Budsjettet styrkes med 500 000 kr i 2016.
A-05	Standardheving og renovering av eksisterende bygg – Det er et betydelig vedlikeholdsetterlep i kommunens eiendomsmasse. For å sikre verdibevarende vedlikehold er det nødvendig å prioritere investering i påkostninger og rehabilitering. Investeringen er i tråd med vedtaket i forrige handlingsprogram. Ved å sette av midler til slike tiltak, vil det bli mer forutsigbart og rom for å gjøre mer omfattende prosjekter som forlenger levetiden på bygningsmassen. Beløpets størrelse sett opp mot de samlede verdier av kommunens eiendomsmasse er nøkternt, også tatt i betraktning det betydelige etterslepet i vedlikehold. Prosjektet vil bidra til et etterlengt løft for det fysiske miljøet på skoler, barnehager, kommunale boliger, institusjonslokaler og administrasjonsbygg – sett over en fler-årsperiode.

A-06	Info teknologi – Midlene vil knytte seg til flere prosjekter som bidrar til mer effektiv produksjon og sikrere informasjonsflyt. Investeringene er nødvendige for å møte behovene knyttet til økt IKT-avhengighet i tjenesteproduksjonen og omfatter blant annet: - Systemintegrasjoner for å styrke og automatisere informasjonsflyt - utbygging og oppgradering av dagens infrastruktur, herunder utbygging av trådløst nett i kommunale bygg - Oppgraderinger for å sikre stabilitet og kapasitet i det interne nettet - Datasikkerhetstiltak - Lisensøkninger - Fortsette arbeidet med fornying av telefonsystemene i kommunen - Implementere løsninger som kan forenkle den digitale dialogen med innbyggere og næringslivet
A-07	E.kap. tilskudd KLP – Påkrevet egenkapitalstilskudd er beregnet ut fra pensjonsfondet i fellesordningen.
A-08	Universell utforming – Lov om forbud om diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne krever gjennomførte tiltak slik at alle kommunale bygg tilfredsstiller kravene innen 2025. For å nå dette målet må det arbeides systematisk med å tilrettelegge for dette. Arbeidene er satt i gang og løper over flere år.
A-09	Mindre investeringsprosjekter – Rådmannen vil disponere uspesifisert pott for mindre investeringer til akutte investeringsbehov og andre behov som oppstår gjennom året.
A-10	Videreutvikling av SD-anlegg, legionella og radon – Sentral driftsstyring (SD) - gir en bedre kontroll av temperatur og inneklima. Tiltaket er viktig for å redusere strømkostnader og bedre inneklima. Bygg med størst effekt prioriteres. Fordelt på 2014 og 2015 ble det satt av 1,8 mill. kroner til ekstraordinære tiltak. Det er lagt ned store ressurser i sentral driftsovervåking av kommunens eiendomsmasse. Arbeidene pågår og løper over flere år. Legionellabekjempelse - Ås kommune har behov for systematisk gjennomgang og ombygging av deler av ledningsnettet for vann i eldre kommunale bygg. Arbeidene pågår og løper over flere år. Radontiltak – Tiltaksarbeidene opprettholdes i alle kommunale bygg med for høy verdier. Arbeidene pågår og løper over flere år
A-11	Kirkelig fellesråd – Jf. tidligere vedtak.
A-12	Tomtekjøp – Tidligere avsatt ramme til uspesifiserte tomtekjøp. Det omdisponeres 4,3 mill. kr til prosjekt A-13 Utvidelse kirkegård på Nordby.
A-13	Utvidelse kirkegård Nordby – Kirkelig fellesråd har meldt inn et behov for utvidelse av kirkegården på Nordby. Total kostnad knyttet til kirkegårdsutvidelse, utgraving/planer/erverv/fullførelse er estimert til 4,3 mill. kr. Rådmannen foreslår at kostnadene dekkes gjennom omdisponering av rammen A-12 Tomtekjøp.

3.5.7 VAR – investeringer

Nr.	Prosjektbeskrivelse	Tot. ramme	2016	2017	2018	2019
V-01	Nytt høydebasseng	10 000	4 000	5 000	-	-
V-02	Oppgradering driftsstyringsanlegg	2 000	2 000	-	-	-
V-03	Vannforsyning	*	10 000	10 000	10 000	10 000
V-04	Kloakksanering	*	10 000	10 000	10 000	10 000
V-05	Biler/maskiner/utstyr	*	500	1 000	-	750

Sum årsbudsjett:	26 500	26 000	20 000	20 750
Samlet budsjett i planperioden:	93 250			

V-01	Nytt høydebasseng – Den store veksten i utbyggingen på NMBU-området og i Ås sentrum medfører at kapasiteten i drikkevannsbassenget blir for liten. I dag tilsvarer reservevolumet i underkant av ett døgnns forbruk. Dette er for lite. For å øke sikkerheten foreslås det å bygge et nytt basseng som skal stå ferdig i 2017. Planlegging startet i 2015 med byggestart i 2016.
V-02	Oppgradering driftsstyringsanlegg – Driftskontrollanlegget sørger for å overvåke driften av vannforsyningsanleggene og avløpspumpestasjonene. Det er behov for oppgradering av dagens anlegg (fra 2004) samt noe utvidelse for å bedre overvåking av vannforsyningsnettet i forhold til lekkasjesøk. Fylkesmannen har videre stilt krav til bedre overvåking av overløpsdrift på avløpsnettet/pumpestasjonene.
V-03/ V04	Vannforsyning og kloakksanering – Investeringene innenfor VAR-sektoren er i samsvar med tidligere investeringsrammer og vedtatt hovedplan. Hovedandelen av investeringene vil være utskifting av vann- og avløpsledninger i Dysterskogen. I dette området har vi hatt svært mange vannlekkasjer de senere år. Avløpsledningene i området er gamle betongledninger med mye innlekking av fremmedvann og en del kloakkstopper. Arbeidene starter i 2015 og vil være ferdig i 2017. Det vil også bli startet prosjektering av området Togrenda. I tillegg vil en del penger gå med til kommunens finansiering av utskifting av vannledninger langs Nordbyveien. Dette prosjektet er i regi av Statens Vegvesen og utskifting av ledningen vil bli utført i 2016. Investeringsraten økes fra 6mill. til 10 mill. i året på både vann og avløp, totalt 20 mill.
V-05	Biler/Maskiner/Utstyr, VAR – Utskifting av biler, maskiner og utstyr i henhold til gjeldende utskiftingsprogram.

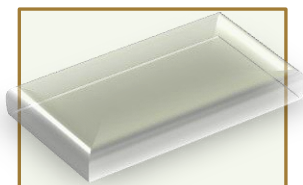
3.5.8 Finansiering av investeringene

Investeringene finansieres slik det framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 9. Finansieringen av investeringene. (Tall i tusen)

Finansiering av investeringer	2016	2017	2018	2019
Finansiering med bruk av lån	-212 033	-288 083	-330 780	-158 480
Bruk av ubundet driftsfond Bjørnebekk			-5 000	
Tilskudd Husbanken				
Boliger vanskeligstilte (Ljungbyveien)		-4 000		
Bokollektiv demente		-39 000		
Solfallsveien			-8 000	
Tilskudd spillemidler				
Solberg skole		-20 000		
Rustad skole				-20 000
Andre tilskudd				
Tilskudd til oppgradering av kinoen		-1000		
Salg Dyster/Eldor	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Finansiering ekskludert lån	-20 000	-84 000	-33 000	-40 000
Finanseringer totalt	-232 033	-372 083	-363 780	-198 480

Rådmannen gis fullmakt til å disponere av garantifondet til slutføring av nødvendige etterarbeider på avsluttede investeringsprosjekter. Rådmannen gis fullmakt til å disponere av pott for fullfinansiering av prosjekter, dersom resultatet av anbudskonkurranse gir ny kostandskalkyle for et prosjekt som er opptil 5 prosent høyere enn prosjektets ramme.

4. Hovedsatsninger i 2016-2019

Innledning

I dette kapitlet beskrives kommunens satsninger de kommende årene. Kommunen har fire roller og det er som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Som tjenesteyter og myndighetsutøver utfører kommunen omfattende driftsoppgaver som er lovpålagte og som i begrenset grad er gjenstand for politiske prioriteringer. Driftsoppgavene innenfor tjenesteområdene oppvekst og kultur og helse og sosial er derfor i begrenset grad omtalt i kapitlet. Innenfor disse områdene er det først og fremst fokusert på prosjekter som skal bidra til å utvikle tjenestene.

Som samfunnsutvikler har kommunen blant annet oppgaver knyttet til areal- og transport, klima- og miljø og utvikling av lokalsamfunnet. Innenfor dette området er det større muligheter for å påvirke hva kommunen skal prioritere og derfor er det lagt vekt på å beskrive tiltak som skal gjennomføres i planperioden innenfor rollen som samfunnsutvikler.

Det er tatt utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel som beskriver hovedmål, delmål og innsatsområder for kommunens virksomhet.

Miljø

Mangfold

Muligheter

Kommunen som organisasjon

Kommunen som organisasjon

Hovedmål 1

Ås er en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk

DELMÅL 1.1

Ås skal være et visningsvindu for bærekraftig areal- og tettstedsutvikling.

Styre og regulere veksten slik at den ikke overskrider kommunens evne til å opprettholde tjenestetilbud med en akseptabel kvalitet til enhver tid.

Befolkningsprognosene viser at Ås står foran en sterk befolkningsvekst. Dette vil utfordre tjenestetilbudet. Det er derfor viktig å styre veksten slik at den ikke overskrider kommunens evne til å opprettholde et godt tilbud.

Tiltak:

- Årlig oppdatering av befolkningsprognoser og boligprogram.
Tidsfrist: Årlig
- Øke kompetansen og etablere rutiner knyttet til utbyggingsavtaler.
Tidsfrist: Høsten 2016

90 % av boligveksten skal i hovedsak skje i Ås tettsted og langs bussaksene, der dette ikke kommer i konflikt med jordvern, biologisk mangfold og nærfriluftsområder

For å redusere transportbehovet og legge til rette for at flest mulig kan gå, sykle eller kjøre kollektivt til daglige gjøremål er det viktig å konsentrere veksten.

Tiltak:

- Rapportere på hvor boligveksten i kommunen har kommet.
Tidsfrist: Årlig

Prioritere gang, sykkel og kollektive løsninger foran privatbil i planleggingen av nye områder, og ved rehabilitering av etablerte områder

Det skal legges til rette for at flest mulig kan gå, sykle eller kjøre kollektivt. Det er derfor behov for å sikre arealer til kollektivtransport, gående og syklende.

Tiltak:

- Kartlegge manglende gang- og sykkelvegforbindelser i hele kommunen og prioritere gang- og sykkelvegprosjekter. Forutsetter ekstern delfinansiering.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Utarbeide en veinorm som definerer tilstrekkelig areal for gang-/sykkelveier.
Tidsfrist: Høst 2017
- Utarbeide ny parkeringsnorm for hele kommunen.
Tidsfrist: Våren 2017
- Innføre avgiftsparkering.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Utarbeide en veg- og gateplan for Ås sentralområde. Forutsetter ekstern delfinansiering.
Tidsfrist: Våren 2017
- Utarbeide veg- og gateplan for Vinterbro/Sjøskogen. Forutsetter ekstern delfinansiering.
Tidsfrist: Våren 2018

Fremme klimavennlig arealplanlegging, arkitektur og byggeskikk

Ås kommune er vertskommune for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og for en rekke kunnskapsbedrifter med kompetanse innenfor bærekraftig samfunnsutvikling. Ved å samarbeide med disse miljøene kan Ås bli et forbillig eksempel på miljøvennlig og bærekraftig tettstedsutvikling.

Tiltak:

- Stille krav til blå-grønnfaktor² i reguleringsplaner og byggeprosjekter.
Tidsfrist: Årlig
- Stille krav om avbøtende tiltak i reguleringsplaner for å møte framtidige klimaendringer.
Tidsfrist: Årlig

Sørge for at miljøvennlig materialbruk ved nybygging og rehabilitering blir standard for kommunes bygningsmasse

Kommunen skal oppfordre til bruk av miljøvennlig materialbruk gjennom byggesaksbehandlingen og kommunen bør gå foran som et godt eksempel ved nybygg og rehabilitering av egen bygningsmasse.

Tiltak:

- Vurdere bruk av Breeam³ standarden i neste store utbyggingsprosjekt.
Tidsfrist: Våren 2016.

² Blågrønn faktor er et verktøy som sikrer forutsigbarhet for utbygger mht. krav til uterom når det gjelder vannhåndtering, vegetasjon og biodiversitet i byggesaksprosjekter.

³ BREEAM er et evalueringsverktøy som benyttes for å bedømme bygningens miljøprestasjon. En rekke kriterier benyttes for evaluering, som bla. prosjektleidelse, bygningens energibruk, innneklima, beliggenhet i forhold til offentlig kommunikasjon, valg av materialer og avfallshåndtering.

Ivareta eksisterende kulturminneverdier som viktige ressurser i den videre tettstedsutviklingen

Kulturminner og kulturmiljøer gir steder særpreg og egenart og kan bidra til verdiskapning. Disse verdiene skal ivaretas i arbeidet med å utvikle Ås tettsted og de øvrige tettstedene i Ås.

Tiltak:

- Gjennomføre en kulturminnekartlegging for Ås tettsted. Forutsetter ekstern delfinansiering.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL 1.2

Ås skal være et lavenergisamfunn

Være pådriver for mobilitetsplanlegging og satse på bruk av miljøvennlige transportmidler som el-sykler og el-biler i kommunal virksomhet.

Det er et betydelig transportbehov i kommunen. Mer miljøvennlig transportmåter kan utnyttes innenfor en rekke virksomheter.

Tiltak:

- Benytte el-biler der det er praktisk mulig.
Tidsfrist: Årlig
- Kartlegge potensialet for bruk av El-sykkel i kommunens virksomheter.
Tidsfrist: Høsten 2016

Legge til rette for bruk av lav- og nullutslippskjøretøy

En forutsetning for å øke andelen miljøvennlig transport er tilstrekkelig tilgang på parkerings- og oppstillingsplasser med ladepunkter.

Tiltak:

- Etablere ladestasjoner med tidsbegrenset parkering ved kommunale virksomheter. Tidsfrist: Årlig

Motivere innbyggere og næringsliv til økt miljøinnsats

Ås kommune administrerer miljøfyrtårnordningen lokalt. Gjennom systematisk planlegging og gjennomføring av tiltak bidrar ordningen til mer miljøvennlig drift i private og offentlig virksomheter.

Tiltak:

- Være en pådriver for at Ås kommunes virksomheter kan bli miljøsertifisert. Tidsfrist: Høsten 2016
- Videreføre tilbud om gratis miljøsertifisering av bedrifter i Ås. Tidsfrist: Årlig
- Motivere bedrifter til å bli Miljøfyrtårn. Tidsfrist: Årlig

Bidra til at husholdningenes totale restavfall per innbygger reduseres med minimum 25 %

Kommunen kan påvirke energibruk og klimagassutslipp ved å legge til rette for økt gjenvinning av avfall.

Tiltak:

- Kommunen må gjennom Follo Ren bidra til at den totale avfallsmengden blir redusert. Tidsfrist: Årlig

Sørge for at all bruk av fyringsolje i kommunale bygg opphører innen 2020

Miljødirektoratet har sendt på høring ny forskrift om forbud mot oljefyring som innebærer at det fra 2020 blir forbudt å bruke fossil olje og parafin til

oppvarming av boliger, og som grunnlast i øvrige bygg.

Tiltak:

- Sørge for at all bruk av fyringsolje i kommunale bygg opphører innen 2020. Tidsfrist: 2020

Redusere energibruk i kommunale bygg

Ås kommune har ca. 100.000 m² formålsbygg som representerer et betydelig energiforbruk.

Tiltak:

- Innføre rutiner for rapportering og bevisstgjøring om energibruk i virksomhetene. Tidsfrist: Høsten 2016
- Gjennomføre EPC⁴ prosjekt som vil avdekke mulighet for å redusere energibruken i kommunale bygg og gjennomføre tiltak i henhold til anbefalinger. Tidsfrist: Våren 2017

Være en pådriver for å få på plass en bysykkelordning

Bygdebike er et sykkeldelingssystem som skal bidra til å øke sykkelbruken i Ås. Tilgang på delesykler i området jernbanestasjonen - Ås sentrum - NMBU vil kunne gjøre sykkeltransport mer attraktivt for pendlere og andre i Ås.

Tiltak:

- I samarbeid med NMBU og Åspro etablere bygdebikeordningen. Tidsfrist: Våren 2016

⁴ En energisparekontrakt (EPC) består av et sett av energieffektiviseringstiltak hvor energientreprenøren garanterer for planlagt effekt. Modellen sikrer at innsparinger som oppnås finansierer investeringen.

DELMÅL 1.3

Ås skal ha en utforming som fremmer folkehelse og livskvalitet

Være pådriver for et effektivt og miljøvennlig transportsystem med effektiv kollektivtransport og gode gang-, sykkel- og turveier

Som en del av arbeidet med å fremme folkehelse og livskvalitet skal det legges til rette for at kommunens innbyggere kan gå, sykle og ta kollektivt til daglige gjøremål. Gående og syklende som trafikantgrupper skal prioriteres i regulerings- og byggeplaner.

Tiltak:

- Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for trafiksikkerhet og veg- og gateplan for Ås sentralområde og Vinterbro/Sjøskogen.
Tidsfrist: Årlig

Bidra til å øke sykkelandelen til 17 %

Sykkelandelen i Ås kommune er 9 % i dag og bør økes til 12 % i løpet av 4 årsperioden i tråd med fylkeskommunens sykkelstrategi.

Tiltak:

- Være pådriver overfor Jernbaneverket og eventuelt andre transportaktører for å etablere sykkelhotell ved Ås stasjon.
Tidsfrist: Høsten 2017
- Kartlegge hvilke tiltak som bør gjennomføres for å få flere ansatte til å sykle til jobb.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Prioritere sommer- og vintervedlikehold av gang-/sykkelveier.
Tidsfrist: Årlig
- Sikre etablering av sykkelparkering ved utbygging og rehabilitering av kommunale eiendommer.
Tidsfrist: Årlig

Sikre god tilgang til grøntområder og anlegg for idrett, rekreasjon og fysisk aktivitet

Kommunens tilrettelegging for friluftsliv, nærmiljø og idrett er viktig for trivsel og folkehelse.

Tiltak:

- Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv.
Tidsfrist: Årlig
- Kartlegge og verdivurdere friluftsområdene i Ås.
Tidsfrist: Høsten 2017
- Merke turstier i egen regi, samt i samarbeid med velforeninger og andre frivillige og bedre informasjonen om turmuligheter i kommunen.
Tidsfrist: Årlig
- Sikre gode anlegg for rekreasjon og fysisk aktivitet i tilknytning til rehabilitering og nybygg av skoler og barnehager.
Tidsfrist: Årlig

Arbeide for å sikre bomiljø ren luft, gode lysforhold, lave støynivåer, trygge utearealer og møteplasser

En viktig del av folkehelsearbeidet er å sikre bomiljø ren luft, gode lysforhold, lave støynivåer, trygge utearealer og møteplasser. Stille krav om dette i reguleringsplaner og byggesaker.

Tiltak:

- Utarbeide et luftsoneskart⁴ for Ås.
Tidsfrist: Høsten 2018.

⁴ Luftsoneskart angir områder som på grunn av nivået på luftforurensning ikke er egnet for utbygging og områder det bør gjøres avbøtende tiltak i forhold til utbygging.

DELMÅL 1.4

Ås skal ha levende lokalsentra der det er lett å leve miljøvennlig

Styrke Ås tettsted som kommunesenter og tilrettelegge for en kompakt tettstedsutvikling

Ås sentrum er i vekst med økt utbygging av boliger, næring, handel-, service- og kulturtilbud. I denne utviklingen er det viktig å sikre helhetlige løsninger på veier, parker, bygninger, grønnsstruktur, møteplasser og utearealer.

Tiltak:

- Utarbeide en områderegeringsplan for Ås sentralområdet.
- Tidsfrist: Høsten 2017

Lokalisere arbeidsintensiv virksomhet i Ås tettsted, og langs viktige kollektivårer, for å redusere transportbehov

Arbeidsplassintensive virksomheter har høy tetthet av arbeidsplasser eller mange besøkende. Slike virksomheter må lokaliseres sentralt og ha god kollektivtilgjengelighet.

Tiltak:

- Sikre næringsarealer for arbeidsplassintensive virksomheter i Ås sentrum.
- Tidsfrist: Våren 2018

Være pådriver for å etablere bussterminal på Vinterbro

Vinterbro vil være viktig for å utvikle et kollektivtilbud i Follo som ikke bare er Oslo-rettet, men som også gir grunnlag for å utvikle et bedre lokalt kollektivtilbud på tvers av kommunegrensene.

Tiltak:

- Være pådriver overfor Ruter for å iverksette plan om bussterminal på Vinterbro.
- Tidsfrist: Oppstart planarbeid 2015

Være pådriver for hyppige kollektivavganger innad i kommunen og Follo

Kommunen skal være en pådriver for å bedre tog- og busstilbudet i kommunen

Tiltak:

- Ha tett dialog med sentrale aktører som Jernbaneverket, NSB, Ruter, Statens vegvesen og nabokommunene om kollektivtilbudet.
- Tidsfrist: Årlig

DELMÅL 1.5

Barn og unge skal være aktive i utviklingen av et bærekraftig Ås

Inspirere og motivere barn og unge til aktiv medvirkning i demokrati og samfunnsdebatt, blant annet gjennom ungdomsrådet

Det er ønskelig å gi barn og unge gode redskaper som setter dem i stand til aktiv deltakelse i eget liv og som øker deres refleksjonsnivå og muntlig uttrykksevne.

Tiltak:

- Filosofi og refleksjon skal brukes som verktøy i alle barnehager og skoler.
- Tidsfrist: Oppstart høsten 2016

Utvikle arenaer og aktiviteter der barn og unge deltar i miljøarbeid og utvikling av Ås som bærekraftig kommune

Ås kommune har engasjerte innbyggere med høyt kunnskapsnivå. Det er ønskelig at den oppvoksende generasjon blir samfunnsengasjert og miljøbevisst.

Tiltak:

- Videreutvikle elevrådene, ungdomsrådet og barn- og unges kommunestyre.
- Tidsfrist: Årlig
- Engasjere barn i arbeidet med å registrere viktige tråkk som barn bruker («barnetråkk») og som senere skal brukes i arealplanleggingen.
- Tidsfrist: Oppstart høsten 2016

Synliggjøre barn og unges behov for arealpolitikk og sosial infrastruktur

Ås kommune har som mål å legge til rette for at befolkningen kan leve et godt og helsefremmende liv. Dette må ivaretas uten at det går på bekostning av barn og unges muligheter til å ivareta sine behov.

Tiltak:

- Utvikle retningslinjer for ungdomsrådet slik at barns og unges behov knyttet til arealpolitikk og sosial infrastruktur blir ivaretatt.
Tidsfrist: Høsten 2018

DELMÅL 1.6

Ås skal ha en bærekraftig forvaltning av naturmiljø og grønnstruktur

Sørge for arealeffektiv bebyggelse som sikrer sammenhengende grønnstruktur, jordvern, kulturlandskap og naturverdier

En konsentrert utbygging vil redusere utbyggingspresset og bidra til å spare jordbruksarealer og verdifulle områder for friluftsliv og biologisk mangfold.

Tiltak:

- Rapportere om omfanget av nedbygging av dyrka mark, dyrkbar mark og andre områder av verdi for friluftsliv og biologisk mangfold.
Tidsfrist: Årlig

Gjennomføre kartlegging som gir god oversikt over de viktigste artene og naturtypene

Hageplanter som spres i naturen er en av de største truslene mot biologisk mangfold. I tillegg har brunskogsnegler blitt et økende problem i kommune. Viktige ledd i bekjempelse av fremmede arter er å skaffe en god oversikt over lokaliteter, samt informere hageeiere om hvordan de kan hindre spredning.

Tiltak:

- Veilede og informere publikum om håndtering av hageavfall, hagerømlinger og brunskogsnegler.
Tidsfrist: Årlig

Sikre god kjemisk og økologisk miljøtilstand i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann

Kommunen deltar i PURA og Morsa prosjektene hvor det er et mål å bedre vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen, Årungenvassdraget og Hølenvassdraget.

Tiltak:

- Følge opp tiltaksplanene i PURA og Morsa.
Tidsfrist: Årlig
- Forbedre funksjonaliteten på kommunale og private avløpsanlegg og på avløpsledningsnett.
Tidsfrist: Årlig
- Stille krav om forenklet miljøoppfølgingsprogram i større byggesaker og saker i spesielt sårbare områder.
Tidsfrist: Årlig

Sikre Gjersjøen som drikkevannskilde

Gjersjøen er kommunens drikkevannskilde og det er viktig å opprettholde god vannkvalitet. Kommunen skal være restriktiv til nye tiltak i nedslagsfeltet til Gjersjøen som kan påvirke vannkvaliteten.

Tiltak:

- Samarbeide med Ski og Oppegård kommuner om å sikre drikkevannskilden.
Tidsfrist: Årlig

Sikre en forsvarlig bruk av Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen som rekreasjonsområde
Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen er viktige rekreasjonsområder for kommunens innbyggere.

Tiltak:

- Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv.
Tidsfrist: Årlig
- Gradvis utarbeide skjøtselsplaner for de mest benyttede statlig sikrede friområdene som Breivoll, Årungen, Tangen og Stuene.
Tidsfrist: Oppstart høsten 2016

Samarbeide med andre kommuner i regionen for å utarbeide en enhetlig forvaltningspraksis for massedeponier

Det er behov for å få etablert gode og enhetlige saksbehandlingsrutiner for søknad om bakkeplanering og etablering av massedeponier i kommunen.

Tiltak:

- Utarbeide en veileder for håndtering av overskuddsmasser i Follo.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL 1.7

Ås skal ha et levedyktig og fremtidsrettet landbruk

Unngå nedbygging av høyproduktiv matjord i alle deler av kommunen

Dyrka og dyrkbar jord er en ikke fornybar ressurs og har et sterkt nasjonalt vern. 37 % av arealet i Ås kommune er dyrka jord av god kvalitet. I Norge er kun 3 % dyrka jord. Ås ligger i en klimasone som gjør det mulig å dyrke matkorn og varmekrevende grønnsaker. Dette gjør jorda i Ås og Follo er ekstra verdifull og skal så langt det er mulig ikke omdisponeres til andre formål.

Tiltak:

- Dyrka og dyrkbar mark skal, så langt det er mulig, ikke omdisponeres til andre formål
Tidsfrist: Årlig

Stimulere til økt tilbud til nærmarkedet og tilleggsnæringer innenfor «inn på tunet», besøksgårder, lokal foredling og direkte salg av mat og opplevelser
Det er ønskelig at befolkningen i Ås i større grad tilbys opplevelser, tjenester og varer fra lokale gårder i Ås og Follo.

Tiltak:

- Kartlegge mulige tilbud, undersøke interesse for nyetableringer og støtte dette med informasjon, veiledning, tilrettelegging og nettverksbygging.
Tidsfrist: Høsten 2016

Bidra til økt bruk av skogen og kulturlandskapet, ved tilrettelegging for ferdsel og opphold, i samarbeid med landbruket

Det er mange flotte og attraktive friluftsområder i skogen og i kulturlandskapet i Ås. Det er behov for å merke turstier og løyper som gjør det enkelt å komme til disse områdene uten å komme i konflikt med landbruks- og grunneierinteresser. Dette gjelder særlig området rundt Ås sentrum og de øvrige tettstedene i kommunen.

Tiltak:

- Bedre tilgangen til kulturlandskapet ved å etablere turstier og løyper uten konflikt med landbruksinteresser.
Tidsfrist: Høsten 2016

Bidra med informasjon om miljøvirkemidler i landbruket

Miljøvirkemidlene i landbruket benyttes for å redusere landbrukets miljøbelastning på omgivelsene, i Ås og Follo spesielt for å redusere erosjon og avrenning til vassdragene.

Tiltak:

- Utvikle de kommunale strategiene for forvaltning av miljøvirkemidlene (SMIL-virkemidlene).
Tidsfrist: Høsten 2018

Hovedmål 2

Ås er en inkluderende og mangfoldig kommune

DELMÅL 2.1

Barn og unge skal oppleve trygghet i hverdagen

Bidra til at voksne tar ansvar i møtet med barn og unge

Ås kommune vil fokusere på inkludering av barn ved å satse målrettet på å trygge barns oppvekstvilkår.

Tiltak:

- Utvikle møtearenaer for foreldre hvor de får informasjon om aktuelle temaer og kommunens tilbud til barn og foreldre. Tidsfrist: Høsten 2017

Gi barn og unge, som lever under vanskelige forhold, god oppfølging

Alle barn og unge i Ås skal få rett tjeneste til rett tid på rett sted.

Tiltak:

- Gjennomføre prosjektet «Samordning av tjenester til barn og unge» som skal komme med anbefaling om hvordan kommunen kan gi mer systematiske, helhetlige og koordinerte tjenester. Tidsfrist: Høsten 2016

Veilede og gi råd, til foreldre som har behov, slik at barn opplever omsorg og god oppvekst i hjemmet

Barnehager og skoler skal gi alle barn uansett bakgrunn og forutsetninger de samme mulighetene til å utvikle seg.

Tiltak:

- Videreutvikle barneteamet slik at tilgjengeligheten blir bedre for barnehageforeldre. Tidsfrist: Høsten 2019
- Igangsette foreldrekurs i alle barneskolene for foreldre til barn på 1. trinn. Tidsfrist: Høsten 2017

DELMÅL 2.2

Innbyggerne i Ås skal ha muligheter til å skaffe seg en inntekt

Bidra til å tilrettelegge for tiltak som kvalifiserer for arbeidslivet

Et inkluderende samfunn der alle får muligheter til å bidra og delta i samfunnslivet krever tilrettelegging slik at hver enkelt kan bidra med sine ressurser. Ungdom må oppleve at det er behov for dem og at de er til nytte samtidig som de tjener penger.

Ås kommune har et økende antall arbeidsledige. NAV disponerer ulike tiltak som kvalifiserer for deltakelse i arbeidslivet, og brukere skal tilbys tiltak ut fra sine individuelle behov, og de muligheter som finnes på arbeidsmarkedet i omegnen.

Tiltak:

- Ansatte på NAV kontoret skal ha tettere kontakt med arbeidsgivere og benytte de virkemidler NAV disponerer slik at flere kommer i arbeid. Tidsfrist: Årlig
- Utarbeide en plan for å kunne tilby sommerjobber for ungdom. Tidsfrist: Våren 2016
- Alle etater skal vurdere og tilrettelegge for at kommunen kan ta inn en lærlingeplass per 1000 innbygger. Tidsfrist: Årlig/Innen 2019
- Alle etater skal ha tilrettelagt og tilbudt praksisplass til kandidater via kommunen, NAV og utdanningsinstitusjoner. Tidsfrist: Årlig

Bidra til opplæring og veiledning til ungdom slik at de fullfører utdanning og/jeller kommer i arbeid

Barns levekår og oppvekstmiljø påvirker utdanningsløpet og yrkesmuligheter senere i livet. Utdanning er et virkemiddel for å sikre barns muligheter. Ås kommune legger til rette for at flest mulig fullfører skole og utdanning og dermed styrker sine muligheter som voksen for å klare seg selv gjennom egen inntekt.

Ås kommune har en stor andel ungdom som dropper ut av videregående skole. Behovet for ufaglært arbeidskraft er synkende. Det er viktig at flest mulig unge skaffer seg en kompetanse som kan anvendes i arbeidslivet.

Tiltak:

- De som ikke gjennomfører videregående skole, tilbys praksisplass eller kompetanse-givende kurs i regi av NAV.
Tidsfrist: Årlig
- Styrke arbeidet med grunnleggende ferdigheter i grunnskolen slik at elevene gis best mulig forutsetninger for å fullføre utdanning og/ eller komme i arbeid
Tidsfrist: Årlig
- Gi god karriereveiledning i ungdomsskolen og ha rådgivere med oppdatert kompetanse
Tidsfrist: Årlig

DELMÅL 2.3

Sosiale helseforskjeller i Ås skal reduseres

Gi alle kunnskap om helse, fysisk aktivitet og kosthold og forebygge utvikling av sykdom gjennom å iverksette tiltak på et tidlig tidspunkt

Barns levekår og oppvekstmiljø får konsekvenser for helse og trivsel i voksen alder. Å påvirke faktorer som kan fremme helse og trivsel, forebygge psykisk sykdom og arbeide for å utjevne sosiale helseforskjeller er viktig i et folkehelseperspektiv.

Tiltak:

- Ved ledighet i stillinger i barnehagene, vurdere å ansette en idrettspedagog eller lignende, slik at hver barnehage har minst en ansatt med idrettsfaglig bakgrunn.
Tidsfrist: Høsten 2020
- Drive holdningsskapende arbeid blant foreldre og elever for å få de elevene som bor under 4 km fra skolen, til å sykle eller gå til skolen.
Tidsfrist: Årlig

Gi utsatte grupper bedre mulighet for å ta vare på egen helse gjennom informasjon, veiledning og støtte

Frisklivssentralen gir helsetjenester til personer som har eller står i fare for å utvikle livsstilssykdom. Sentralen gir veiledning og opplæring innen fysisk aktivitet, ernæring og endring av levevaner. Tilbudet gis gjennom individuelle samtaler og gruppebaserte aktiviteter og kurs.

Tiltak:

- Opprettholde og utvikle tilbudet på frisklivssentralen i takt med endrede behov.
Tidsfrist: Årlig

Mangfold

Fremme psykisk helse og rusarbeid og gjøre tilbudet lett tilgjengelig

Psykisk helse og rusarbeid er et nasjonalt satsningsområde og kommunen har et bredt tilbud innenfor rusomsorgen. Kommunen har fått tilskuddsmidler til utvidelse av rustiltak hvert år. Dette er en ordning som skal videreføres.

Tiltak:

- Bemanningsdekningen i rusbolig og ambulerende tjeneste styrkes med tilskuddsmidler. Det skal utredes og evt. iverksettes et aktivitetstilbud for rusmiddelmissbrukere.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Opprettholde tilbudet om «rask psykisk hjelp» som er rett type tjeneste innen 14 dager.
Tidsfrist: Årlig

Tilrettelegge for sunn mat til barn i barnehager, skoler og i fritidsordninger

Barnehage og skole er arenaer der mangfoldet i samfunnet kommer sterkest til uttrykk. Å påvirke faktorer som kan fremme helse og trivsel, og arbeide for å utjevne sosiale helseforskjeller er viktig i et folkehelseperspektiv.

Tiltak:

- Etablere kommunale retningslinjer for ernæringsmessig riktig og ønsket kosthold i barnehager, SFO og skoler.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Gjennomføre kurs for innkjøps- og kostholdsansvarlig.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Utpeke matansvarlig i alle barnehager.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Utrede muligheten for å tilby frokost, lunsj og ettermiddagsmåltid i barnehagene.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL 2.4

Ås skal ha en boligpolitikk som utjevner sosiale forskjeller

Tilrettelegge for mangfoldige bomiljøer for mennesker i ulike livssituasjoner

Det er stort behov for boliger for personer som kommunen har et særskilt ansvar for. Ved regulering av boligområder skal boligprogrammet følges slik at det blir en variasjon i boligmassen både når det gjelder størrelse og kvalitet.

Tiltak:

- Gjennomføre tiltak i henhold til Boligsosial handlingsplan.
Tidsfrist: I henhold til handlingsplan

DELMÅL: 2.5

Ås skal være en inkluderende kommune for alle

Sikre innvandrere og flyktninger selvstendighet gjennom utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse

Kommunen må forvente et større mangfold av mennesker med ulike forutsetninger og behov. Hvordan kommunen møter et stadig rikere etnisk mangfold, avgjør om dette fører til muligheter og vekst, eller utfordringer og misnøye.

Mangel på tilstrekkelige kvalifikasjoner for å få eller stå i jobb er et stort hinder for mange personer med innvandrerbakgrunn. Introduksjonsprogrammet for flyktninger bidrar ikke i tilstrekkelig grad til at flyktninger kommer i arbeid. For begge grupper er manglende språkkunnskaper en hindring.

Tiltak:

- Delta i KS effektiviseringsnettverk på flyktningeområdet med forventet effekt på samarbeidet om integrering av flyktninger.
Tidsfrist: Høsten 2016/årlig

Mangfold

- Utarbeide en flyktningeplan.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Oversette sentrale opplysninger om barnehager, skoler, kulturskole og bibliotek på kommunens nettsider til engelsk og eventuelt andre aktuelle språk.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Legge til rette for språkpraksis og arbeidspraksis i alle kommunens virksomheter.
Tidsfrist: Årlig
- Videreutvikle Ås internasjonale kultursenter.
Tidsfrist: Årlig

Bidra til økt kompetanse som sikrer at offentlige tjenester tilpasses mangfoldet blant innbyggerne

Et inkluderende samfunn er et tilgjengelig samfunn. Tilgjengelige omgivelser kan gjøre det enklere for alle å leve et godt og fysisk aktivt liv. Brukerne har behov for tilgang til tjenester, f.eks. biblioteket ut over de åpningstidene som er i dag.

Tiltak:

- *Meråpent* (selvbetjent) bibliotek på Nordby bibliotek og Ås bibliotek.
Tidsfrist: Høsten 2018
- Vurdere alternative løsninger for drift av asylmottaket.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL: 2.6

Innen 2027 er Ås en god kommune å bli gammel i

Gi informasjon, råd og veiledning til eldre om helse og egen mestring

Kommunen vil legge til rette for at innbyggerne skal klare seg selv lengst mulig.

Tiltak:

- Etablere *Hverdagsrehabilitering* som tjeneste
Tidsfrist: Høsten 2016

Gi et godt helse- og omsorgstilbud til eldre som har behov for det

Ås kommune forventer et økt antall eldre med behov for tjenester i perioden 2015-2018. Gruppen mellom 50-66 år med behov for kommunale tjenester er økende.

Tiltak:

- Tilby flere demensplasser.
Tidsfrist: Våren 2017
- Avklare plassering av utvidelsen av Moer sykehjem.
Tidsfrist: Høsten 2016

I samarbeid med de eldre selv, og andre aktuelle aktører, tilrettelegge for aktiviteter/kulturtilbud

Flere eldre lever lenger og ønsker å holde seg i aktivitet.

Tiltak:

- Videreutvikle samarbeidet med frivillige aktører og organisasjoner.
Tidsfrist: Årlig
- Tilrettelegge for egenaktivitet der folk bor.
Tidsfrist: Årlig
- Etablere flere likemannsgrupper⁵.
Tidsfrist: Årlig

⁵ Fellesbetegnelse for personer som er i samme livssituasjon.

Mangfold

DELMÅL: 2.7

Innen 2027 er Ås tilrettelagt for mangfoldet i befolkningen

Tilrettelegge for utvikling av kultur- og fritidstilbudet som gjenspeiler mangfoldet i befolkningen

Tiltak:

- Ås internasjonale kultursenter etablerer nye tiltak for å videreutvikle sin virksomhet.
Tidsfrist: Årlig

I samarbeid med Ås kirkelige fellesråd bidra til å videreutvikle kirken som en kulturarena og en viktig formidler av kulturhistorie

Tiltak:

- Utarbeide en plan for hvordan kirken kan videreutvikles som kulturarena.
Tidsfrist: Høsten 2016
-

Hovedmål 3

Ås er et kunnskaps- og kultursenter i regionen

DELMÅL 3.1

Barn og unge skal ha kompetanse som styrker dem i møtet med framtidens utfordringer

Bidra til at alle barn og unge skal ha en synlig progresjon i sin læring og utvikling.

Kommunen skal legge til rette for barns muligheter og iboende lærerlyst. Alle barn skal ha en god progresjon i sin læringsutvikling.

Tiltak:

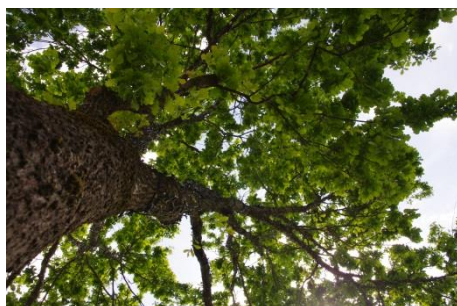
- Barnehager og skoler har felles plan for pedagogisk utvikling.
Tidsfrist: Høsten 2016

Gi barn og unge utfordringer i et trygt og utviklende læringsmiljø

Barn og unge i Ås skal møte trygge rammer og et inkluderende fellesskap der gode relasjoner er utgangspunktet for læring og utvikling. Nye barnehager og skoler skal ha gode fysiske ute- og innemiljøer

Tiltak:

- Alle barnehager og skoler har strategier for utvikling av et godt psykososialt og fysisk miljø.
Tidsfrist: Høsten 2016

Øke barn og unges læring gjennom møtet med allsidig kompetanse, kulturelle aktiviteter og opplæring tilpasset deres forutsetninger

Kunnskap og kultur er tett forbundet. Både muligheten til å være deltakende og til å oppleve kunst- og kultur er viktig i et attraktivt og velfungerende samfunn.

Tiltak:

- Utarbeide søknad om tilskuddsmidler til oppgradering av kinosalen.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Avklare ny organisering av kultursektoren.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Implementere ny sentral rammeplan for kulturskolen.
Tidsfrist: Våren 2016
- Ferdigstille prosjektet «Syngende kommune» og det nasjonale pilotprosjektet «Follo-piloten».
Tidsfrist: Høsten 2018

DELMÅL 3.2

Livslang læring skal være en mulighet for alle

Samarbeide med arbeids-, kultur- og næringsliv for å gjøre opplæring mer praksisnær og relevant

Samarbeidet mellom barnehager og skoler, mellom skoleslag og mellom skole, nærings og kulturliv skal styrkes for å bedre gjennomføringen av hele grunnopplæringen.

Tiltak:

- Ungdomsskolene tilbyr alternativ undervisning i form av flere varianter av praksisrettet arbeid.
Tidsfrist: Årlig

Muligheter

DELMÅL 3.3

Ås tettsted skal være et attraktivt sted for studenter og forskere

Være pådriver i markedsføringen av studiestedet- og forskningssenteret i Ås i samarbeid med andre aktører

Det er etablert en samarbeidsavtale mellom NMBU, tilgrensende forskningsinstitutter, Follorådet og fylkeskommunen hvor markedsføringen av Ås som studiested og forskningssenter er ett av innsatsområdene.

Tiltak:

- Bidra i formidlingen av resultater fra samarbeidet mellom NMBU, tilgrensende forskningsinstitutter, Follorådet, fylkeskommunen og Ås kommune.
Tidsfrist: Våren 2016

DELMÅL 3.4

Rammevilkårene for kommunens utdannings- og forskningsmiljøer skal styrkes

Styrke samarbeidet mellom kommunens skoler og universitetet

I utviklingen av kunnskapssamfunnet må kommunen bygge videre på og styrke kommunens utdanningsinstitusjoner og samarbeidet mellom disse. Flere av kommunes skoler har i dag et godt samarbeid med universitetet.

Tiltak:

- Utrede mulighet for et samarbeid med Ås videregående skole om tilbud for grunnskoleelever som har kompetanse til å ta fag på videregående skoles nivå.
Tidsfrist: Våren 2016
- Videreutvikle samarbeidet mellom skolene og NMBU.
Tidsfrist: Våren 2017

Ta utgangspunkt i kunnskapsmiljøene på Campus Ås og deres fortrinn, samt bruke mulighetene som ligger i at flere offentlig finansierte virksomheter ligger i Ås

I arbeidet med å få kunnskapsintensivt næringsliv til å etablere seg i kommunen, må kommunen definere hvilke rammebetingelser som kan tilbys.

Tiltak:

- Lage en langtidsplan for oppbygging av relevante næringsklynger⁵ i Ås i samarbeid med Campus Ås og Akershus fylkeskommune
Tidsfrist: Høst 2019

⁵Bedrifter som samarbeider om innovasjon, kompetanseutvikling og internasjonalisering, ofte i tilknytning til et utdannings- og forskningsmiljø, utgjør sterke næringsklynger.

Legge til rette for kunnskapsbaserte arbeidsplasser i nærheten av Ås sentrum og Campus Ås

Næringsklynger i tilknytning til utdannings- og forskningsmiljøer gir gode forutsetninger for regionsutvikling.

Tiltak:

- Kommunen skal føre en aktiv dialog med Campus Ås, gårdeiere og eiendomsutviklere om å tilby attraktive lokaler til kunnskaps- og forskningsrelatert næringsvirksomhet.
Tidsfrist: Årlig
- Kommunen skal i samarbeid med Campus Ås føre en aktiv dialog med virksomheter som vurderer å etablere seg i Ås med tanke på å imøtekomme behov.
Tidsfrist: Årlig

Muligheter

Bidra til at universitetets kompetanse blir benyttet i lokal og regional næringsutvikling

Kommunen bør aktivt bruke den kompetansen som er tilgjengelig. Dette gjelder spesielt kompetanse knyttet til FoU-miljøene på Campus Ås

Tiltak:

- Kommunen skal kartlegge og analysere hvordan kommunen bruker forskning og innovasjon som har utspring fra Campus Ås i utviklingen av tjenestetilbudet. Med utgangspunkt i analysen skal kommunen videreutvikle sitt tjenestetilbud.
Tidsfrist: Våren 2019
- Kommunen skal bidra til å skape samarbeidsrelasjoner mellom forskningsmiljøene på Campus Ås, næringsliv og offentlig forvaltning gjennom deltakelse i partnerskap og felles prosjekter.
Tidsfrist: Våren 2019

Være en pådriver for næringsutvikling i tilknytning til Campus Ås og aktivt markedsføre Ås som en attraktiv kommune for kunnskaps- og forskningsrelatert næringsvirksomhet

Universitetet på Ås, tilgrensende institutter og etableringen av Follobanen gir kommunen et åpenbart konkurransefortrinn i arbeidet med å få flere kunnskaps- og forskningsrelatert næringsvirksomhet til å etablere seg på Ås.

Tiltak:

- Utarbeide en næringsplan som skal sikre en helhetlig satsing på næringsutvikling. Planen skal blant annet definere innsatsområder og ett av dem er å få flere kunnskaps- og forskningsrelaterte næringsvirksomheter til å etablere seg i kommunen.
Tidsfrist: Høsten 2016

DELMÅL 3.5

Vekst og verdiskaping skal skje i et samvirke mellom forskning, kultur, næringsliv og offentlig sektor

Ta initiativ til og bidra til gjensidig kunnskap og samarbeid mellom offentlig sektor og næringslivet, og utdannings- og forskningsinstitusjonene for å øke det gjensidige utbyttet

Akershus fylkeskommune, Follorådet, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og Ås kommunes har inngått en samarbeidsavtale om næringsutvikling i Follo. Avtalen beskriver 8 innsatsområder som partene skal samarbeide om.

Tiltak:

- Følge opp samarbeidsavtalen mellom kommunen, NMBU, fylkeskommunen og Follorådet.
Tidsfrist: Årlig

Hovedmål 4

Ås kommune som en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver

DELMÅL 4.1

Ås kommune skal være en aktiv deltaker på vesentlige samfunnsarenaer

Bidra til lokalt og regionalt samarbeid som styrker utvikling av kommunen og regionen som helhet

Kommunen må være synlig og aktiv tilstede på vesentlige arenaer og delta i faglige nettverk i Follo og Akershus

Tiltak:

- Delta aktivt i Follorådet, Follorådets faggrupper og i andre faglige nettverk i Follo, Akershus og i regi av KS.
Tidsfrist: Årlig

DELMÅL 4.2

Ås kommune skal ha videreutviklet sin posisjon som en attraktiv og fremtidsrettet arbeidsgiver

Legge til rette for fornyelse, innovasjon og ta aktivt i bruk ny kunnskap og ny teknologi for å forbedre og effektivisere kommunens organisasjon og tjenester

Kommunen må forholde seg til et samfunn som er i rask endring og må tilpasse virksomheten og tjenestetilbudet i takt med disse endringene. Ledere og ansatte tar i bruk teknologi som forbedrer og effektiviserer saksbehandling og tjenester.

Tiltak:

- Implementere og gjennomføre ny modell for medarbeiderundersøkelse.
Tidsfrist: 2016
- Implementere digitaliseringsstrategien for Follo.
Tidsfristen: Årlig

DELMÅL 4.3

Ås kommunes behov for arbeidskraft skal være dekket og tilpasset kommunens organisasjon og tjenester

Synliggjøre Ås som en attraktiv arbeidsgiver

Ås kommune er en del av Osloregionens arbeidsmarked. Det er derfor viktig å synliggjøre Ås kommunes fortrinn som arbeidsgiver og tjenesteyter.

Tiltak:

- Videreutvikle og bruke ulike kommunikasjonsmåter/-steder for å drive aktiv omdømmebygging, samt gi informasjon om arbeidsgiverpolitiske tiltak.
Tidsfrist: Høsten 2016

Videreutvikle tiltak for å rekruttere, utvikle og beholde arbeidskraft som bidrar til kvalitet, utvikling og arbeidsglede

Det er krevende å rekruttere og beholde kompetente arbeidstakere. Et godt arbeidsmiljø, mulighet til videreutvikling, meningsfulle arbeidsoppgaver og konkurransedyktige arbeidsvilkår er viktige faktorer.

Tiltak:

- Utvikle nye tiltak i samsvar med ny arbeidsgiverstrategi.
Tidsfrist: Årlig

DELMÅL 4.4

Innbyggerne i Ås kommune skal være godt informert om kommunens tjenester

Videreutvikle metoder som sikrer god kommunikasjon med innbyggerne vedrørende behov, omfang og standard på kommunens tjenester.

Ås kommune skal drive aktiv informasjon om sin virksomhet og det skal sikres at kommunen gir pålitelig og samordnet informasjon om rettigheter, plikter og muligheter.

Tiltak:

- Implementere kommunikasjonsstrategien i organisasjonen og gjennomføre tiltak i henhold til handlingsplanen.
- Tidsfrist: Høsten 2016

Sikre at politiske beslutninger blir fulgt opp og at brukernes rettssikkerhet blir ivaretatt.

Ås kommune skal tilrettelegge for innsyn og mer offentlighet. Innbyggere skal sikres innsyn i saksbehandlingen og få informasjon om sine rettigheter og plikter.

Tiltak:

- Gjennomføre kompetansehevende tiltak om saksbehandling og forvaltning for å sikre bedre rapportering og oppfølging av vedtak.

DELMÅL 4.5

Ås har god beredskap når det gjelder samfunnssikkerhet

Styrke beredskapsarbeidet i egen organisasjon gjennom økt kunnskap, systematisk forebyggingsarbeid og testing av beredskap og planverk

Samfunnet blir stadig mer komplekst og samtidig mer sårbart for uønskede hendelser, både naturlige og menneskeskapte. Kommunen må derfor være forberedt på å møte et bredt spekter av kriser, også hendelser som de fleste oppfatter som nær sagt umulige.

Tiltak:

- Revidere kommunens plan for kriseledelse.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Gjennomføre årlige øvelse på beredskapsområdet.
Tidsfrist: Årlig
- Revidere risiko- og sårbarhetsanalyse.
Tidsfrist: Årlig

Samarbeide med NMBU innenfor området

NMBU er en stor aktør i kommunen med sine mange studenter og ansatte. Kommunen må derfor videreutvikle og forsterke samarbeidet med NMBU om samfunnssikkerhet.

Tiltak:

- Arrangere et felles seminar med kommunens og NMBU sin kriseledelse.
Tidsfrist: Våren 2016
- Gjennomføre en beredskapsøvelse sammen med NMBU.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Samordne beredskapsplanverk mellom NMBU og kommunen.
Tidsfrist: Høsten 2017

DELMÅL 4.6

Kulturlivet, næringslivet og frivillige organisasjoner deltar sammen med kommunen i utviklingen av samfunnet

Sikre frivilligsentralen grunnlag for å videreutvikle hjelpetiltak og være en felles arena for dialog mellom kommunen og frivillige lag og foreninger.

Tiltak:

- Øke andel frivillige registrert på frivilligsentralen.
Tidsfrist: Høsten 2016
- Utvikler møteplassen i Ås sentrum der Frivillighetssentralen og Frisklivssentralen er lokalisert.
Tidsfrist: Høsten 2016

VEDLEGG

Vedlegg 1: Oppvekst og kulturretaten, budsjetttrammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A.	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
A.	Vedtatt ramme 2015		359 506	359 506	359 506	359 506
	Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1	Utsettelse utvidelse Solberg skole	2060	0	0	345	345
2	Uspesifisert del av innsparinger i 2015	2050	500	500	500	500
3.	Endring struktur SFO	21*2	-812	-812	-812	-812
4.	Elevtallsvekst	21*1	786	786	786	786
5.	Utbygging Solbergstunet 2015	2330	1 387	1 387	1 387	1 387
	SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		361 367	361 367	361 712	361 712

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Utvidelsen av Solberg skole ble utsatt til 2018.
2. Det ble vedtatt et uspesifisert kutt for etaten med effekt i kun 2015.
3. SFO omstruktureres fra høsten 2015. Omstruktureringen gir 0,7 mill. kroner i innsparing 2015 og 1,5 mill. kroner i helårseffekt.
4. Det er lagt inn vekst i elevtall for perioden.
5. Solbergstunet barnehage, jf. K-Sak 49/13, åpnet ny avdeling i august 2015. Kostnaden er beregnet til å være 1,39 mill. kroner på årsbasis

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
6.	Helårseffekt av lønnsoppgjør 2015	2*	3 268	3 268	3 268	3 268
7.	Lønnseffekt grunnet endret sammensetning ansatte HP 2016-2019	2*	1 386	1 386	1 386	1 386
8.	Naturfagstime jf. statsbudsjettet 2016	21*	163	349	349	349
9.	Vekst barnehage grunnet befolkningsprognose	23*	0	3 000	4 000	5 000
10.	Justering ramme vikarer og varer og tjenester barnehage	23*	47	47	47	47
11.	Justering inntekter barnehager.	23*	1 268	1 268	1 268	1 268
12.	Økte rammer grunnet økt antall barn SFO	21*2	660	660	660	660
13.	Prisvekst SFO 3 %	21*2	-536	-536	-536	-536
14.	Elevtallsvekst og lønnsvekst skolemodell	21*1 og 22*	7 124	7 124	7 124	7 124
15.	Vaktmester NAV jf. sak K-sak 33/15	2060	-265	-265	-265	-265
16.	Pott til elevtallsvekst 2016 - 2019	2060	-3 086	-1 257	2 321	2 954
17.	Økte inntekter/kostnader gjesteelever skole	2060	-410	-410	-410	-410
18.	Økte utbetalinger søskenmoderasjon, og reduserte satser foreldrebetaling jf. statsbudsjett 2015	2070	1 000	1 000	1 000	1 000
19.	Redusert utbetalinger private barnehager	2070	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
20.	Avsetning pott til reduserte inntekter barnehager	2070	413	413	413	413
21.	refusjoner gjestebarn inn/ut barnehage	2070	-1 380	-1 380	-1 380	-1 380

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
22.	Økte kostnader Rustadtunet grunnet flere elever	2143	1 343	1 343	1 343	1 343
23.	Øke skoleskyss jf. 2.tertial 2015.	2173	500	500	500	500
24.	Redusert inntektskrav biblioteket jf. 1.tertial 2015	2430	500	500	500	500
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:			9 042	14 057	18 635	20 268

6. Helårseffekten av lønnsoppgjøret for 2015 er beregnet til 3,268 mill. kroner for etaten. Dette gjelder ikke for lærere.
7. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. Dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.
8. Jf. Statsbudsjettet 2015 ble det foreslått å øke timetallet i naturfag med 1 uketime på enten 5., 6. eller 7. trinn. Dette er beregnet til 163.000 kroner med virkning fra høsten 2016 og full effekt fra 2017.
9. Grunnet befolkningsvekst i kommunen er det lagt inn vekst i barnehagemodellen. Pr september 2015 er det 1213 barn. Prognoser tilsier en økning i hele perioden.
10. Justering av rammer for vikarer/ varer og tjenester for barnehagene.
11. Rammen for inntekter hos barnehagene ser ut til å være for høy i 2015. Inntektskravet er derfor justert ned med 1,268 mill. kroner.
12. Grunnet økt antall barn på SFO har rammen økt med 660.000 kroner.
13. Det er lagt inn prisøkning på SFO med 3 %. Nye satser er 2780 kr/mnd for full plass og 1900 kr/mnd for 3 dager i uken.
14. Skolemodellen er økt som følge av høyere elevtall. Pr september 2015 er det 2324 elever i grunnskolen i Ås. Elevprisen for 2015 for barneskolene er 53.980 kroner, og 79.351 kroner for ungdomsskolene. Hver høst styrkes/redueres skolenes budsjett i forhold til endringer i elevtallet. Prognoser tilsier en økning i hele perioden.
15. Vaktmester NAV jf. sak utgjør 265.000 kroner jf. K-sak 33/15.
16. Pott til elevtallsvekst er konsekvensjustert i henhold til prognosene for befolkningsvekst. I 2016 er forventet elevtallsvekst lav mens den i 2017 går drastisk opp. Denne utviklingen vedvarer i perioden.
17. Grunnet økt elevtall forventes vekst av gjesteelever i kommunen som vil tilføre netto inntektsøkning på 410.000 kroner.
18. Jf. Statsbudsjett 2015 styrkes rammetilskudd for økte utbetalinger av søskenmoderasjon og reduserte satser på foreldre betaling med 1 mill. kroner.
19. Jf. Statsbudsjett 2016 endres grunnlaget for beregning av pensjonskostnader i finansieringsordning av ikke-kommunale barnehager. Denne settes til 13 % pensjonstrekk. Virkningen av dette samt nye beregninger basert på regnskapstall i kommunale barnehager fra 2014 gir en besparelse på 3 mill. kroner årlig. Nye satser fins i vedlegg 10.
20. I 2015 ble det innført at ingen husstander skal bruke mer enn 6 % av inntekten sin på barnehage. Foreldre i Ås kan søke om redusert brukerbetaling og dette gjelder for ca 60 barn i kommunen per i dag. Det settes av en pott til å dekke opp tapte inntekter i kommunale barnehager grunnet vedtak om lavere brukerbetaling på 413.000 kroner.
21. Det forventes at det netto blir økte refusjoner for gjestebarn i barnehager i kommunen på 1,380 mill. kroner.
22. Grunnet flere elever på Rustadtunet styrkes bemanning med 2 årsverk og utstyr. Dette utgjør 1,343 mill. kroner.
23. Jf. 2.tertial 2015 styrkes rammen til skoleskyss tilbudet med 0,5 mill. kroner.
24. Jf. K-sak 27/15 reduseres inntektskravet på biblioteket med 0,5 mill. kroner.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
25.	Spesifisering av kutt kulturområdet fra 2015	2*	0	0	0	0
26.	1 årsverk kjøkkenassistent Sagaskogen/Togrenda	23*	520	520	520	520
27.	1 årsverk IT-veileder skole	2060	727	727	727	727
28.	Dataprogramvare	2060	731	731	731	731
29.	1 årsverk assistent i 2016 Frydenhaug barnehage	2320	541	0	0	0
30.	Avd. Nordby Togrenda lagt ned	2371	-2 519	-2 519	-2 519	-2 519
31.	Prosjekt E-bøker overført fra investering	2430	160	160	160	160
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			160	-381	-381	-381

25. Uspesifisert kutt kulturområdet fra HP 2015-2018 er delvis fordelt slik: 1 mill. kroner effektivisering av kulturskolen og 260.000 kroner ved å holde 0,5 årsverk vakant ved kulturhuset.
26. Sagaskogen og Togrenda får tildelt 0,5 årsverk til kjøkkenassistent da alle de kommunale barnehager har dette, og det er ønskelig å bedre kvaliteten på matservering ut i fra et folkehelseperspektiv
27. Grunnet økte behov i skolen og barnehagene for digital kompetanse er det behov for å styrke etaten med IT veileder
28. Grunnet økte krav og behov i skolen til digital kompetanse er det behov for å styrke etaten med dataprogramvare.
29. I 2016 er det behov for en ekstra assistent i Frydenhaug barnehage
30. Avd. Nordby Togrenda lagt ned med effekt fra 1/8 -2015. Midlene tas ut av rammen.
31. Innkjøp av E-bøker ble i budsjettbehandling 2015 flyttet ut av investeringsbudsjettet. Midlene tilføres driftsbudsjettet på biblioteket.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
31.	Øke prisen på SFO med 100 kr per plass	21*2	-316	-694	-694	-694
32.	Øke kostpengene barnehage med 100 kr	23*	-705	-705	-705	-705
33.	Redusert bemannet åpningstid biblioteket	2430	-550	-1 100	-1 100	-1 100
34.	Redusert tilbud fritidsklubber	242*	-500	-1 000	-1 000	-1 000
SUM NYE BESPARELSER			-2 071	-3 499	-3 499	-3 499

32. Rådmannen foreslår at prisen på SFO økes med 100 kroner per plass fra 1.8.2016
33. Kostpengene barnehage foreslås økt med 100 kroner fra 1.1.2016
34. Det foreslås at biblioteket reduserer bemannet åpningstid ved biblioteket. Dette forutsetter investeringer til meråpnet bibliotek.
35. Rådmannen foreslår 500.000 kroner i 2016 i besparelse på driften av fritidsklubbene. Dette vil føre til redusert tilbud og gjøres gjeldende fra 1.8.2016

	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019	368 498	371 544	376 467	378 100

Vedlegg 2: Helse og sosialetaten, budsjetttrammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
	Ramme 2015		307 011	307 011	307 011	307 011
1	Uspesifisert kutt HS for 2015	3000	1 000	1 000	1 000	1 000
2	Besparelse forebyggende helsetjenester	3110	-400	-1 100	-1 100	-1 100
3	Styrking av helsestasjonen og skolehelsetjenesten	3110	400	400	400	400
4	Kjøp av sykehjemsplasser 3341	3341	0	-750	-750	-750
5	Utsatt demensbolig til 2017. Netto effekt	3430	1 113	24 443	24 443	24 443
6	Inntekter mottaksavd. Fra 2015	3400	-264	-529	-529	-529
7	Reduserte kjøp fra andre	3540	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
8	Oppjustering behov leasingbiler	3640	220	360	260	260
	SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		308 080	329 835	329 735	329 735

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Uspesifisert kutt HS gjaldt kun i 2015-budsjettet.
2. Besparelse vedrørende forebyggende helsetjenester for barn og unge på 400.000 kroner i 2016. Besparelsen skal komme som et resultat av prosjektet tjenester til barn og ung i Ås kommune, og økt samarbeid mellom etatene og trappes opp utover i perioden.
3. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten styrkes med 400.000 kroner i 2016.
4. Åpningen av det nye demenssenteret fører til redusert behov for kjøp av plasser ved andre sykehjem fra 2017.
5. Det ble ved behandlingen av HP 2015-2018 vedtatt å utsette åpningen av demenssenteret.
6. Inntektene ved mottaksavdelingen ble justert opp i kommunestyrets vedtak av HP 2015-2018.
7. Kjøp fra Aleris er avsluttet og budsjettposten er redusert med 1 mill. kroner.
8. Det er økt behov for utskifting av leasingbiler.

B. Konsekvensjusteringer

B	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
9	Lønnsoppgjør 2015 helårseffekt	3*	4 348	4 348	4 348	4 348
10	Konsekvens 1. tertial 2015 K-sak 27/15	3*	993	993	993	993
11	Lønnsjustering Vikarer HS	3*	825	825	825	825
12	Lønnsendringer grunnet endret sammensetning ansatte	3*	504	504	504	504
13	Prisjusteringer Driftsenheten Moer HP 2016-2019	36*	332	332	332	332
14	Driftskonsekvenser nytt demenssenter	36*	0	1 252	1 502	1 502
15	Driftskonsekvenser Mottaksavdeling fra mai 2017.	36*	0	250	375	375
16	Nye behov befolkningsvekst	3000	0	0	0	5 000
17	1/6 samhandlingskoordinator for Follo	3000	150	150	150	150
18	Follo Lokalmedisinske senter IKS	3010	3 300	3 300	3 300	3 300
19	Økning i tilskudd til leger i kommunen	3010	984	984	984	984
20	Økte inntekter skjenkebevilgninger	3020	-85	-85	-85	-85
21	1 årsverk skolehelsetjenesten jf. statsbudsjettet 2016	3110	700	700	700	700
22	Vaktmester jf. K-sak 33/15	3210	265	265	265	265
23	Økt kostnad IKS Follo Barnevernvakt	3230	250	250	250	250
24	Økte refusjoner øremerket tilskudd barnevern	3230	-1 059	-1 059	-1 059	-1 059
25	Endring i kostnader ressurskrevende brukere	3341	-541	-541	-541	-541
26	Kjøp av sykehjemsplasser jf. F-sak	3341	10 500	3 500	0	0
27	Reduserte inntekter ressurskrevende brukere	3342	5 248	5 248	5 248	5 248
28	Økt vederlag grunnet 24 nye plasser Demenssenter	3400	0	-1 430	-2 100	-2 100
29	Utsatt åpning av mottaksavdeling til 2017	3400	228	0	0	0
30	Utvidelse med 9 plasser på Mottaksavdeling	3 400	0	2 800	4 200	4 200
31	Ås demenssenter utsatt til mai 2017.	3430	-373	-3 547	5 057	5 057
32	Arbeidsgruppa/NAV 2 nye leasingbiler	3640	240	240	240	240
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:			26 809	19 279	25 488	30 488

9. Etaten er tilført lønnsmidler i henhold til lønnsoppgjøret 2015, utgjør 4,348 mill. kroner.

10. I henhold til vedtak i 1. tertial (K-sak 27/15) økes rammen på enkelte enheter.

11. Lønnsvekst vikarmidler i henhold til lønnsveksten i 2015.

12. Lønnskostnadene øker mer enn det som er tilført gjennom sentrale tillegg blant annet på grunn av ansiennitet og kompetanse.

13. Prisjustering av kostnader ved driftsenheten på Moer Sykehjem.

14. Som følge av oppstarten av Demenssenteret i mars 2017 øker kostnadene ved driftsenheten med 1,252 mill. kroner i 2017. Helårseffekten er 1,5 mill. kroner.

15. Opprettelsen av mottaksavdeling med palliative sengeplasser ved Moer Sykehjem gir økte driftskonsekvenser.

16. Nye behov tilsvarende 5 mill. kroner ventes fra 2019 som konsekvens av befolkningsvekst.

17. Ås kommunes andel av samhandlingskoordinator for Follo 1/6, 150.000 kroner per år.

18. Fra 1.1.2016 skal kommunene kunne tilby øyeblikkelig hjelp døgnopphold jf. statsbudsjettet 2016. I Ås driftes dette av Follo Lokalmedisinske senter IKS. Overføringen for Ås sin andel øker med 3,3 mill. kroner per år.
19. Økte tilskudd til fastleger i kommunen øker med 984.000 kroner.
20. Inntekter vedrørende skjenkebevilgning øker med 85.000 kroner.
21. Skolehelsetjenesten styrkes med 1 årsverk jf. forslag til statsbudsjett 2016. Dette utgjør 700.000 kroner.
22. Jf. K-sak 33/15 overføres 265.000 kroner fra Oppvekst og kulturretaten til vaktmestertjeneste i forbindelse med aktivitetskravet til sosialhjelpsmottakere.
23. Overføringen til Follo barnevernsvakt øker med 250.000 kroner blant annet på grunn av utvidet åpningstid ved Politihuset i Ski.
24. Øremerket tilskudd fra staten til barnevern øker med 1,059 mill. kroner.
25. Færre ressurskrevende brukere gir reduserte kostnader.
26. Kjøp av sykehjemsplasser øker med 10,5 mill. kroner i 2016 som følge av formannskapsvedtak F-sak 65/15.
27. Antall ressurskrevende brukere med rett til refusjon er redusert og gir reduserte inntekter. Inntektsanslaget er redusert 5,248 mill. kroner.
28. Vederlagsinntektene økes med 1,430 mill. kroner i 2017 grunnet 24 nye plasser ved Demenssenteret. Helårseffekt fra 2018.
29. Utsatt åpning av mottaksavdeling ved Moer sykehjem til 2017 gir reduserte inntekter i 2016.
30. Utvidelse med 9 plasser på Mottaksavdeling gir økte kostnader fra mai 2017. Kostnaden er beregnet til 2,8 mill. kroner i 2017.
31. Demenssenteret utsetter oppstarten til 1.5.2017 grunnet vedtak om kjøp av sykehjemsplasser jf. F-sak 65/15. Kostnadene i 2016 reduseres med 373.000 kroner.
32. I forbindelse med aktivitetskravet for sosialhjelpsmottakere er det behov for 2 nye leasingbiler. Kostnaden er beregnet til 240.000 kroner per år.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
33	Økning av vikarposter døgnbemanning	3*	3 000	3 000	3 000	3 000
34	0,5 årsverk NAV mindreårige flyktninger	3210	50	50	50	50
35	Økning økonomisk sosialhjelp	3220	2 400	2 400	2 400	2 400
36	Omgjøring av engasjement til fast stilling ved flyktningetjenesten	3222	0	0	0	0
37	2 årsverk saksbehandler Barnevern	3230	1 260	1 260	1 260	1 260
38	Barnevern justering av overtid og kjøp fra andre	3230	974	974	974	974
39	Økning i aktivitet fosterhjem	3230	1 454	1 454	1 454	1 454
40	Felles leder Kajav./Dagtilb. Helårseffekt av k-sak 27/15	3530	-500	-500	-500	-500
41	0,5 årsverk Vaskeri, Moer grunnet nye plasser demenssenter og mottaksavdeling.	3610	0	228	274	274
42	1 årsverk sjåfør/service-teknikker, Moer grunnet nye plasser demenssenter og mottaksavdeling	3620	0	457	548	548
43	Samlokalisering av frisklivssentral og frivillighetssentral	3840	38	38	38	38
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			8 676	9 361	9 498	9 498

33. Det er behov for å styrke budsjettet for vikarer og helligdagstillegg på enheter med døgnbemanning. Det foreslås at etaten tilføres 3 mill. kroner til dette.
34. Behov for 0,5 årsverk ved NAV til oppfølging av mindreårige flyktninger.
35. Økonomisk sosialhjelp ser ut til å bli vesentlig høyere enn opprinnelig ramme vedtatt i HP 2015-2018. Jf. 1. tertial 2015 er det behov for styrkning av budsjettet med 2,4 mill. kroner.
36. 1 årsverk engasjement ved flyktningshjelpen søkes omgjort til fast stilling. Stillingen finansieres av integreringstilskuddet og gir ingen økning i rammen.
37. Barnevern har behov for 2 saksbehandlerstillinger.
38. Budsjettene for overtid og kjøp fra andre ved Barnevernet ønskes økt med 974.000 kroner fordi postene har vært urealistisk lave de senere årene.
39. Det har vært en kraftig økning på fosterhjem de senere årene. Dette gir behov for styrkning av budsjett for godtgjørelse av fosterhjem med 1,454 mill. kroner.
40. Jf. 1. tertial opprettholdes felles ledelse ved Kajavegen og Dagtilbudet. Dette gir en besparelse på 0,5 mill. kroner
41. Som følge av nye plasser ved Demenssenteret og mottaksavdelingen er det behov for å styrke 0,5 årsverk ved Vaskeriet på Moer fra mai 2017.
42. Som følge av nye plasser ved Demenssenteret og mottaksavdelingen er det behov for å styrke 1 årsverk som sjåfør/service-teknikker fra mai 2017.
43. I forbindelse av samlokalisering av frisklivssentral og frivillighetssentral, har de behov for å øke driftsmidlene med 38.000 kroner.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
44	Omdisponering av lønnsmidler til vikarmidler	3*	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
SUM NYE BESPARELSER			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

44. Rådmannen foreslår at det arbeides med å se på muligheten for å omdisponere budsjettmidler fra fastlønn til vikar i stedet for å tilføre etaten midler til økte vikarbudsjetter. Dette vil antagelig føre til lavere pleiefaktor.

	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019	340 565	355 475	361 721	366 721

Vedlegg 3: Teknisk etat, budsjetttrammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A. Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015		99 073	99 073	99 073	99 073
Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1. Bokollektiv demente utsatt til 1.1.2017	7*	0	552	552	552
Driftskonsekvenser Solberg skole utsatt	7*	0	0	227	227
2. 1.7.2016					
3. Leiekostnader Arbeidskirken	7*	-81	-81	-81	-81
4. Fondsregulering Bygg og geodata	6080	447	442	437	437
5. Tiltaksplan samferdsel	6830	-250	-250	-250	-250
6. Tiltaksplan idrett, nærmiljø, friluft	6860	-400	-400	-400	-400
7. konsekvensjusteringer feiing	6899	-10	-18	-28	-28
8. EPC prosjekt, klimaplanen	7100	1 200	0	0	0
9. Brakkeleie Åsgård	7400	300	300	300	300
SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		100 279	99 618	99 830	99 830

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Det ble ved behandlingen av HP 2015-2018 vedtatt å utsette åpningen av demenssenteret til 2017.
2. Driftskonsekvenser knyttet til oppstart av nye Solberg skole.
3. Leie av Arbeidskirken til undervisning av elever på Rustad skole avsluttes etter 2015. Rammen reduseres med 81.000 kroner.
4. Det ble lagt opp til en reduksjon av oppspart fond for Bygg og geodata i perioden
5. Driftskonsekvenser vedrørende vedtatt tiltaksplan - samferdsel.
6. Driftskonsekvenser vedrørende vedtatt tiltaksplan – Idrett, Nærmiljø og friluft.
7. Mindre konsekvensregulering av feiing.
8. Grunnet manglende ressurser for gjennomføring av EPC prosjekt ble dette flyttet til 2016.
9. Rammen for leie av moduler ved Åsgård skole økes med 0,3 mill. kroner til helårseffekt.

B. Konsekvensjusteringer

B. Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
10. Helårseffekt av lønnsoppgjør 2015	6* og 7*	1 072	1 072	1 072	1 072
11. Effekt av 1. tertial 2015	6* og 7*	23	23	23	23
12. Lønnsseffekt grunnet endret sammensetning ansatte, HP 2016-2019	6* og 7*	581	581	581	581
13. Overført ansvar kopimaskin til SA	6080	-43	-43	-43	-43
14. Økte kostnader for Brannvesenet	6898	641	641	641	641
15. Flytting av feiervesen til VAR	6899	215	229	233	239
16. FDV-økning Solberg - modulbygg og ny skole	7000	50	120	180	223
17. Driftskostnader Fjellveien	7100	310	310	310	310
18. Driftskostnader demenssenteret	7100	349	782	782	782
19. Styrking driftstjenesten, jf. K-sak 33/15 med 0,3 årsverk	7100	165	165	165	165
20. Økte driftsutgifter Åsgård	7100	80	80	80	80
21. Service på tekniske anlegg	7100	500	500	500	500
22. Energikostnader - nye lokaler	7101	300	600	700	700
23. Energikostnader Moduler Åsgård	7101	125	125	125	125
24. EPC-besparelser	7101	0	-380	-790	-2 088
25. Prisøkning forsikring	7102	123	123	123	123
26. Opptrapping av vedlikeholdsplan	7200	1 776	1 120	1 120	4 120
27. Renhold økte kostnader nye arealer	7300	235	310	310	310
28. Økning husleier	7400	265	265	265	265
29. Økte leiekostnader skolebygg	7400	530	530	530	530
30. Leie Moerveien 10 - Nye lokaler	7400	210	210	210	210
31. Inntektsøkninger refusjoner Bjørnebekk og Åshallen	7400	-66	-66	-66	-66
32. Driftsutgifter kommunale boliger	7420	70	70	70	70
33. Inntektsøkninger leieinntekter	7420	-234	-234	-234	-234
34. Nye leieinntekter Fjellveien	7420	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
35. Redusert inntektskrav folkebadene	7500	416	416	416	416
36. Reguleringer inntekter og kostnader bassengene	7500	26	6	6	6
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:		6 519	6 349	6 109	7 854

10. Lønnsoppgjøret for 2015 gir en helårseffekt på 1, 072 mill. kroner i 2016 for etaten.

11. I henhold til vedtak i 1.tertial (K-sak 27/15) økes rammen på enkelte enheter.

12. Lønnsveksten i kommunen er større enn tilføringen etter lønnsforhandlingene. Dette skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.

13. Feiervesenet er flyttet til VAR da det er selvkostområdet.

14. Kostnaden for brannvesenet øker med 641.000 kroner i 2016.

15. Kostnadene til kopimaskin flyttes fra Bygg og Geodata til IT. Rammen reduseres med 43.000 kroner.

16. Det legges inn driftskonsekvenser knyttet til modulbygg og ny skole på Solberg.

17. Driftskostnader ved å ha tatt i bruk Fjellveien øker med 310.000 kroner.

18. Driftskonsekvenser ved overtagelse av nytt Demenssenter starter ved overtagelsestidspunkt 1.10.2016. Kostnadene er beregnet til 349.000 kroner i 2016.

19. Driftstjenesten har økt med 0,3 årsverk jf. K-sak 33/15 nr. 1 og rammen økes med 165.000 kroner.
20. Driftstjenesten får økte kostnader knyttet til driften av modulene ved Åsgård skole.
21. Rammen til driftstjenesten må økes med 0,5 mill. kroner som følge av pålegg om mer omfattende service på tekniske anlegg.
22. Nye lokaler medfører høyere energiutgifter.
23. Modulene på Åsgård skole trenger også tilførsel av energi ved drift.
24. Som følge av EPC-prosjektet ventes det besparelser på energikostnadene med 380.000 kroner fra 2017. Full effekt forventes i 2019.
25. Kommunens forsikringer øker med 123.000 kroner.
26. Vedlikeholdsplanene trappes opp med 1,7 mill. kroner i 2016 jf. statsbudsjettet.
27. Som følge av nye arealer øker kostnadene til renhold med 235.000 kroner i 2016.
28. Prisvekst husleiekostnader utgjør 265.000 kroner.
29. Kostnader knyttet til leie av moduler på Åsgård skole og Arbeidskirken øker med 530.000 kr.
30. Leie av nye lokaler til Barnevernet i Moerveien 10.
31. Økte refusjonsinntekter på Bjørnebekk og Åshallen.
32. Driftskostnader på kommunale boliger øker med 70.000 kroner.
33. Utleieinntektene øker med 234.000 kroner.
34. Nye leieinntekter på Fjellveien.
35. Rammen for inntektene på bassengene for 2015 var urealistisk høye og nedjusteres.
36. Driftskonsekvenser av bassengdriften gir økt kostnadsramme.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
37.	En prosjektlederhjemmel omgjøres til prosjektcontroller.	70*	0	0	0	0
38.	Tiltaksplan trafikksikkerhet	6830	341	0	0	0
39.	Tiltaksplan for Idrett, nærmiljø og friluftsliv	6860	219	0	0	0
40.	1 årsverk styrking grunnet økte arealer	7000	750	750	750	750
41.	Økt juridisk kompetanse grunnet areal- og prosjektøkning	7000	200	200	200	200
42.	Leie av modulscole ved Solberg skole	7100	2 250	500	250	0
43.	Lønn i forhold til renhold nye demenssenteret 1,8 årsverk	7300	0	747	996	996
44.	Hovedrengjøring skoler og barnehager 0,8 årsverk	7300	398	398	398	398
45.	Uniformering av renholdere	7300	40	40	40	40
46.	2 stk. leasingbiler Ambulerende	7300	66	66	66	66
47.	Forvaltningskostnader 0,3 årsverk	7420	225	225	225	225
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			4 489	2 926	2 925	2 675

37. Rådmannen foreslår å gjøre om 1 årsverk prosjektleder ved Eiendomsavdelingen til Prosjekt Controller. Omfanget av nye prosjekter er så stort at det er behov for en egen controller på dette området. Hjemmelen ligger på investering og trenger ikke tilførte ressurser.
38. For å få gjennomført vedtatt tiltaksplan for trafikksikkerhet i 2016 økes rammen med 341.000 kroner i tråd med vedtak.

39. For å få gjennomført vedtatt tiltaksplan for nærmiljø og friluftsliv i 2016 økes rammen med 219.000 kroner i tråd med vedtak.
40. Grunnet økte arealer og stor prosjektportefølje er det behov for 1 årsverk ved administrasjonen i Eiendomsavdelingen.
41. Det er behov for økt ramme til kjøp av juridisk kompetanse grunnet areal- og prosjektøkning i kommunen.
42. Det er behov for leie av modulscole ved Solberg skole en periode. Kostnadene i forbindelse med etablering er 2,25 mill. kroner i 2016. Dette inkluderer leiekostnader.
43. I forbindelse med oppstart av nytt demenssenter er det behov for 1,8 årsverk ved renhold fra 2107.
44. Kommunen har fått pålegg om kvalitetsmessig bedre hovedrengjøring ved skoler og barnehager. For å gjennomføre dette er det behov for 0,8 årsverk.
45. Det er ønskelig med en helhetlig uniformering av renholdere. Dette koster 40.000 kroner.
46. Renhold har behov for ambulerende renholdsbiler for å utnytte kapasiteten bedre og dekke opp for fravær. Kostnaden er 66.000 kroner i året.
47. Grunnet utleie av Fjellveien er det behov for å styrke Forvaltning av boliger med 0,3 årsverk fra 2016.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
48.	Avgiftsbelagt parkering i Ås	6830	-400	-1 000	-1 500	-1 500
49.	Styrket leverandøroppfølging i etaten	7000	-500	-1 000	-1 000	-1 000
50.	Overføre driftskostnader idrettsanlegg til idretten	7100	0	-500	-500	-500
51.	omklassifisere kommunale veier til private	6800	0	-150	-150	-150
SUM NYE BESPARELSER			-900	-2 650	-3 150	-3 150

48. Rådmannen foreslår å innføre avgiftsparkering i Ås kommune. Dette er et foreløpig beregnet anslag.
49. Ny controller vil føre til styrket leverandøroppfølging som kan gi årlige besparelser på 1 mill. kroner.
50. Drift og vedlikehold av idrettsanleggene overføres til idretten. Forventet besparelse er 0,5 mill. kroner i året.
51. Kommunale veier nedklassifiseres til private der det er hensiktsmessig. Dette vil gi reduserte kostnader.

VAR

A.	Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
A.	Vedtatt ramme 2015		-13 888	-13 888	-13 888	-13 888
	Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1.	Inntekts- og gebyrendring	69*	13 011	11 785	9 240	9 240
2.	Avsetning og bruk av selvkostfond	69*	-13 321	-15 906	-15 694	-15 694
3.	Lønnsomfordelinger	69*	402	616	837	837
4.	Økte kostnader og overføringer	69*	967	1 739	2 531	2 531
SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018			-12 829	-15 654	-16 974	-16 974

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Inntekten i forbindelse med tilknytningen av veterinærhøyskolen var budsjettet i 2015. Lavere inntekter i 2016 øker rammen med 13,011 mill. kroner.
2. Høye inntekter i foregående år gir økt bruk av fond jf. generasjonsprinsippet.
3. Det er lagt inn lønnsvekst i perioden.
4. Kostnadene til IKS øker med 947.000 kroner i 2016.

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
5	Lønnsvekst	69*	98	98	98	98
	Lønnsjustering grunnet endret sammensetning ansatte	69*	-1 962	-1 962	-1 962	-1 962
6						
7	Flytting brannvesen/feier	69*	-215	-215	-215	-215
8	Reduserte kostnader Follo Ren	6940	-858	-858	-858	-858
9	Reduserte gebyrinntekter innbyggere	6940	845	845	845	845
10	Bruk av renovasjonsfond	6940	-92	-92	-92	-92
11	Økte inntekter vann jf. selvkost	6950	-1 849	-1 849	-1 849	-1 849
12	Økte kostnader avløp	6970	683	683	683	683
13	Økte kostnader slam	6974	205	205	205	205
14	Økte inntekter Spredt avløp jf. selvkost	6976	-20	-20	-20	-20
15	Økte kostnader IKS Feiervesen	6981	54	54	54	54
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:			-3 111	-3 111	-3 111	-3 111

5. Helårseffekten av lønnsoppgjøret 2015 er 98.000 kr.
6. Lønnsjustering etter lønnsforhandlingene. Endringen skyldes endringer i sammensetning, ansiennitet, samt kompetanse.
7. Feiervesenet er flyttet til VAR da det ligger under selvkostområdet.
8. Overføringen til Follo Ren IKS er redusert med 858.000 kroner.
9. Gebyrinntektene reduserer med 845.000 kroner.
10. Selvkostkalkylen viser at bruk av renovasjonsfond må økes med 92.000 kroner.
11. Økt antall tilknytningsgebyrer gir økte inntekter på vann.
12. Overføringer til renseanleggene øker kostnaden på avløp med 683.000 kroner.
13. Kostnaden for slambehandling øker med 205.000 kroner i perioden.
14. Det forventes økte inntekter for Spredt Avløp i perioden.
15. Kostnaden til Follo Brann og Feiervesen øker med 54.000 kroner.

Vedtatt budsjettramme	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019 – Teknikk og miljø uten VAR	110 387	106 243	105 714	107 209
Ramme 2016-2019 – VAR	-15 940	-18 765	-20 085	-20 085
Ramme 2016-2019	94 447	87 478	85 629	87 124

Vedlegg 4: Sentraladministrasjonen, budsjetterammer og konsekvenser

(Tall i hele 1000 kroner)

A. Konsekvenser av vedtatt budsjett HP 2015-2018

A. Rammer og tidligere vedtatte tiltak	Ansvar	2016	2017	2018	2019
Vedtatt ramme 2015		81 708	81 708	81 708	81 708
Vedtatte tiltak i HP 2015-18					
1. Kommunevalg i 2015	1110	-686	-86	-686	-686
2. Helårseffekt lønnsmidler Næringskonsulent	1410	250	250	250	250
3. Kutt 0,4 årsverk økonomi, vakant stilling	1600	-137	-137	-137	-137
4. Reduserte portokostnader	1630	-110	-110	-110	-110
5. Samarbeid med Follo kommuner om felles støttetj.	1640	-1 741	-4 227	-4 227	-4 227
SUM VEDTATT RAMME 2016-19, JF. HP 2015-2018		79 103	77 217	76 617	76 617

For 2016 er det tatt utgangspunkt i vedtatt ramme for 2015 fra budsjettvedtaket 10.12.2014. Vedtatte tiltak fra Handlingsprogrammet 2015-2018 legges til og gir vedtatt ramme for 2016-2019.

1. Det er ikke kommunevalg i 2016. Kostnader til valg kan derfor reduseres i forhold til kostnader 2015.
2. Næringskonsulent er ansatt og rammen til lønnsmidlene økes med 250.000 kroner.
3. 0,4 årsverk økonomi, stilling knyttet til Agresso kuttet med 137.000 kroner.
4. Utsendelse av informasjon fra kommunen gjøres elektronisk og kostnader til porto reduseres med 110.000 kroner.
5. Det ble i Handlingsprogram 2015-18 vedtatt at administrasjon skulle se på muligheter for økt samarbeid med Follo kommuner om felles støttetjenester. Besparelsen skulle utgjøre 1,741 mill. kroner i 2016.

B. Konsekvensjusteringer

B.	Konsekvensjusteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
6.	Helårseffekt av lønnsoppgjør 2015	1*	1 104	1 104	1 104	1 104
7.	Lønnsjusteringer grunnet endring ansatte	1*	626	626	626	626
8.	Overført ansvar maskin mellom SA og TM	1*	43	43	43	43
9.	Økt lønn ordfører og folkevalgte jf. 1. tertial 2015	11*	447	447	447	447
10.	Prisjustering kontrollutvalg/revisjon	12*	173	173	173	173
11.	Valgkostnader 2019	1110	0	0	0	686
12.	Endringer etter kommunevalg	1120	16	16	16	16
13.	Avsluttet arkivtjeneste for Kriesenteret	1140	100	100	100	100
14.	Økte salgsinntekter for eiendomsopplysninger	1145	-30	-30	-30	-30
15.	Økte lisenser grunnet økte ansatte	1170	200	200	200	200
16.	Reduserte kostnader linjeleie	1170	-100	-100	-100	-100
17.	Justering reguleringsplaner	1410	-1 679	121	121	121
18.	Prisjustering overføring Landbrukskontoret	1420	35	35	35	35
19.	Tillitsvalgt (økt frikjøp KS HA, 30 %)	1503	200	200	200	200
20.	Konsekvensjustering lønn og refusjoner grunnet økt ant læringer	1505	155	155	155	155
21.	Refusjoner fra andre - tjenesteyting	1600	-94	-94	-94	-94
22.	Kjøp fra kommuner, Agresso, Felles innkjøpskontor og Kemneren	1600	668	668	668	668
23.	Overføring av kemner til staten	1600	-1 416	-1 416	-1 416	-1 416
24.	Prisjustering overføring til Kirkelig Fellesråd	1620	267	267	267	267
25.	Bidrag andre trossamfunn	1620	800	800	800	800
26.	Samarbeid med Follo kommuner om felles støttetj.	1630	1 741	4 227	4 227	4 227
27.	Flytting konsulenttjenester fra 8000	1701	600	600	600	600
28.	Konsekvensjustering lønnspott	1701	14 500	14 500	14 500	14 500
29.	Konsekvensjustering pensjon	1703	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
SUM KONSEKVENSJUSTERINGER:			16 356	20 642	20 642	21 328

6. Effekten etter lønnsoppgjøret 2015 er beregnet til 1,104 mill. kroner.
7. Lønnsveksten i kommunen øker mer enn det som er tilført enhetenes rammer. Dette skyldes blant annet endringer i sammensetning, ansiennitet og økt kompetanse. Det tilsvarer 626.000 kroner
8. Kostnader knyttet til overtagelse av kopimaskinavtale flyttet fra Geodata til IT.
9. Lønn til ordfører og folkevalgte jf. vedtak i 1. tertial 2015 økt med 447.000 kroner
10. Prisjusteringen av kontrollutvalg/revisjon utgjør 173.000 kroner.
11. Det settes av penger til kommunevalg i 2019 med 686.000 kroner.
12. Kostnader knyttet til endringer etter kommunevalg øker rammen.
13. Avsluttet arkivtjeneste for Kriesenteret gir reduserte inntekter tilsvarende 100.000 kroner
14. Økt salg av eiendomsopplysninger gir økte inntekter med 30.000 kroner.
15. Økte lisenser i forhold til stadig økende antall ansatte og økte kostnader til arkivsystemet «Public 360».
16. Reduserte utgifter til leie av linjer etc. er redusert med 100.000 kroner etter investeringer i egen infrastruktur.
17. Grunnet justering i reguleringsplaner forventes en inntekt med 1,679 mill. kroner for 2016.
18. Ås kommunes andel av kostnader ved landbrukskontoret prisjusteres med 35.000 kroner.
19. Grunnet økt frikjøp av tillitsvalgte med 0,3 årsverk økes rammen med 200.000 kroner.
20. Grunnet økt antall læringer etter vedtak økes lønn med 155.000 kroner.

21. Prisjustering av refusjoner fra andre for administrativ tjenesyting utgjør 94.000 kroner.
22. Kostnader knyttet til samarbeid med andre kommuner som Agresso, Felles innkjøpskontor og Kemner.
23. Jf. Statsbudsjett 2016 foreslås det å overføre skatteoppkreverfunksjon fra kommunen til Skatteetaten. Overføringer til kemneren er redusert med 1,4 mill. kroner, tilsvarende ca. halvparten av Ås kommunes bidrag i kemnerens budsjett for 2016. For 2017 og videre er det ikke justert for helårseffekt, men dette kan gjøres dersom Stortinget vedtar overføringen.
24. Prisjustering til Kirkelig Fellesråd økes med 260.000 kroner.
25. Bidrag til andre trossamfunn beregnes på grunnlag av overføringer fra kommunen til Kirken. Budsjettet må styrkes med 800.000 kroner.
26. Det er vedtatt at administrasjon skal se på muligheter for økt samarbeid med Follo kommuner om felles støttetjenester. Rådmannen har som en oppfølging av dette tatt initiativ til økt samarbeid med våre nabokommuner, men tilbakemeldingen har vært at man ønsker å avvente arbeidet med kommunereformen, jf. K-sak 17/15. Tiltaket konsekvensjusteres derfor ut til dette er nærmere avklart.
27. Kjøp av konsulenttjenester er flyttet fra «Sentrale Inntekter og Utgifter» til Sentraladministrasjonen.
28. Lønsspotten til lønnsforhandlinger økes i 2016 fordi det er et hovedoppgjør. Potten økes med 14,5 mill. kroner.
29. Potten som er satt av til reserve for pensjonskostnader kan reduseres med 2 mill. kroner.

C. Nye tiltak og omprioriteringer

C.	Nye tiltak og omprioriteringer	Ansvar	2016	2017	2018	2019
30.	Midler til barnas kommunestyre	1100	100	100	100	100
31.	1 årsverk Juri st	1300	1 000	1 000	1 000	1 000
32.	0,5 årsverk rådgiver org.pers.	1500	180	360	360	360
33.	Kurs KSS internrevisjon	1500	50	0	50	0
34.	Informasjonssikkerhet personvern	1500	50	50	50	50
35.	Reduserte kostnader seniorpolitiske tiltak	1504	-2 216	-2 216	-2 216	-2 216
36.	0,25 årsverk saksbehandler eiendomsskatt/fakturering	1600	155	155	155	155
37.	Korrigeri ng 0,1 årsverk fra 2015 økonomi	1600	0	0	0	0
38.	Redusert konsulent tjenester	1701	-155	-155	-155	-155
SUM NYE TILTAK OG OMPRIORITERINGER:			-836	-706	-656	-706

30. Midler til barnas kommunestyre styrkes med 100.000 kroner.
31. Det er behov for å styrke kommunens juridiske kompetanse og ressurser. Det foreslås derfor å ansette en kommunejurist.
32. Det er behov for å styrke organisasjon og personalavdelingen med 0,5 årsverk rådgiver.
33. Det er behov for å øke midlene til kurs for internrevisjon.
34. Driftsmidler til arbeidet med informasjonssikkerhetsarbeid og personvern.
35. I henhold til K-sak høsten 2015 reduseres seniorpolitiske tiltak med 2,2 mill. kroner.
36. Det er behov for 0,25 årsverk som saksbehandler innen eiendomsskatt/ på næring. Arbeidsområder er løpende saksbehandling av klager og søknader om fritak, ajourhold av skattelister, samt overvåking og innhenting av takster for nye næringseiendommer.
37. I HP 2015-2108 ble det kuttet 0,4 årsverk knyttet til Agresso. Dette viste seg i ettertid å være 0,1 årsverk for mye i forhold til bundne stillinger.
38. Midler til saksbehandler innen eiendomsskatt på næring omprioriteres fra kjøp av konsulenttjenester, jf. punkt 36.

D. Nye besparelser

D.	Nye besparelser	Ansvar	2016	2017	2018	2019
39.	Sette ut skanning av fakturaer til private	1600	0	-150	-150	-150
40.	Styrke arbeid med redusert sykefravær og utføre	1701	0	-1 000	-1 000	-1 000
41.	Prosjekt økte inntekter	1701	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
42.	1 årsverk knyttet til eiendomsskatt på bolig, samt midler til engasjement	1701	1 000	1 000	1 000	1 000
SUM NYE BESPARELSER			0	-1 150	-1 150	-1 150

39. Rådmann foreslår å sette ut skanning av faktura til private. Dette vil kunne gi 150.000 kroner i reduserte kostnader, men forutsetter omdisponering av personell.

40. Organisasjon og personal avdelingen starter et prosjekt i samarbeid med ledere, lønn og pensjonsselskapet for å styrke arbeidet med å forebygge sykefravær og utføre blant ansatte i kommunen.

41. Det er i 2015 igangsatt et prosjekt med å se på muligheter for økte inntekter. Prosjektet forutsetter å identifisere 1 mill. kr i økte inntekter i 2016.

42. I forbindelse med rådmannens forslag om innføring av eiendomsskatt på bolig må det tilsettes 1 årsverk knyttet til dette. I tillegg anbefales det å settes av midler til et engasjement i en periode på inntil to år som en ekstra ressurs under innføringen. Fra 2017 må noen midler avsatt til eiendomsskatt på bolig omdisponeres til arbeidet med re-taksering av verker og bruk.

	2016	2017	2018	2019
Ramme 2016-2019	94 623	96 003	95 453	96 089

Vedlegg 5: Budsjett fellesinntekter – utgifter

(Tall i tusen)

Ansvar	Konto	Funksjon	B 2015	B 2016
8 - Sentrale inntekter og utgifter			-	-
8000 - 1-2 Kjøp av varer/tjenester inkl moms			-	-
	127000 - Konsulentttjenester	800	500	-
6 Salgsinntekter			-	-
	163060 - Vederlag grunneier	285	-	-8 000
7 Refusjoner eks sykepenge/momskompinnt			-	-
	170010 - Øremerkede tilskudd fra staten	840	-	-1 776
	170090 - Andre refusjoner fra staten	840	-7 200	-6 800
72 Momskomp.inntekter			-	-
	172900 - Momskompensasjon	840	25	25
8 Overføringer fra andre			-	-
	180000 - Rammetilskudd	840	-391 763	-412 469
	181010 - Vertskommunetilskudd	840	-12 500	-12 500
		850	-1 500	-2 000
	181020 - Integreringstilskudd	850	-12 500	-16 000
	187000 - Skatt på inntekt og formue	800	-453 650	-494 600
	187400 - Eiendomsskatt verker og bruk	800	-19 500	-21 000
Totalt 8000 - Skatter, rammetilskudd			-898 088	-975 120
8001 - 72 Momskomp.inntekter			-	-
	172800 - Momskomp investeringsregnskapet	840	-	-
Totalt 8001 - Momskompensasjon fra investering			-	-
9000 - 15 Finansutgifter			-	-
	150000 - Renteutgifter	870	33 087	30 663
	151000 - Avdragsutgifter	870	36 871	49 909
9 Finansinntekter			-	-
	190000 - Renteinntekter	870	-8 390	-4 133
Totalt 9000 - Renter og avdrag			61 568	76 439
9100 - 15 Finansutgifter			-	-
	150010 - Renteutgifter lån til videre utlån	283	100	100
9 Finansinntekter			-	-
	190010 - Renter på lån til videre utlån	283	-100	-100
Totalt 9100 - Formidlingslån			-	-
9120 - 15 Finansutgifter			-	-
	150010 - Renteutgifter lån til videre utlån	283	5 500	5 500
	154000 - Avsetning til generelt disposisjonsfond	283	150	150
6 Salgsinntekter			-	-
	162010 - Gebyrinntekter	283	-150	-150
9 Finansinntekter			-	-
	190010 - Renter på lån til videre utlån	283	-5 500	-5 500
Totalt 9120 - Startlån			0	-
9210 - 1-2 Kjøp av varer/tjenester inkl moms			-	-
	127000 - Konsulentttjenester	120	100	-
9 Finansinntekter			-	-
	190500 - Aksjeutbytte	870	-8 225	-4 976
Totalt 9210 - Aktiv kapitalforvaltning			-8 125	-4 976
9400 - 15 Finansutgifter			-	-
	154000 - Avsetning til generelt disposisjonsfond	880	10 405	4 694
	154010 - Avsetning til tap på utlån til videre utlån	880	530	530
	155000 - Avsetninger til bundne driftsfond	880	300	300
9 Finansinntekter			-	-
	194000 - Bruk av disposisjonsfond generelt	880	-	-
Totalt 9400 - Fond			11 235	5 524
9800 - 15 Finansutgifter			-	-
	157020 - Overføring til investeringsregnskapet - momskompensasjon	880	-	-
Totalt 9800 - Overføring investeringsregnskapet			-	-
Totalsum			-833 410	-898 133

Vedlegg 6: Budsjettskjema 1A og 1B – drift

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet (Tall i tusen)

	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-433 083	-453 650	-494 600	-507 000	-519 700	-532 700
Ordinært rammetilskudd	-378 086	-391 763	-412 469	-422 781	-433 351	-444 185
Skatt på eiendom	-19 598	-19 500	-21 000	-46 500	-47 600	-48 800
Andre generelle statstilskudd	-33 072	-26 500	-30 500	-30 500	-30 500	-30 500
Sum disponible inntekter	-863 839	-891 413	-958 569	-1 006 781	-1 031 151	-1 056 185
Finansinntekter/utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-27 974	-22 215	-14 709	-15 185	-15 659	-16 609
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	36 600	38 687	36 263	41 152	47 964	53 082
Avdrag på lån	36 834	36 871	49 909	56 238	56 457	66 428
Netto finansinntekter/utgifter	45 461	53 343	71 463	82 205	88 762	102 901
Avsetninger og bruk av fond						
Til ubundne avsetninger	33 625	11 385	5 674	28 901	29 644	31 575
Til bundne avsetninger	10 363	9 260	1 198	1 199	1 199	1 199
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-30 847	-	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	-2 508	-	-	-	-	-
Bruk av bundne avsetninger	-10 704	-2 673	-5 546	-5 545	-5 338	-5 338
Netto avsetninger	-72	17 972	1 326	24 555	25 505	27 436
Fordeling						
Overført til investeringsregnskapet	-49	-	-	-	-	-
Til fordeling drift	-818 499	-820 098	-885 780	-900 021	-916 884	-925 848
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	813 226	820 098	885 780	900 021	916 884	925 848
Sum fordeling til drift (fra skjema 1 B)	-5 273	-	-	-	-	-

Budsjettskjema 1 B - Driftsbudsjettet (Tall i tusen)

	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
Sentraladministrasjonen						
Driftsutgifter	86 822	89 203	160 260 ⁶	166 773	168 180	179 685
Driftsinntekter	-7 603	-7 495	-65 637 ⁶	-70 770	-72 727	-83 596
Sentraladministrasjonen	79 219	81 708	94 623	96 003	95 453	96 089

Oppvekst- og kultur						
Driftsutgifter	454 939	428 991	440 648	443 694	448 617	450 250
Driftsinntekter	-110 215	-68 985	-71 950	-71 950	-71 950	-71 950
Oppvekst- og kultur	344 724	360 006	368 698	371 744	376 667	378 300

Helse- og sosial						
Driftsutgifter	420 253	374 823	405 987	424 675	431 591	436 591
Driftsinntekter	-95 877	-67 812	-65 299	-69 077	-69 747	-69 747
Helse- og sosial	324 375	307 011	340 688	355 598	361 844	366 844

Andre						
Driftsutgifter	25 667	23 389	24 624	23 417	23 417	23 417
Driftsinntekter	-26 078	-23 691	-24 926	-23 719	-23 719	-23 719
Andre	-411	-302	-302	-302	-302	-302

Teknikk og miljø						
Driftsutgifter	200 998	190 303	204 498	201 145	201 634	203 129
Driftsinntekter	-127 614	-111 903	-105 724	-109 342	-111 887	-111 887
Teknikk og miljø	73 384	78 400	98 774	91 803	89 747	91 242

Sentrale inntekter og utgifter						
Driftsutgifter	1 171	600	-	-	-	-
Driftsinntekter	-9 236	-7 325	-16 701	-14 825	-6 525	-6 325
Sentrale inntekter og utgifter	-8 065	-6 725	-16 701	-14 825	-6 525	-6 325

Som fordelt til drift (Skjema 1 A)	813 889	820 098	885 780	900 021	916 884	925 848
---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

⁶ Årsaken til den vesentlige økningen i driftsutgifter på Sentraladministrasjonen fra 2015 til 2016 er at avskrivninger er budsjettet med 56 mill. kroner – både på utgifts og inntektssiden. Avskrivningene er i budsjettet ikke fordelt på etatene men samlet i sentraladministrasjonen.

Vedlegg 7: Budsjettskjema 2A og 2B – investeringer

(Tall i tusen)

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

	<i>Oppr. budsjett 2016</i>	<i>Oppr. budsjett 2015</i>	<i>Regnskap 2014</i>
INVESTERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	232 033	137 902	111 746
Utlån og forskutteringer	20 000	0	27 275
Avdrag på lån	0	0	21 093
Avsetninger	0	0	375
Årets finansieringsbehov	252 033	137 902	160 489
FINANSIERT SLIK:			
Bruk av lånemidler	-212 033	-112 702	-115 981
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-20 000	-25 000	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-20 000	-200	-39 107
Andre inntekter	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-252 033	-137 902	-155 088
Overføring fra driftsbudsjettet	0	0	49
Bruk av avsetninger	0	0	-5 451
Sum finansiering	-252 033	-137 902	-160 489
Udekket / Udisponert	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 2B (Tall i tusen)			
Investeringsbudsjettet fordelt på Prosjekt	Oppr. budsjett 2016	Oppr. budsjett 2015	Regnskap 2014
Fra budsjettskjema 2A:			
Investeringer i anleggsmidler	232 033	137 902	111 746
Fordeling på Prosjekter:			
Bokollektiv Demente	62 418	40 600	6 202
Utvidelse Solberg skole	54 590	10 000	2 096
Utvidelse og rehabilitering av Rustad skole	17 510	7 000	35
Inventar bokollektiv demente	10 300	-	-
Vannforsyning	10 000	6 000	-
Kloakksanering	10 000	6 000	-
Standardheving/Påkostning	10 000	5 000	-
Utvidelse Åsgård skole, planlegging	8 000	8 000	-
Utvendig renovering - Ås og Nordby kirke	6 500	500	-
Investering Follo Barne- og ungdomsskole	5 200	100	-
Pott for fullfinansiering av prosjekter etter anbudskonkurranse	5 000	-	-
EPC	5 000	-	-
Utvidelse Nordby kirkegård	4 300	-	-
Ljungbyveien	4 100	5 600	-
Nytt høydebasseng	4 000	1 000	-
Standardheving parkeringsplasser og etablering av parkeringsautomater	2 800	-	-
Info teknologi	2 600	2 400	3 788
It-utstyr skoler	2 400	2 100	2 160
E.kap. tilskudd KLP	2 400	2 000	2 025
Byggetrinn 1 Sykehjem	2 060	-	-
Oppgradering veilysanlegg	2 000	2 000	-
Solfallsveien	2 000	-	-
Mindre invest.prosjekter VA	2 000	-	-
Biler, VIP	1 475	3 000	1 251
Universell utforming	800	800	595
Mindre invest.prosjekt	750	750	601
Kjøp av transportmiddel ved utvidelse av dementsenteret	700	-	-
Videreutvikling av SD-anlegg	660	1 060	96
Bjørnebekk	500	500	591
Biler/Maskiner, VAR	500	500	-
Carport Granheim	500	-	-
Asfaltering	500	-	-
Hurtigladepunkt for El-bil	450	450	-
IT utstyr HS	320	320	532
Biblioteket Vinterbro Automatisering inn/-utsjekk	300	-	-
Kirkelig Fellesråd	100	100	3 604
Nye IP-DECT telefoner / sykehusanlegg - Moer	100	-	-
Åshallen - nytt tak og gulv	-	7 800	-
Borggården Kulturhuset	-	6 000	89
Ombygging Myrveien 16, Ny lagerhall	-	3 000	-
Digitalisering av byggesaksarkiv	-	1 500	-
Tiltaksplan for trafiksikkerhet	-	1 490	1 322
Opparbeidelse av tomt - Riving av Åsgård pav 2	-	1 200	-
Mobilt inventar - skoler	-	700	-

BUDSJETTSKJEMA 2B (Tall i tusen)			
Investeringsbudsjettet fordelt på Prosjekt	Oppr. budsjett 2016	Oppr. budsjett 2015	Regnskap 2014
Dementsenteret, Tilpasninger med Kortlesere etc. på Hus 1 og 2.	-	500	-
Konsekvensutredning av Ås, plan og utvikling, mulighetsstudie	-	400	-
Radontiltak	-	300	372
Bygging av korridor - Sleipners vei	-	300	-
Utskiftning renholdsmaskiner	-	300	-
Legionellabekjempelse	-	200	-
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	-	100	319
Minnelund	-	100	-
Fjellveien 8	-	32	18 052
Utvidelse Solberg tunet barnehage	-	-	23 925
Åshallen	-	-	10 547
Sentralholtet	-	-	6 494
Ombygging Myrveien 16	-	-	5 456
Samferdsel	-	-	3 365
Fjernvarmeanlegg	-	-	2 517
Hogstvetveien, Modulbygg 51/4	-	-	2 315
Kroer skole ventilasjon, Låven	-	-	1 991
Ås Klubbhus	-	-	1 156
Solfallsveien VAR	-	-	978
RFID, biblioteket	-	-	908
Anleggsprosjekt	-	-	869
Lift til vedlikeholdsavdelingen	-	-	668
Påkostning Leieboliger	-	-	648
Vannledning Meierikrysset	-	-	609
Avsluttes - Rehabilitering aktivitetsbygget på Rustad skole - K-sak 20/09	-	-	537
Inventar Solberg tunet barnehage	-	-	525
Idrettsveien VA	-	-	506
Oppgradering uteområder skoler	-	-	482
Åsulvs vei	-	-	447
Barnehagetiltak - Brønnerud, Solberg tunet, Nordbyskole og Skolehusvn	-	-	381
Innløsning festetomter	-	-	355
HMS inneklime	-	-	324
FDV system, plotter	-	-	263
Kjøp av båter	-	-	254
ENØK-tiltak	-	-	211
Brønnerud skole fasader	-	-	190
Solskjerming, bokollektivet og Granheim hjemmetjeneste	-	-	150
Utredning administrasjonslokaler	-	-	109
Audiometre 10 stk.	-	-	99
Samferdsel, Etablering av håndhevelse av parkeringsbestemmelsene	-	-	94
Bjørnebekk, musikkbinge	-	-	76
Berg gård (hyttene)	-	-	13
Brann Bjørnekroken 21	-	-	-383
Tomtekjøp	-4 300	-	935
Utvidelse Sjøskogen skole, planlegging	-6 500	8 000	-
Sum fordelt	232 033	137 702	111 746

Vedlegg 8: Hovedoversikt, drift

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
DRIFTSINNTEKTER						
Brukerbetalinger	-63 130	-64 152	-65 215	-65 926	-66 596	-66 596
Andre salgs- og leieinntekter	-97 531	-102 659	-105 848	-110 739	-105 280	-105 280
Overføringer med krav til motytelse	-162 394	-118 099	-120 531	-117 532	-117 236	-117 036
Rammetilskudd	-378 086	-391 763	-412 469	-422 781	-433 351	-444 185
Andre statlige overføringer	-33 072	-26 500	-30 500	-30 500	-30 500	-30 500
Andre overføringer	-2 924	0	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	-433 083	-453 650	-494 600	-507 000	-519 700	-532 700
Eiendomsskatt	-19 598	-19 500	-21 000	-46 500	-47 600	-48 800
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	-1 189 818	-1 176 323	-1 250 163	-1 300 978	-1 320 263	-1 345 097
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	592 330	581 904	606 502	640 017	650 232	650 882
Sosiale utgifter	173 340	178 283	185 716	178 283	178 283	178 283
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	129 167	124 615	138 166	134 345	134 229	135 667
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	171 331	170 889	185 662	179 427	176 487	176 487
Overføringer	76 036	51 498	63 523	64 321	68 940	75 616
Avskrivninger	47 929	0	56 348	63 191	65 148	76 017
Fordelte utgifter	-2 371	-2 201	-2 215	-2 195	-2 195	-2 195
Sum driftsutgifter	1 187 762	1 104 988	1 233 702	1 257 389	1 271 124	1 290 757
Brutto driftsresultat	-2 056	-71 335	-16 461	-43 589	-49 139	-54 340
EKSTERNE FINANSINNTEKTER						
Renteinntekter og utbytte	-28 636	-22 215	-14 709	-15 185	-15 659	-16 609
Mottatte avdrag på lån	-161	-80	-80	-80	-80	-80
Sum eksterne finansinntekter	-28 797	-22 295	-14 789	-15 265	-15 739	-16 689
EKSTERNE FINANSUTGIFTER						
Renteutgifter og låneomkostninger	36 600	38 687	36 263	41 152	47 964	53 082
Avdrag på lån	36 834	36 871	49 909	56 238	56 457	66 428
Utlån	196	100	100	100	100	100
Sum eksterne finansutgifter	73 630	75 658	86 272	97 490	104 521	119 610
Resultat eksterne finanstransaksjoner	44 833	53 363	71 483	82 225	88 782	102 921
Motpost avskrivninger	-47 929	0	-56 348	-63 191	-65 148	-76 017
Netto driftsresultat	-5 273	-17 972	-1 326	-24 555	-25 505	-27 436

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	R2014	B2015	B2016	B2017	B2018	B2019
BRUK AV AVSETNINGER						
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	-30 847	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 508	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-10 704	-2 673	-5 546	-5 545	-5 338	-5 338
Bruk av likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-44 059	-2 673	-5 546	-5 545	-5 338	-5 338
AVSETNINGER						
Overført til investeringsregnskapet	-49	0	0	0	0	0
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	33 625	11 385	5 674	28 901	29 644	31 575
Avsatt til bundne fond	10 363	9 260	1 198	1 199	1 199	1 199
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	43 938	20 645	6 872	30 100	30 843	32 774
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-5 273	0	0	0	0	0

Vedlegg 9: Oversikt over årsverk i Ås Kommune

OVERSIKT OVER TOTALE ÅRSVERK

Oversikten inkluderer nye stillinger/omgjøringer fra 2016.

OMRÅDE	STILLINGER DRIFT 2015	STILLINGER 2016	STILLINGER INVESTERING 2016
Sentraladministrasjonen	61,6	64,7	1
Oppvekst og kultur	495,3	505,2	
Helse og sosial	387,2	391,1	
Teknikk og miljø	101,9	104,3	4,50
Totalt	1046	1065,3	5,5

OVERSIKT OVER ENDRING STILLINGER

Nye stillinger

ANSVAR	STILLINGER	STILLINGS- STØRRELSE	FINANSIERING
1300	Jurist	100 %	1000 000 kr tilføres rammen
1500	Rådgiver	50 %	200 000 kr tilføres rammen i 2016
1600	Tilbakeføring av manglende hjemmel	10 %	Dekkes innenfor rammen
1600	Saksbehandler eiendomsskatt næring	25 %	Dekkes innenfor rammen
1600	Saksbehandler eiendomsskatt bolig	100 %	600 000 kr tilføres rammen i 2016
2371	Nedleggelse Togrenda avd. Nordby	-200 %	Midlene er trukket ut.
2410	Musikkskolelærer	90 %	Midler tilført rammen i HP 2015-2016
3110	Skolehelsetjenesten jf. statsbudsjettet 2016	100 %	Tilføres rammen i 2016
3230	2 Saksbehandlere/rådgivere (Barnevernet)	200 %	1 400 000 tilføres rammen
3430	Avdelingssykepleier Demenssenter	100 %	Ligger i rammen.
7000	Saksbehandler forvaltning og utvikling	100 %	750 000 kr tilføres rammen
7100	Økte ressurser til drift av kommunale bygg	30 %	K-sak 33/15
7300	Rengjører	80 %	398 000 kr tilføres rammen
7420	Saksbehandler boligkontoret	30 %	225 000 kr tilføres rammen

Omgjøring av stillinger

ANSVAR	STILLINGER	STILLINGS- STØRRELSE	FINANSIERING
2060	Fra Togrenda avd. Nordby: 1 stilling omgjøres til It-veilederskole	100 %	Midler omfordelt i rammen
2350	Kjøkkenassistent	50 %	Midler omfordelt i rammen
2370	Kjøkkenassistent	50 %	Midler omfordelt i rammen
7000	Fra prosjektleder til prosjektcontroller investering	100 %	Ligger i rammen
3220	Flyktningetjenesten: Omgjøring fra engasjement til fast stilling	100 %	Ligger i rammen

Vedlegg 10: Kommunale avgifter, gebyrer og gebyrregulativ

Tabellen gir en samlet oversikt over avgiftene og inntektene på de respektive tjenester sammenlignet med foregående år:

Vedlegg 10 A: Kommunale avgifter og gebyrer

OPPVEKST- OG KULTUR	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Barnehagene			
Foreldrebetaling	0	0	0 %
Inntekt under 50 000 kroner	272	272	0 %
Inntekt under 100 000 kroner	545	545	0 %
Inntekt under 200 000 kroner	818	818	0 %
Inntekt under 250 000 kroner	1 090	1 090	0 %
Inntekt under 300 000 kroner	1 363	1 363	0 %
Inntekt under 350 000 kroner	1 636	1 636	0 %
Inntekt under 400 000 kroner	1 909	1 909	0 %
Inntekt under 450 000 kroner	2 181	2 181	0 %
Inntekt under 473 000 kroner	2 455	2 455	0 %
Inntekt over 473 000 kroner	2 580	2 580	0 %
Kostpenger	300	400	33,3 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn under tre år	183 738	176 437	-4,0 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn over tre år	88 175	83 941	-4,8 %
Tilskuddssats kapital til private barnehager pr heltidsbarn – nasjonal sats	9 500	Ikke kunngjort	
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl. kapital barn under tre år	164 900	Ikke kunngjort	
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl. kapital barn over tre år	128 700	Ikke kunngjort	
Skolefritidsordningen			
3 dager per uke inkl. kost	1 860	1900	2,2 %
5 dager per uke inkl. kost	2 700	2780	3,0 %
1 ekstra enkeltdag ferietid	450	460	2,2 %
1 ekstra dag skoledag	250	255	2,0 %
Kulturskolen			
Elevkontingent gruppetilbud pr år	3 460	3560	2,9 %
Individuell opplæring - instrumentalopplæring pr år	4 166	4290	3,0 %
Kurs	721	740	2,6 %
Kulturhuset inkl. Ås eldresenter og Åsgård (festsal)			
Store sal	2 300	2360	2,6 %
Store salong	875	900	2,9 %
Lille salong	560	575	2,7 %
Lille sal	875	900	2,9 %
Seniorsenteret	1 030	1060	2,9 %
Festsalen Åsgård	5 000	5150	3,0 %
Rigging/pynting av lokalet (pr dag ekstra)	500	500	0,0 %

HELSE- OG SOSIAL	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Pleie- og omsorg og miljøarbeidertjenesten			
Egenbetaling hjemme-, miljøarbeider- og vaktmestertjenesten			
Inntekt inntil 2G:			
Fra 2G til 3G	50/180	50 – 186	0,0 %
Fra 3G til 4G	231/1 047	242 – 1.100	5,0 %
Fra 4G til 5G	286/1 377	300 – 1.445	5,0 %
Fra 5G til 6G	402/2 867	422 – 3.010	5,0 %
Over 6 G	512/3 472	537 – 3.645	5,0 %
Hjelp til handling	50	50	0
Kortidsopphold pr. døgn	Forskrift	Faste satser	
Dagopphold pr. dag, uten transport, Aktivitetssenteret Moer	115	følger statsbud.	4,3 %
Dagopphold pr. dag, med transport, Aktivitetssenteret Moer	150	155t	3,3 %
Egenbetaling døgnopphold	Forskrift	50 – 186	0
		242 – 1.100	5,0 %
		300 – 1.445	5,0 %
		422 – 3.010	5,0 %
		537 – 3.645	5,0 %
Døgnpris for sykehjemsplass	2150		
Middag - 2 retters liten porsjon – servert kald	53	55	3,8 %
Middag - 2 retters liten porsjon – servert varm	63	67	6,3 %
Middag - 2 retters stor porsjon – servert kald	63	66	4,8 %
Middag - 2 retters stor porsjon – servert varm	73	78	6,8 %
Egenbetaling trygghetsalarm kommunal	3 633	3 760	3,5 %
GSM (ny fra 01.01.2014)	3 965	4 104	3,5 %
privat	3 066	3 173	3,5 %
Egenbetaling for bruk av bil	2 904 (kr. 242 pr. mnd.)	3 000 (kr. 250 pr. mnd.)	3,3 %
Frisklivssentralen			
Kurs- og aktivitetstilbud	250	250	0,0 %
Fritidstiltak for funksjonshemmede			
Semesteravgift - varmtvannsbading	1 000	1 000	0,0 %
TEKNISK	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Åshallen og Nordbyhallen			
Timesats, trening voksne (fl.tall over 20 år)	195	200	2,6 %
Kamper/arr. utenbygds	695	715	2,9 %
Kamper/arrangementer innenbygds	250	260	4,0 %
Nordbytn svømmehall		Fra 1.1.2016	
Enkeltbillett voksne	60	60	0,0 %
10 klippekort voksne	455	470	3,3 %
Barn under 16 år (barn/trygd pr.time)	35	35	0,0 %
Halvårskort (personlige)voksne	810	835	3,1 %
Halvårskort (personlige) barn	445	460	3,4 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1650	1700	3,0 %
10 klippekort, barn	210	215	2,4 %
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	0,0 %
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	65	70	7,7 %
Timesats trening utenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer innenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer utenbygds	695	715	2,9 %
Ås svømmehall			
Enkeltbillett voksne	50	60	20,0 %
10 klippekort voksne	360	470	30,6 %
Barn under 18 år (barn/trygd pr.time)	35	35	0,0 %
Halvårskort (personlige)voksne	690	835	21,0 %
Halvårskort (personlige) barn	445	460	3,4 %
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1650	1700	3,0 %
10 klippekort, barn	210	215	2,4 %
Utleie			
Timesats, trening barn og ungdom innenbygds tom 19 år	0	0	0,0 %
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	55	70	27,3 %
Timesats trening utenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer innenbygds	250	260	4,0 %
Stevner/arrangementer utenbygds	695	715	2,9 %
Kommunale leiegårder			

Husleieinntekter og husleie omsorgsboliger	For 2015 gjennomføres gjengs leie for ca. 30 % av leilighetene. Rest en indeksreguleres med antatt virkning 2,5 % for siste tertial.	Årlig indeksregulering ca. 2, 5 % gjennomføres i 2016. Ses konkret hen til den enkelte leieavtale.	2,5 %
Bygnings- og Oppmålingsvesenet			
Oppmålingsgebyr	Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	Økes med 10%	10 %
Gebyr byggesak	Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	Reduseres med 13,4%	-13,4 %
Reguleringsgebyr	Gebyrene endres i henhold til foreslått prisendring i prosent	Økes med 3%	3,0 %
Vann, avløp og renovasjon (eks mva)			
Vann			
Basert på 120 nye abonnenter			
Årsavgift, vann, pr m ³ , variabel del	9,74	10,29	5,6 %
Bolig på 150m ² bruksareal (inkl. fastabonnementspris); forbruk 150m ³ /år	1 961	2 043	4,2 %
Fast abonnementspris	500	500	0,0 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, lav sats	100	100	0,0 %
snitt 180 m2 lav sats	18 000	18 000	0,0 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, høy sats	200	200	0,0 %
snitt 180 m2 høy sats	36 000	36 000	0,0 %
Avløp			
Basert på 120 nye abonnenter			
Årlig kloakkavgift pr. m ³ , variabel del	18,47	18,47	0,0 %
Bolig på 150m ² bruksareal (inkl. fastabonnementspris); forbruk 150m ³ /år	3 520	3 520	0,0 %
Abonnementspris	750	750	0,0 %
Tilknytningsavgifter kloakk, lav sats	110	110	0,0 %
snitt 180 m2 bruksareal	19 800	19 800	0,0 %
Tilknytningsavgifter kloakk, høy sats	220	220	0,0 %
snitt 180 m2 bruksareal	39 600	39 600	0,0 %
Kontrollgebyr avlesning vannmålere	1 000	1000	0,0 %
Eiendommer med slamavskiller og tilknyttet WC; tømning 1ggr/2.år	1370 kr/r	1 274 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med slamavskiller uten tilknyttet WC ; tømning 1ggr/4.år	685 kr/år	685 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med minirensanlegg; tømning 1ggr/år	2 740 kr/år	2 548 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med tette tanker, 4m3; tømning 1ggr/år	2 740 kr/år	2 548 kr/år	-7,0 %
Eiendommer med slamavskiller/tett tank med våtvolum over 4m3	250 kr/påbegynt m3	250 kr/påbegynt m ³	0,0 %
Eiendommer med fellesanlegg	Som for enkelt anlegg		
Saksbehandlingsgebyr utslippstillatelser	2 500	2 500	0,0 %
Tilsynsgebyr spredt avløpsanlegg	2 000	2 000	0,0 %
Renovasjon			
Renovasjonsavgift	2 016	2 016	0,0 %
Hytterenovasjon	1 008	1 008	0,0 %
Feiervesen			
Feie- og tilsynsgebyr	380(190+190)	420(210+210)	10,5 %
Samferdsel			
Saksbehandlingsgebyr gravesøknad vei	2 500	2 600	4,0 %
Forringelsesgebyr pr kvm asfaltert trafikkareal	100 kr/kvm	104 kr/kvm	
Forringelsesgebyr pr kvm ikke-asfaltert trafikkareal	50 kr/kvm	52 kr/kvm	

SENTRALADMINISTRASJONEN (eks mva) jf. k.sak 23/09	Sats 2015	Sats 2016	% Endring - der endring forekommer
Meglerpakke	1236	1283	4,0 %
Eiendomsinformasjon	104	112	4,0 %
Bygningsdata	92	98	4,0 %
Grunnkart	139	106	4,0 %
Ledningskart	92	98	4,0 %
Målebrev	173	179	4,0 %
Godkjente bygningstegninger	208	216	4,0 %
Midlertidig brukstillatelse og ferdigattest	192	199	4,0 %
Seksjoneringstillatelse	128	133	4,0 %
Naboliste	87	90	4,0 %
Gjeldende regulering m/ bestemmelser	173	179	4,0 %
Gjeldende kommuneplan	92	95	4,0 %
Ortofoto	87	90	4,0 %
Skråfoto/flyfoto	313	325	4,0 %
Tilknytning til offentlig vann og avløp	34	35	4,0 %
Adkomst til eiendommen	76	79	4,0 %
Kommunale avgifter og gebyrer	92	95	4,0 %
Legalpant	34	35	4,0 %
Fakturagebyr	50	50	0,0 %

Vedlegg 10 B: Gebyrregulativ etter matrikkelloven for Ås kommune for året 2016

Vedtatt i Ås kommunestyre _____

Gjelder fra 01.01.16

Gebyrer for arbeider etter lov om eiendomsregistrering av 17.06.05 (matrikkelloven) - Lovens § 32, forskriftens § 16 fastsettes som følger:

A - Generelle bestemmelser

A.1 Betalingsplikt

Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrkravet rettes mot rekvirent hvis ikke annet er skriftlig avtalt.

Saksgebyrer etter matrikkelloven skal betales selv om saken ikke blir fullført, men etter en redusert gebyrsats. Se pkt B.5

Dersom rekvirent av forskjellige årsaker har betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for for mye betalt gebyr.

A.2 Hvilket regulativ som skal brukes

Gebyrene for arbeider etter matrikkelloven skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en fullstendig rekvisisjon.

A.3 Betalingstidspunkt

Matrikkelforskriften § 16 Gebyr for arbeid etter matrikkelloven, 5. ledd sier:

Kommunen kan kreve gebyr innbetalt forskuddsvis. Dersom kommunen oversitter fristen for oppmålingsforretning eller matrikkelføring, skal gebyret avkortes etter reglene i §§ 18 og 19. Avkortningen gjelder ikke gebyr for utstedt matrikkelbrev, jf. fjerde ledd. Dersom kommunen krever forskuddsbetaling, skal avkortet gebyr tilbakebetales så snart fristene er oversittet

A.4 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

Det gjøres i denne sammenheng oppmerksom på at det i betalingsprinsippet er ment at noen saker i en viss grad skal subsidiere andre saker.

A.5 Fritak for gebyr

Når særlige grunner tilsier det, kan administrasjonen etter rimelighetshensyn helt eller delvis gi fritak for betaling av gebyret i en konkret sak.

“Særlige grunner” kan være f.eks. være at rekvirenten er en humanitær eller spesielt samfunnsnyttig organisasjon.

A.6 Klage

Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans. Klage på gebyrfastsettelse eller søknad om helt eller delvis fritak for å betale gebyr, medfører ikke utsettelse av betalingsfrist. Ved klage skal forvaltningslovens regelverk følges. Klagefristen er 3 uker. Jf. Matrikkelovens § 46.

Det er ikke adgang til å klage på kommunestyrets vedtak om gebyrregulativ.

A.7 Avbrutt arbeid

Når en rekvirent forårsaker at kommunens arbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre. Se pkt B.5

A.8 Endring av regulativet eller gebyrsatsene

Konkrete endringer av gebyrregulativet vedtas av kommunestyret, som vurderer disse i forhold til selvkostprinsippet, normalt i forbindelse med kommunestyrets behandling av økonomiplan og budsjett for kommende år.

Årlige oppjusteringer av regulativsatsene skal følge Statens Kartverks indekstall for kart og oppmålingsarbeider og justeres pr.1. januar hvert år. Slik justering trenger ikke politisk behandling. (Indekstall for 1.januar år 2010 er 411,5)

A.9 Gebyr til statlige etater

Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som f.eks. tinglysingsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal utskrivning og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skje samordnet.

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.

A.10 Timepris

Timekostnadene skal dekke både de direkte og de indirekte kostnadene. Satsene skal således dekke: brutto lønnskostnader, forbruksmateriell, reisekostnader + forholdsvis del av utstys- og inventarkostnader, kontorutgifter, renhold, lys, varme og husleie, opplærings-, utviklings-, fraværs- og administrasjonskostnader + andel av sentraladministrasjonens kostnader som vedkommer aktuell(e) arbeidstaker(e) og aktuelt arbeid.

Timeprisen settes til kr 1 000,-.

A.11 Merkemateriell og transport

Slike kostnader er innbakt i de øvrige satsene og skal ikke faktureres spesielt.

A.12 Unntak fra tidsfrister (Vintertid)

Gjennomføring av oppmålingsforretning har en tidsfrist på 16 uker etter matrikkelforskriften §18. første ledd. Denne tidsfristen løper ikke i perioden 1. desember til 1. april.

Hensikten med denne regelen er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i en periode på vinteren da snø og tele gjør det vanskelig eller umulig å utføre oppmålingsarbeid.

B - Gebyrer

B.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn

areal fra 0 – 1000 m ²	kr	25 680,-
areal fra 1001 – 2000 m ²	kr	31 607,-
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	kr	1 977,-
oppretting av punktfeste, med markarbeid	kr	25 680,-
oppretting av punktfeste, uten markarbeid	kr	16 692,-

For samtidig fradeling av tilgrensende eiendommer reduseres gebyret med 20% fra og med tomt 3 til og med tomt 9. Deretter reduseres gebyret med 35 % pr tomt.

B.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Per ny registrering i matrikkelen	kr	5 926,-
-----------------------------------	----	---------

B.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon

Gebyr for oppmåling av uteareal til eierseksjon følger satsene i pkt B.1 pr seksjonsenhet. Også prisreduksjon som nevnt i pkt B.1

B.4 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr som for oppretting av grunneiendom (B.1)

B.5 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstepris kr 3 951,-

B.6 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr pr. matrikkelenhet	kr	5 926,-
I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning som pkt B.1		

B.7 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes slik i forhold til ordinært gebyr:

Ferdig innkalt forretning:	50 %.
Ferdig avholdt forretning:	75 %
Ferdig matrikkelbrev:	100 %

B.8 Når deler av arbeidet overlates til andre

Der det etter avtale ikke er kommunen som utfører alt arbeidet, settes gebyrsatsene slik i forhold til ordinært gebyr:

Fremskaffe datagrunnlaget:	30 %.
Varsling og oppmålingsforretning:	15 %
Tekniske arbeider og dokumentasjon:	30 %
Registreringsarbeidene:	25 %

B.9 Når oppmålingsforretningen utføres uten markarbeid

Der det etter avtale eller kommunens skjønn ikke er nødvendig med noen form for markarbeid, settes gebyret til 65 % av ordinært gebyr.

B.10 Grensejustering av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og anleggseiendom

areal fra 0-100m ²	kr	8 731,-
areal fra 101-500m ²	kr	13 354,-
areal fra 501-1000m ² *)	kr	22 085,-

Gebyr for slik forretning er pr. berørt naboeiendom.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt.B1.

*) Gjelder kun anleggseiendom jf. Matrikkelforskriften § 34.

B.11 Arealoverføring av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og anleggseiendom

Gebyr for slik forretning er som arealsatsene i pkt. B.1 per berørt naboeiendom.

Arealoverføring utløser dokumentavgift.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt. B.1

B.12 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

For inntil 2 punkter	kr	5 926,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr	1 975,-

B.13 Klarlegging av rettigheter og / eller eksisterende grense der grensen ikke tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt.

For inntil 2 punkter	kr	11 854,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr	3 951,-

Dersom hele eiendommen skal måles, gjelder regulativets pkt B.1.
Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.

B.14 Privat grenseavtale

Gebyr for denne sakstype beregnes etter medgått tid.
Minstepris er kr 3 817,-

B.15 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret. Dette ses også i sammenheng med pkt B.5

B.16 Utstedelse av matrikkelbrev (statens satser)

Matrikkelbrev inntil 10 sider	kr	175,-
Matrikkelbrev over 10 sider	kr	350,-

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.

B.17 Timepris

Der det etter regulativet skal betales timepris, settes denne til kr 1 000,-.

B.18 Disposisjonsrett til kartdata

For salg av disposisjonsrett for kart og geodata betales gebyr i samsvar med satser anbefalt av geovekstforum, ref. Geovekst veiledning kap. 15 (prisene fremgår av Geovekst priskalkulator). Der priskalkulatoren ikke benyttes, legges følgende priser til grunn pr. dekar:

FKB, situasjon og høyde	kr 10
Ortofoto	kr 2
Reguleringsdata	kr 3
VA data	kr 3
I tillegg kommer ekspedisjonsgebyr	kr 1 000

Ortofoto leveres i hele bilder (480 dekar).

Leveranse av fastmerker gjøres ved uttak av fastmerkerapport som inkl. koordinater for fastmerkene, kvalitet på fastmerkene og oversiktskart. Det betales gebyr kr. 330,- pr fastmerkerapport.

Ved større salg av digitale reguleringsdata, fastmerker og eventuelt andre kartdata fremforhandler kommunens administrasjon en separat avtale (for eksempel en abonnementsordning) med de berørte parter.

C – Betalingsregulativ for kart, planer og tegninger på papir eller i digitalformat

C.1 Papirkopier av analoge kart eller tegninger

Med analoge kart menes kart som finnes i kommunens arkiver på papir eller folie. Eksempler på hva som kan finnes av analoge kart er tekniske kart (1:1000), økonomiske kart (1:5000) og adressekart. Med tegninger menes byggetegninger, skisser o.a. De analoge kartene ajourføres normalt ikke. Enkeltstående kopier i arkformatene A4 og A3 er ikke gebyrbelagt. For større kopibestillinger eller kopier i arkformater gjelder følgende gebyrsatser:

Kart- /tegningskopier	Pris pr. stk.
A4	kr 10
A3	kr 15
A2	kr 62
A1	kr 77
A0	kr 88

C.2 Utskrift på papir fra digitale kartdatabaser

Utskrift på papir fra kommunens digitale kartdatabaser (kartplott) leveres i farger. Eksempler på hva som kan finnes av digitale kartdatabaser er tekniske kart, markslagskart og kommuneplankart. Kartplott er basert på kommunens foreliggende kartdatabaser og tegneregler, uten behov for bearbeiding eller tilrettelegging. Dersom kartbaser eller tegneregler må bearbeides eller tilrettelegges, gjelder regulativets pkt. B.17. For kartplottbestillinger eller kartplott i gjelder følgende gebyrsatser:

	Arkformat, pris pr stk papir	Arkformat, pris pr stk PDF	Kundetilpasset kartplott. Arkformat, pris pr stk
A4	kr 108	kr 52	Kr. 52 + time
A3	kr 160	kr 62	Kr. 62 + time
A2	kr 319	kr 129	Kr. 129 + time
A1	kr 449	kr 190	Kr. 196 + time
A0	kr 536	kr 237	Kr. 237 + time

C.3 Flybilder på papirutskrift eller PDF

Med flybilder menes ortofoto og skråfoto. Ortofoto er målestokkholdige flybilder som kan presenteres sammen med andre kartdata. Skråfoto er flybilder som er tatt med en vinkel i forhold til vertikal akse, er ikke måleriktige og kan ikke presenteres sammen med andre kartdata som et ortofoto. Fotograferingsdato og bildemålestokk som er brukt ved fotografering angis på utskriften. papirutskrift av ortofoto er gebyrbelagt etter følgende satser:

	Flybilder Arkformat, pris pr stk papir	Arkformat, pris pr stk PDF-fil	Papirutskrift av skråfoto er gebyrbelagt etter følgende satser. Arkformat, pris pr stk
A4	kr 118	kr 82	kr 309
A3	kr 150	kr 108	kr 309
A2	kr 319	kr 216	kr 474
A1	kr 427	kr 319	
A0	kr 536	kr 427	

C.4 Forsendelse, porto og ekspedisjonsgebyr

Utskrifter eller kopier som er bestilt emballeres og forsendes. For nødvendig emballasje og porto gjelder følgende satser:

Enhet Pris pr. enhet/forsendelse

Kartrull/kartong/cd eller lignende kr. 26,-.

Porto – postens gjeldende satser.

Dersom betaling for kartprodukter på papir og kopier på papir skjer ved bruk av faktura, påløper fakturagebyr for utsending av fakturaen:

Enhet Pris pr. faktura

Fakturagebyr påløper etter kommunale satser.

Vedlegg 10 C: Gebyrregulativ for behandling av bygge-, dele- og plansaker etter plan- og bygningslovens § 33-1 for år 2016

Ås kommune

Vedtatt i Ås kommunestyre: _____

GENERELT

Dette regulativet er vedtatt med hjemmel i § 33-1 i plan og bygningsloven av 2008. Regulativet gjelder for saker innkommet fra og med 1. januar 2016

Av byggesaksgebyrene utgjør ca.10 % av satsene utgifter til tilsyn.

Areal som nyttes i regulativet er bruksareal (BRA) og beregnes i henhold til Norsk Standard 3940.

Betalingsbetingelser:

1. Betaling kreves når vedtaket er fattet og forfaller til betaling umiddelbart.
Eksempelvis: Når rammetillatelse er gitt, når tillatelse til tiltak er gitt, når tillatelse til opprettelse av ny grunneiendom er gitt, når avslag på søknad foreligger, når reguleringsplan legges ut til offentlig ettersyn.
2. Ved avslag kreves 70 % av fullt gebyr.
Dersom det innsendes revidert søknad innen 3 måneder etter vedtaket om avslag, vil innbetalt gebyr trekkes fra på den nye søknaden.
3. Når en sak trekkes etter at første gangs vedtak er fattet, skal 70 % av fullt gebyr betales.
4. Gebyr for behandling av private reguleringsforslag fastsettes ut fra de satser som gjelder ved forhåndsvarsling av igangsetting av reguleringsarbeid.
5. Gebyret kan fravikes når det er åpenbart urimelig. Øvre beløpsgrense for gebyr er kr. 1.500.000 per tiltak /plan.

BYGGESAKER

1	Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens § § 20-1, 20-3.
----------	---

1.1 Bolig – / fritidseiendom	
1.1.1 Enebolig	26 818
1.1.2 Enebolig med sekundærleilighet.	33 523
1.1.3 Tomannsboliger	40 227
1.1.4 Andre boligbygg, per boenhet utover 1.1.3.	9 200
1.1.5 Tilbygg, påbygg, underbygging, ombygging:	
Inntil 15 m ²	4 778
16 – 30 m ²	5 544
31 – 50 m ²	8 085
51 – 70 m ²	11 088
71 – 100 m ²	13 514
Over 100 m ²	18 480
1.1.6 Andre tiltak på bolig- og fritidseiendom (som ikke går under 1.8)	8 605

1.2 Bygninger til andre formål enn bolig, - gjelder nybygg, til-, på-, under- og ombygging.	
1.2.1 0 – 300 m ²	60 000
1.2.2 301 – 600 m ²	85 000
1.2.3 501 – 1000 m ²	100 000
1.2.4 Til-, på-, under- og ombygging:	
Inntil 50 m ²	20 000
51 – 100 m ²	30 000
100 – 300 m ²	50 000
301 – 1000 m ²	60 000
Tillegg per m ² for areal over 1000 m ² :	
1001 – 10 000 m ²	30
10 001 – 20 000 m ²	20
Over 20 001 m ²	10

1.3 Tekniske installasjoner	
1.3.1 VVS-tiltak, heis, antenner, master, o.l.	6 435
1.3.2 Skorsteiner, brannmurer, andre mindre tiltak	2 365

1.4 Veianlegg og røranlegg i grunnen	
1.4.1 Mindre anlegg	5 500
1.4.2 Større anlegg	9 500

1.5 Riving	
1.5.1 Riving < 100 m ²	4 000
1.5.2 Riving > 100 m ²	8.000
Når riving søkes og gjennomføres samtidig med oppføring av nytt bygg på samme eiendom betales halvt gebyr for riving.	

1.6 Bruksendring uten bygningsmessige tiltak	7 040
---	-------

1.7 Skilt- og reklameinnretninger	
1.7.1 Enkeltskilt, per skilt	3 520
1.7.2 Skiltplan (flere enn to skilt)	7 590

1.8 Andre tiltak, diverse	
1.8.1 Fasadeendring, støttemur, gjerde, levegg, støyskjerm, svømmebasseng, brønn, dam, o.l.	4 675
1.8.2 Terrenginngrep, brygger, moloer, naust, o.l.	7 040
1.8.3 MassedeponiInntil 10 000 m ³	11 660
For hver overskytende 1 000 m ³ over 10 000 m ³ ;	600
1.8.4 Midlertidig brukstillatelse	1 500

1.9 Endringer	
1.9.1 Reviderte tegninger, - fast pris. Gjelder ikke småhus og fritidsboliger.	2 500
1.9.2 Endring av tidligere innvilget tillatelse; 25 % av opprinnelig gebyr, minimum kr. 2 500.	

1.10 Igangsettingstillatelse	
1.10.1 Gebyr for hver igangsettingstillatelse (rammesøknad)	3 000

1.11 Gebyr ved mangelfull søknad	
Dersom søker ikke har komplettert søknad etter første brev fra bygningsmyndigheten med angitte mangler, påløper det et tilleggsgebyr på kr. 2 000 for hvert påfølgende mangelbrev som må skrives. Gebyret faktureres søker.	

2	Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens § 20-1, jf. § 20-4, tiltak som kan forestås av tiltakshaver, jf. SAK §§ 3-1, 3-2.	
	2.1 Mindre tiltak på bebygd eiendom, midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg samt alminnelig driftsbygninger i landbruket. Nybygg, tilbygg, endring, bruksendring, riving og annet.	
	Inntil 15 m ²	4 778
	16 – 30 m ²	5 544
	31 – 50 m ²	8 085
	51 – 70 m ²	11 088
	71 – 100 m ²	13 514
	Over 100 m ²	18 480
	Tillegg per m ² for areal over 100 m ² :	20

3	Godkjenning av selvbygger etter saksbehandlingsforskriftens § 6-8.	
	3.1 Godkjenning av person for ansvarsrett som selvbygger av egen bolig eller fritidsbolig.	5 000

4	Deling etter plan- og bygningslovens § 20-1, bokstav m	
	4.1 Ved søknad om fradeling av inntil to nye parseller	10 550
	4.2 Ved søknad om fradeling av flere enn to nye parseller	16 550

5	Ulovlig byggearbeid
5.1	Saksbehandling som påløper i forbindelse med ulovlig arbeid og bruksendring og /eller arbeid som er utført i strid med tillatelser /bestemmelser/ satt i gang uten tillatelse faktureres etter medgått tid; timepris kr. 1000,-
5.2	Overtredelsesgebyr: Det vises til plan- og bygningslovens 32-8 og til kapittel 16 i Forskrift om byggesak m/ veiledning, om utmåling av overtredelsesgebyr.

6	Dispensasjonssøknad i h.h.t. plan- og bygningslovens §§ 19-1, 29-4, første ledd.
6.1	Søknad som avklares uten regionale myndigheters uttalelse. 5 500
6.2	Søknad som krever regionale myndigheters uttalelse. 8 500
I tilfeller hvor det er nødvendig med flere dispensasjoner for samme tiltak betales 50 % av satsen for dispensasjoner utover den første.	

7	Sakkyndig bistand
Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser, vurderinger i henhold til lov- og forskriftskrav og lignende, settes gebyr lik kostnader for slik bistand. I tillegg påløper et gebyr på kr. 3 300.	

PLANSAKER

8	Forslag til reguleringsplaner
For arealer inntil 5 000 m ² 93 400	
For arealer mellom 5 001 og 10 000 m ² 160 800	
For arealer mellom 10 001 og 20 000 m ² 226 900	
For arealer mellom 20 001 og 30 000 m ² 267 200	
De beregnes gebyrtillegg på kr. 5 450 per hele dekar som overstiger 30 000 m ² .	
I tillegg til det faste gebyret påløper det et tilleggsgebyr dersom planen ikke leveres i fullverdig digital form (SOSI-plan og etter Nasjonal produktspesifikasjon). Tilleggsgebyret skal tilsvare kommunens utgifter til digitalisering eller oppretting av allerede digitalisert plan. Gebyret inkluderer levering av digitalt kartverk fra kommunen.	

9	Forslag til mindre endring av reguleringsplan
Gebyr per endring, jf. pbl. 12-14. 16 600	

10	Konsekvensutredninger
For planer som skal behandles etter forskrift om konsekvensutredning betales et tillegg som tilsvarer 50 % av beregnet gebyr etter punkt 8.	

Vedlegg 11: Totaloversikt funksjoner

(Tall i tusen)

Funksjon	Sentr. Adm	Oppvekst	Helse og sosial	Andre	Teknikk og miljø	B 2016	B 2015	Endring %
100 Politisk styring	7 121	-	-	-	-	7 121	7 438	-4,3 %
110 Kontroll og revisjon	1 741	-	-	-	-	1 741	1 568	11,0 %
120 Administrasjon	50 663	1 535	3 440	-	2 989	58 627	53 640	9,3 %
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	-	-	-	-	4 207	4 207	3 419	23,0 %
130 Administrasjonslokaler	-	-	-	-	24 927	24 927	25 006	-0,3 %
180 Diverse fellesutgifter	6 426	-	-	-	-	6 426	7 260	-11,5 %
201 Førskole	690	166 709	-	-	-	167 399	166 728	0,4 %
202 Grunnskole	1 556	199 446	-	-	-	201 002	189 680	6,0 %
211 Styrket tilbud til førskolebarn	-	8 654	-	-	-	8 654	7 723	12,1 %
213 Voksenopplæring	-	12 319	-	-	-	12 319	12 391	-0,6 %
215 Skolefritidstilbud	-	19 361	-	-	-	19 361	19 210	0,8 %
221 Førskolelokaler og skyss	-	24	-	-	7 930	7 954	6 014	32,3 %
222 Skolelokaler	-	-	-	-	31 030	31 030	25 148	23,4 %
223 Skoleskyss	-	2 931	-	-	-	2 931	2 431	20,6 %
231 Aktivitetstilbud barn og unge	-	3 064	-	-	204	3 268	3 182	2,7 %
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	-	-	15 372	-	1 754	17 126	15 211	12,6 %
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	-	-	1 627	-	-	1 627	1 552	4,8 %
234 Aktivisering og servicetj. ovenfor eldre og funksjonsh.	-	-	15 164	-	815	15 979	18 499	-13,6 %
241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	-	-	30 780	-	-	30 780	26 028	18,3 %
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-	5	12 536	-	1 342	13 883	13 256	4,7 %
243 Tilbud til personer med rusproblemer	-	-	3 575	-	-	3 575	3 489	2,5 %
244 Barneverntjeneste	-	-	11 506	-	1 053	12 559	9 687	29,6 %
251 Barneverntiltak i familien	-	-	3 597	-	-	3 597	2 363	52,2 %
252 Barneverntiltak utenfor familien	-	-	11 069	-	-	11 069	9 142	21,1 %
253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon	1 138	-	152 181	-	5 647	158 966	139 542	13,9 %
254 Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	301	-	126 308	-	-	126 609	127 987	-1,1 %
255 Medfinansiering somatiske tjenester	-	-	100	-	-	100	100	0,0 %
261 Institusjonslokaler	-	-	-	-	4 786	4 786	4 299	11,3 %
265 Kommunalt disponerte boliger	-	-	-	-	9 760	9 760	8 489	15,0 %
275 Introduksjonsordningen	-	-	3 907	-	-	3 907	3 895	0,3 %
276 Kvalifiseringsordningen	-	-	4 787	-	-	4 787	4 731	1,2 %
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	305	-	-	-	-	305	280	8,9 %
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	-	-	-	8 400	1 724	10 124	9 928	2,0 %
290 Interkommunale samarbeid (§27-samarbeid)	-	-	-	1 823	-	1 823	1 710	6,6 %
301 Plansaksbehandling	2 529	-	-	-	-	2 529	3 058	-17,3 %
302 Byggsaksbehandling og eierseksjonering	305	-	-	-	5 013	5 318	5 251	1,3 %
303 Kart og oppmåling	-	-	-	-	3 569	3 569	3 613	-1,2 %

Funksjon	Sentr. Adm	Oppvekst	Helse og sosial	Andre	Teknikk og miljø	B 2016	B 2015	Endring %
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-	-	-	-	350	350	350	0,0 %
325 Tilrettelegging og bistand til næringslivet	15	-	-	-	-	15	15	0,0 %
329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1 139	-	-	6 073	-	7 212	6 259	15,2 %
332 Kommunale veier, miljø- og trafiksikkerhetstiltak og parkering	-	-	-	-	14 503	14 503	14 365	1,0 %
335 Rekreasjon i tettsted	-	-	-	-	3 305	3 305	3 390	-2,5 %
338 Forebygging av branner og andre ulykker	-	-	-	-	2 185	2 185	2 085	4,8 %
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	-	-	-	-	12 079	12 079	11 438	5,6 %
340 Produksjon av vann	-	-	-	-	5 638	5 638	5 500	2,5 %
345 Distribusjon av vann	-	-	-	-	8 088	8 088	7 693	5,1 %
350 Avløpsrensing	-	-	-	-	14 844	14 844	12 594	17,9 %
353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-	-	-	1 668	8 445	10 113	10 027	0,9 %
354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l	-	-	-	-	983	983	1 111	-11,5 %
355 Innsamling av husholdningsavfall	-	-	-	-	14 548	14 548	15 030	-3,2 %
360 Naturforvaltning og friluftsliv	428	-	-	-	1 360	1 788	1 976	-9,5 %
370 Bibliotek	-	7 370	-	-	546	7 916	7 269	8,9 %
381 Kommunale idrettsbygg og anlegg	-	-	-	-	5 472	5 472	6 191	-11,6 %
383 Musikk og kulturskoler	-	13 476	-	-	-	13 476	12 949	4,1 %
385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	-	1 212	-	-	-	1 212	1 193	1,6 %
386 Kommunale kulturbygg	-	3 039	-	-	2 565	5 604	5 868	-4,5 %
SUM	74 357	439 145	395 949	17 964	201 661	1 129 076	1 068 251	5,7 %

Vedlegg 12: Interkommunalt samarbeid i Follo, oversikt over diverse organer

ORGANISASJONSFORM/ ORGANER	DELTAKENDE KOMMUNER	VERTS- KOMMUNE
Regionråd:		
Follorådet	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Roterer hvert år. 2016: Oppegård
Aksjeselskaper:		
Follo Futura AS	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Alarmsentral Brann Øst As	Moss, Rygge, råde, Våler, Vestby, Sarpsborg, Fredrikstad, Halden, Skiptvet, Spydeberg, Askim, Trøgstad, Eidsberg, Rakkestad, Marker, Aremark, Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski og Ås	Moss
Interkommunale selskaper:		
Follo Barnevernvakt IKS	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ski
Follo barne- og ungdomsskole	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ski
Follo distriktsrevisjon	Enebakk, Ski, Ås, Nesodden	Ski
Follo Legevakt IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ski
Follo lokalmedisinske senter IKS	Nesodden, Enebakk, Ski, Oppegård, Frogn, Ås	Ski
Follo Ren	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ås
Follo Kvalifiseringssenter IKS	Frogn, Ski, Vestby	Ski
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Follo Brannvesen IKS	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Ås	Ski
Nordre Follo Renseanlegg	Oppegård, Ski, Ås	Ås
Søndre Follo Renseanlegg	Vestby, Ås	Vestby
Kommunelovens § 27-organer:		
Follo Omsorgsboliger	Enebakk, Ski, Vestby	Ski
Follo økonomiske rådgivningstjeneste	Oppegård, Ski, Vestby	Ski
Follo Interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås, Nesodden	Ås
Kemneren i Follo	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Oppegård
Samarbeidsavtale:		
Follo landbrukskontor	Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Felles innkjøpskontor	Frogn, Nesodden, Vestby, Ås	Vestby
Tolketjenesten i Follo (TiF)	Enebakk, Frogn, Oppegård, Ski, Vestby og Ås	Ski
Felles opplæringstilbud innen ulike områder (Kompetansehjulet i Follo)	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Ås
Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord	Hurum, Røyken, Asker, Bærum, Oslo, Oppegård, Ski, Ås, Nesodden, Frogn og Vestby	Oslo ivaretar det daglige arbeid
IKT-Follo	Ski, Ås, Vestby, Frogn, Nesodden og Oppegård	Ski
Stiftelse:		
Follo Museum	Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås	Frogn

Vedlegg 13: Budsjett for kontroll og tilsyn

Saksutskrift

Budsjett for kontroll og tilsyn 2016

Saksbehandler:	Jan T. Løkken	Saksnr.:	15/00282-1
Behandlingsrekkefølge			Møtedato
1 Ås kontrollutvalg		20/15	08.09.2015

Ås kontrollutvalgs behandling 08.09.2015:

Voting:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Ås kontrollutvalgs vedtak 08.09.2015:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2016 budsjetteres til kr 1 694 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2016.

Saksutskriften bekreftes
Ås, 16.september 2015

Jan T. Løkken
Kontrollsjef /s./

Saksfremlegg

Sekretariatets innstilling:

1. Ås kommunes utgifter til kontroll og tilsyn for 2016 budsjetteres til kr 1 694 000.
2. Budsjettforslaget oversendes Ås kommunestyre og skal inngå i kommunens budsjett for 2016.

SAKSUTREDNING:

Kontrollutvalget skal innstille om budsjett for kontroll og tilsyn i kommunen, jf. forskrift om kontrollutvalg §18: ” *Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapet/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.*

Der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen”

Forslaget skal inneholde budsjetterte utgifter til revisjonen, sekretærfunksjonen og direkte utgifter til kontrollutvalget.

Kostnader til Follo distriktsrevisjon - FDR

FDR er kommunens regnskapsrevisor og står for den årlige forvaltningsrevisjonen. Budsjettet for FDR bygger på 7,4 årsverk, hvorav 2,55 årsverk er avsatt til forvaltningsrevisjon. Ås kommune har rett til ca. 2 forvaltningsrevisjoner pr. år.

Budsjetterte driftsutgifter for FDR beløper seg til 7,2 mill. kr. Av inntektene er ca 6,2 mill. kr refusjoner fra eierkommunene. Kr 900 000 er honorarinntekter fra andre klienter. Finansinntekter og bruk av disposisjonsfond balanserer budsjettet. Revisjonen begrunner økningen i refusjonsbeløpene fra kommunene bl.a. med at det nå er fire kommuner mot tidligere seks som må dele på faste kostnader ved driften av selskapet. Eierkommunenes bidrag fordeles i forhold til innbyggertall. Ås kommunes andel av utgiftene blir etter dette **kr 1 285 000,-**.

Kostnader til sekretariatet - FIKS

FIKS forbereder og følger opp kontrollutvalgets møter, har sekretæransvaret og utreder saker. Sekretariatet tar også hånd om selskapskontrollen for kommunene. Alle syv Follo-kommuner deltar i FIKS og sekretariatet har 1,6 årsverk. Sekretariatets driftsutgifter fordeles med et likt basistilskudd på hver kommune for 50 % av driftskostnadene og de resterende 50 % av driftskostnadene fordeles etter folketall. Styret for FIKS har fastsatt budsjettet for FIKS for 2016 med kr 1 813 000,- i driftsutgifter. Mye av økningen av utgiftene er en følge av Follorådets forslag om å harmonisere styrehonorarene i de interkommunale selskapene i Follo. Ås kommunes andel av kostnadene til sekretariatsfunksjonen for 2016 blir **kr 253 000,-**.

Kontrollutvalgets egne kostnader

Budsjettforslaget baserer seg på at utvalget skal ha 8 møter, inkludert ett møte i faglig forum for kontrollutvalga i Follo. Kommunens reglement setter rammene for godtgjørelsen til utvalget. Lederen skal ha en godtgjørelse tilsvarende 3% av ordførerens godtgjørelse. I tillegg skal lederen ha møtegodtgjørelse. Møtegodtgjørelsene for medlemmene utgjør 0,1% av ordførerens godtgjørelse. Ordførerens lønn skal tilsvare rådmannens lønn, jf. godtgjøringsreglementet pkt. 13.2.1. Rådmannens lønn pr. 1.1.15 er kr 1 050 000 og vår beregning av godtgjøring for utvalget tar utgangspunkt i dette beløpet.

Kontrollutvalget har fra 2013 vært medlem av Forum for kontroll og tilsyn (FKT) og utvalget har vært representert på deres fagkonferanse og årsmøte. Dessuten har utvalget pleid å delta i NKRFs landskonferanse for kontrollutvalg. Forslaget til budsjett gjør at alle medlemmene kan delta på ett av disse tilbudene.

Styret i FIKS har vedtatt å avholde en oppstartkurs over to dager for de nye kontrollutvalgene 14. og 15. januar 2016. Det ble opprinnelig avsatt midler til dette kurset i budsjettet for 2015 og vi foreslår at midlene føres opp på nytt.

Budsjett kontrollutvalgets egne utgifter 2015 (kr)	
Leder	32 000
Utvalgsmedlemmer	42 000
Arbeidsgiveravgift	10 000
Konferanser FKT eller NKRF	35 000
Oppstartkurs	17 000
Abonnement Kommunal rapport	10 000
Medlemskap i FKT	4 200
Andre driftsutgifter (bl.a. servering)	6 000
Sum	Kr 156 200 avrundet kr 156 000

Kr 156 000,- budsjetteres for utvalgets egne kostnader.

Oppsummering

Budsjett for 2016 og for tre foregående år (kr).

	2013	2014	2015	2016
FDR	1 101 000	1 133 000	1 130 000	1 285 000
FIKS	217 000	225 000	235 000	253 000
Utvalgets egne utgifter	133 000	123 000	151 000	156 000
SUM	1 451 000	1 481 000	1 516 000	1 694 000

Ås, 28.08.2015
Jan T. Løkken/s./
Sekretær

Vedlegg:

1. FDRs forslag til budsjett for 2016
2. FIKS budsjett for 2015 og utdrag økonomiplanen for 2015– 2018.
3. Utdrag av godtgjøringsreglementet

2)

**FOLLO INTERKOMMUNALE
KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT**

ENEBAKK, FROGN, OPPEGÅRD, NESODDEN, SKI, VESTBY OG ÅS

Saksutskrift

Budsjett 2016

Saksbehandler:	Jan T. Løkken	Saksnr.:	15/00192-1
Behandlingsrekkefølge		Møtedato	
1 Styret i FIKS		16/15	10.06.2015

Styret i FIKS - behandling 10.06.2015:

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Styret i FIKS - vedtak 10.06.2015:

1. Styret vedtar følgende driftsbudsjett for FIKS for 2016:

Lønnsutgifter	kr 1 314 000
Godtgjørelse til styret	kr 93 000
Øvrige driftsutgifter	kr 406 000
Sum	kr 1 813 000
Refusjoner fra kommunene	kr 1 813 000
Resultat	kr 0

Driftsutgiftene refunderes av deltakerkommunene med følgende fordeling:

Enebakk	kr 201 000
Frogn	kr 234 000
Nesodden	kr 252 000
Oppegård	kr 307 000
Ski	kr 328 000
Vestby	kr 238 000
Ås	kr 253 000

2. Styret slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2016 – 2019.

Follo Interkommunale kontrollutvalgssekretariat
Postadresse: Postboks 195, 1431 Ås
Besøksadresse: Rådhusplassen 29
64 96 20 58 (m): 95 93 96 56
FIKS@follofiks.no
www.follofiks.no

	Folketall	Refusjon i kr			
	01.01.2015	2016	2017	2018	2019
Enebakk	10 760	201 000	207 000	213 000	219 000
Frogn	15 656	234 000	240 000	248 000	255 000
Nesodden	18 372	252 000	260 000	268 000	276 000
Oppegård	26 580	307 000	315 000	320 000	330 000
Ski	29 775	328 000	337 000	347 000	357 000
Vestby	16 310	238 000	245 000	252 000	260 000
Ås	18 503	253 000	260 000	268 000	276 000
Til sammen	135 956	1 813 000	1 864 000	1 916 000	1 973 000

Saksutskriften bekreftes
Ås, 13. august 2015

Jan T. Løkken/s./
Kontrollsjef

Saksfremlegg

Sekretariatets innstilling:

1. Styret vedtar følgende driftsbudsjett for FIKS for 2016:

Lønnsutgifter	kr 1 314 000
Godtgjørelse til styret	kr 93 000
Øvrige driftsutgifter	kr 406 000
Sum	kr 1 813 000
Refusjoner fra kommunene	kr 1 813 000
Resultat	kr 0

Driftsutgiftene refunderes av deltakerkommunene med følgende fordeling:

Enebakk	kr 201 000
Frogn	kr 234 000
Nesodden	kr 252 000
Oppegård	kr 307 000
Ski	kr 328 000
Vestby	kr 238 000
Ås	kr 253 000

2. Styret slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2016 – 2019.

	Folketall	Refusjon i kr			
	01.01.2015	2016	2017	2018	2019
Enebakk	10 760	201000	207 000	213 000	219 000
Frogn	15 656	234000	240 000	248 000	255 000
Nesodden	18 372	252000	260 000	268 000	276 000
Oppegård	26 580	307000	315 000	320 000	330 000
Ski	29 775	328000	337 000	347 000	357 000
Vestby	16 310	238000	245 000	252 000	260 000
Ås	18 503	253000	260 000	268 000	276 000
Til sammen	135 956	1813000	1 864 000	1 916 000	1 973 000

Vedlegg:

Budsjett 2016 versjon 3.xlsx

SAKSUTREDNING:

Budsjettet er en videreføring av aktivitetene på 2015-nivå. Øningen i lønnskostnader på 3% er i tråd med Follorådets anbefaling, mottatt 29. mai. I forslaget til godtgjøringen av styret har vi fulgt opp Follorådet forslag til harmonisering av styrehonorarene i de interkommunale selskapene i Follo. Dekningen av reiseutgifter blir en del av det faste møtehonoraret. Kjøregodtgjøringen for styret beløp seg i 2014 til ca kr 3200. Godtgjøringen er etter dette ca. tredoblet sammenlignet med budsjettet for 2015. Kjøp av varer og tjenester er justert ut fra erfaringer eller basert på forventet prisstigning som vi har satt til 2,5%.

Medlemskapet i NKRF koster ca. kr 15 000 og medlemskapet i FKT koster kr 6600. Ordningen med fri telefon (telefon og data) for daglig leder videreføres i samsvar med reglene for ledere i Ås kommune. Reglene forutsetter nøktern bruk. Posten «Kompetanseutviklingstiltak» skal blant annet dekke fellesutgifter i forbindelse med oppstartkonferansen.

Husleien baserer seg på en avtale fra 3.12.13. Avtalen skal prisjusteres hvert år med 2013 som basisår (kr 100 000). Husleien er splittet opp i forhold til 2015 med husleie på en post og leie av p-plasser under «Andre husleieutgifter».

Inventarposten er satt opp i tilfelle utstyr må fornyes eller justeringer av internett etc. Posten «Kjøp fra kommuner» gjelder serviceavtalen med Ås kommune. Denne skal prisjusteres hvert år med 2013 som basisår. Prisen var da satt til kr 90 000.

Forslaget til refusjoner fra kommunene økes med 6,6%, hvorav økningen i møtegodtgjørelsen står for en vesentlig del.

Av hensyn til likviditeten før refusjonen fra kommunene kommer og framtidige utfordringer, foreslår vi at fondet holdes urørt i budsjettet for 2016.

Ås, 01.06.2015

Jan T. Løkken/s./
sekretær

Vedlegg:

1. Detaljert budsjett 2016
2. Budsjett 2016 og økonomiplan 2016 – 2019
3. Follorådets mal for forventningsbrev 2016

Kontrollutvalget i Ås

	2013	2014	2015	2016
FDR	1 101 000	1 133 000	1 130 000	1 285 000
FIKS	217 000	225 000	235 000	253 000
Utvalgets egne utgifter	133 000	123 000	151 000	156 000
SUM	1 451 000	1 481 000	1 516 000	1 694 000

Ås, 28.08.2015

Jan T. Løkken/s./
Sekretær

- Vedlegg:**
1. FDRs forslag til budsjett for 2016
 2. FIKS budsjett for 2015 og utdrag økonomiplanen for 2015– 2018.
 3. Utdrag av godtgjøringsreglementet

ÅS KOMMUNE

ÅS KOMMUNES REGLEMENTER
Vedtatt av kommunestyret 25.11.2009 i K-sak 63/09,
med senere endringer. Sist oppdatert 14.03.2014.

<http://www.as.kommune.no/politisk-styring.125480.no.html>

Dok ID	Side	Administrert av	Godkjent av	Dato	Sist oppdatert	
Ås kommunes reglementer Saknr. 08/2291-18	Side 1 av 60	Vibeke Berggård	Kommunestyret K-sak 63/09	25.11.2009	14.03.2014	Versjon 1.3

13 Reglement for godtgjørelse til folkevalgte

13.1 Generelt

- 13.1.1 Godtgjørelsen til folkevalgte reguleres 1. januar hvert år, med grunnlag i ordførerens godtgjørelse pr. 1. januar.
- 13.1.2 Reglementet revideres minst en gang i hver kommunestyreperiode.

FASTE GODTGJØRELSE

13.2 Ordfører

- 13.2.1 Ordførerens faste godtgjørelse tilsvarer rådmannens lønn.
- 13.2.2 For eventuelle verv som ikke innehas i egenskap av ordfører gis vanlig godtgjørelse. Når ordfører er leder av slikt utvalg gis 50 % av vanlig ledergodtgjørelse.
- 13.2.3 Ved avgang gis ordføreren godtgjørelse i samsvar med vedtak i F-sak 32/92.

13.3 Varaordfører

- 13.3.1 Varaordførerens faste godtgjørelse fastsettes til 6 % av ordførerens godtgjørelse.
- 13.3.2 Dersom varaordføreren, under f.eks. ferier og sykdom, trer inn i ordførerens sted i full stilling, gis i stedet godtgjørelse lik ordførerens godtgjørelse for det aktuelle tidsrom.
- 13.3.3 For eventuelle andre verv gis vanlig godtgjørelse.

13.4 Andre verv

- 13.4.1 Følgende verv gis en godtgjørelse tilsvarende 5 % av ordførerens godtgjørelse:
- Formannskapetets medlemmer unntatt ordfører
 - Leder av Hovedutvalg for oppvekst og kultur
 - Leder av Hovedutvalg for helse og sosial
 - Leder av Hovedutvalg for teknikk og miljø
- Det gis møtegodtgjørelse i tillegg.
- 13.4.2 Følgende verv gis en godtgjørelse tilsvarende 4 % av ordførerens godtgjørelse:
- Leder av administrasjonsutvalget
 - Leder av plankomiteen
- Det gis møtegodtgjørelse i tillegg.
- 13.4.3 Følgende verv gis en godtgjørelse tilsvarende 3 % av ordførerens godtgjørelse:
- Leder av kontrollutvalget
 - Leder av sosialutvalget.
- Det gis møtegodtgjørelse i tillegg.

Dok ID	Side	Administrert av	Godkjent av	Dato	Sist oppdatert	
Ås kommunes reglementer Saknr. 08/2291-18	Side 56 av 60	Vibeke Berggård	Kommunestyret K-sak 63/09	25.11.2009	14.03.2014	Versjon 1.3

- 13.4.4 Alle gruppeledere gis en fast årlig godtgjørelse på 1 % av ordførerens godtgjørelse.
- 13.5 Faste godtgjørelser dekker også** deltakelse på konferanser, kurs, befaringer o.l. i forbindelse med vervet.
- 13.6 Fravær** på mer enn ¼ av møter fra verv med fast godtgjørelse trekkes tilsvarende ved årsavregningen.
- 13.7 Faste godtgjørelser utbetales** månedlig.

VARIABLE GODTGJØRELSE

13.8 Møtegodtgjørelse

- 13.8.1 Møtegodtgjørelsen tilsvarende 0,1 % av ordførerens godtgjørelse.
- 13.8.2 Møtegodtgjørelse gis for kommunestyreverv og for verv som nevnt under pkt. 13.4.1 - 13.4.4, for medlem av overformynderiet og for andre utvalg oppnevnt av kommunestyre, formannskap eller hovedutvalg.
- 13.8.3 Representanter for organisasjoner som deltar i referansegrupper/arbeidsgrupper, som er et ledd i kommunalt planleggingsarbeid, gis møtegodtgjørelse.
- 13.8.4 Arbeidstakerrepresentanter i partssammensatte utvalg gis samme møtegodtgjørelse som de kommunalt oppnevnte dersom møtene er lagt utenom arbeidstiden.
- 13.8.5 Møtegodtgjørelse gis også kommunens representanter i interkommunale tillitsverv der ikke annen godtgjørelse er bestemt. Dette gjelder ikke ordfører eller varaordfører som møter i ordførers fravær.
- 13.8.6 Stedfortreder som møter på minst ¼ av møtene i verv med fast godtgjørelse gis forholdsmessig del av den faste godtgjørelsen.
- 13.8.7 Varamedlemmer som møter i formannskapet får dobbel møtegodtgjørelse.
- 13.8.8 Varamedlemmer som møter i andre utvalg får møtegodtgjørelse.
- 13.8.9 Ledere i utvalg oppnevnt av kommunestyre, formannskap eller hovedutvalg og som ikke får fast godtgjørelse, gis dobbel møtegodtgjørelse.
- 13.8.10 Dobbelt møtegodtgjørelse gis til medlem som fungerer i lederens sted.
- 13.8.11 For heldagsmøter (minst 6 timer) gis dobbel møtegodtgjørelse.
- 13.8.12 For de verv som ikke har fast godtgjørelse honoreres befaringer som ikke er lagt før eller etter møte, konferanser, kurs o.l. etter sats for møtegodtgjørelse.
- 13.8.13 Begrensninger:
- Sammenhengende møter i personidentiske utvalg godtgjøres som for ett møte.
 - Det gis ikke møtegodtgjørelse for telefonmøter.
- 13.8.14 Variable møtegodtgjørelser utbetales i desember.

Dok ID	Side	Administrert av	Godkjent av	Dato	Sist oppdatert	
Ås kommunes reglementer Saknr. 08/2291-18	Side 57 av 60	Vibeke Berggård	Kommunestyret K-sak 63/09	25.11.2009	14.03.2014	Versjon 1.3

13.9 Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste

- 13.9.1 Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste gis for den tiden vedkommende skal utføre sitt arbeid.
- 13.9.2 Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste dekkes i samsvar med fylkeskommunens satser. Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste gis for den tiden vedkommende skal utføre sitt arbeid.
Hjemmearbeidende, studenter og pensjonister kan når de må forsømme sine daglige gjøremål for å ivareta tillitsverv, kreve godtgjørelse for dagmøter etter ulegitimert sats.
- 13.9.3 Legitimert tap i arbeidsinntekt dekkes i samsvar med fylkeskommunens satser.
For arbeidstaker må skriftlig attestasjon fra arbeidsgiver foreligge.
For selvstendig næringsdrivende må skriftlig attestasjon fra ligningskontoret for siste ligningsår foreligge.

13.10 Kommunalt reiseregulativ

Alle folkevalgte har rett til skyss-, kost- og oppholdsgodtgjørelse etter de regler som til en hver tid gjelder i kommunenes reiseregulativ, jf. hovedavtalen.

13.11 Telefongodtgjørelse

- 13.11.1 Ordføreren gis gratis mobiltelefon og bredbåndsdekning.
- 13.11.2 Folkevalgt som innehar verv som er nevnt under pkt. 13.4 gis dekning av ½ abonnementsavgift og kr 300 pr. år.

13.12 Aviser

- 13.12.1 Kommunestyrets medlemmer gis abonnement av tidsskriftet Kommunal Rapport, samt en lokalavis.
- 13.12.2 Ordføreren gis abonnement av en riksavis i tillegg.

13.13 Refusjon av utgifter til omsorgsvikar i hjemmet

- 13.13.1 Dokumenterte utgifter til nødvendig omsorgsvikar i hjemmet i forbindelse med kommunale møter og gruppemøter i forbindelse med disse, refunderes etter regning.
- 13.13.2 Det kan refunderes inntil kr 100,- per time og maksimum kr 800,- per dag.

13.14 Kommunalt tilskudd til folkevalgte grupper i kommunestyret

- 13.14.1 Samlet kommunal støtte til de folkevalgte gruppene i kommunestyret budsjetteres med 27 % av ordførers godtgjørelse.
- 13.14.2 Støtten fordeles med 20 % til grunnstøtte og 80 % til stemmestøtte.
- 13.14.3 Stemmestøtten gis med et likt kronebeløp per stemme til de partier som får grunnstøtte ved siste kommunestyrevalg.
- 13.14.4 Den årlige utbetaling skal skje innen utløpet av mars.

Dok ID	Side	Administrert av	Godkjent av	Dato	Sist oppdatert	
Ås kommunes reglementer Saknr. 08/2291-18	Side 58 av 60	Vibeke Berggård	Kommunestyret K-sak 63/09	25.11.2009	14.03.2014	Versjon 1.3

13.15 Dispensasjoner/fortolkninger

- 13.15.1 Dispensasjoner og tvilstilfeller om tolkninger av dette reglementet avgjøres av ordfører.
- 13.15.2 Ordførerens avgjørelser kan påklages til administrasjonsutvalgets politiske medlemmer innen 3 uker etter at avgjørelsen er kjent.

Dok ID	Side	Administrert av	Godkjent av	Dato	Sist oppdatert	
Ås kommunes reglementer Saknr. 08/2291-18	Side 59 av 60	Vibeke Berggård	Kommunestyret K-sak 63/09	25.11.2009	14.03.2014	Versjon 1.3

VEDLEGG:
OVERSIKT OVER VEDTAK OG ENDRINGER SOM ER INNARBEIDET I
ÅS KOMMUNES REGLEMENTER

Utvalgssak og dato	Vedtaket gjelder/vedtatt tekst	Henvising til endret tekst i reglementene	Versjon
K-sak 63/09, 25.11.2009	Ås kommunes reglementer – revidering 2009.	Hele dokumentet vedtatt	1.1
K-sak 67/09, 09.12.2009	<i>Handlingsprogram med økonomiplan 2010 – 2013, s. 79: Redusert utsending av sakspapirer til vararepresentanter som må lese sakspapirer på nettet i stedet. Sakspapirer sendes til medlemmer og innkalte varamedlemmer.</i>	10.1.2 kommunestyre	1.2
K-sak 26/10, 16.06.2010.	1. Innvilge permisjoner for alle ansatte i samsvar med permisjonsbestemmelsene	9.3 rådmann	
	2. To stillinger i politisk sekretariat som har ansvar for formannskap og kommunestyre	7.4.3 adm.utvalg	
	3. Ordfører godkjenner stillingsbeskrivelser i de to stillingene i politisk sekretariat der administrasjonsutvalget har ansettelsesmyndighet. Ordfører prioriterer arbeidsoppgavene til disse stillingene.	8.2 ordfører	
	4. Rådmannen kan gjøre nødvendige justeringer i reglementet ut fra endringer i lovverket. Dette rapporteres til det aktuelle organ.	9.2 rådmann	
K-sak 74/13, 20.11.2013	Etablering av ungdomsråd	7.1.1 nytt kulepunkt Nytt 7.9 8.1 strøket setning	1.3

Korrigerte trykkfeil o.l. i versjon 1.2

- pkt 13.11.2 hvor det henvises til pkt 13.4. (rettet fra 11.4)
- pkt. 13.8.2 hvor det henvises til 13.4.1 – 13.4.4, (rettet fra 13.4.2 – 13.4.4, tidligere pkt. 11.4.1 gjaldt overformynder som ikke lenger var aktuell og derfor er slettet)
- Slettet tillegg i overskrift "ansvar, oppgaver og myndighet" i pkt. 7.4 – 7.10 så det tilsvarer 7.1 - 7-3.
- Slettet § 34 i teksten under pkt. 4.2.14.
- Endret "hovedutvalgets" til "administrasjonsutvalgets" i pkt. 7.4.4.

Korrigert trykkfeil i versjon 1.3

- Pkt. 7.8 slettet «og» i første setning under årsmelding.

Dok ID	Side	Administrert av	Godkjent av	Dato	Sist oppdatert	
Ås kommunes reglementer Saknr. 08/2291-18	Side 60 av 60	Vibeke Berggård	Kommunestyret K-sak 63/09	25.11.2009	14.03.2014	Versjon 1.3

RAMMEBUDSJETT 2016 - Styremøte 18.8.2015 sak 19/15
FOLLO DISTRIKTSREVISJON IKS

	Budsjett 2016	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Budsjett 2013
Beregnete lønnsutgifter	6 557 000	8 151 000	7 500 000	7 250 000
Lønn-/trykderutgifter mv	-590 000	-847 000	-120 000	-100 000
Vikarhjelp	-	200 000	200 000	-
Beregnete øvrige driftsutgifter	1 238 000	1 354 000	1 340 000	1 255 000
Beregnet budsjett 2015	7 205 000	8 858 000	8 920 000	8 405 000

Beregning av deltakerkommunenes andel:

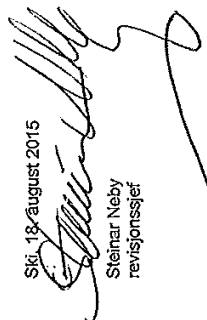
Totalt budsjett 2016 - 2015 - 2014 - 2013	7 205 000	8 858 000	8 920 000	8 405 000
Bruk av disposisjonsfond	-43 000	-251 000	-300 000	-30 000
Finansinntekter	-80 000	-80 000	-90 000	-45 000
Honorarinntekter fra andre selskaper mv	-900 000	-990 000	-990 000	-990 000
Til fordeling	6 182 000	7 537 000	7 540 000	7 340 000

Fordeling:

	Innbyggertall		Til fordeling kommunene			
	01.01.2015	01.01.2014	01.01.2013	Budsjett 2016	Budsjett 2015	Budsjett 2014
Ski kommune	29 775	29 542	29 307	2 068 000	1 886 000	1 891 000
Oppegård kommune	-	26 255	25 963	505 000	1 675 000	1 675 000
Enebakk kommune	10 760	10 626	10 560	747 000	678 000	682 000
Frogn kommune	-	15 671	15 469	301 000	1 000 000	998 000
Ås kommune	18 503	17 696	17 568	1 285 000	1 130 000	1 133 000
Nesodden kommune	18 372	18 297	17 998	1 276 000	1 168 000	1 161 000
Sum	77 410	113 087	116 865	6 182 000	7 537 000	7 540 000

Beløpene fra kommunene Oppegård og Frogn knytter seg til etteroppgjør, primært relatert til pensjoner. Beløpene er høyst usikre.

Ski, 18. august 2015

Steinar Nebby
revisjonssjef

1

Vedlegg 14: Budsjett 2016 og handlingsprogram for kirken 2016-19

ÅS KIRKELIGE FELLESRÅD
Arkiv: 112
Handlingsprogram 2016-2019

Sak nr.: 15/2015
Saksbehandler: ahk
Møtedato: 15.9.15

ÅRSBUDSJETT 2016 OG HANDLINGSPROGRAM FOR KIRKEN 2016 – 2019

1. Innledning

Framdriftsplanen for arbeidet med handlingsprogram og økonomiplan 2016-2019 er beskrevet i sak til formannskapet 3.6.2015. Ås kommunes handlingsplan og årsbudsjett behandles i én og samme prosess i høst, og kommunestyrebehandling finner sted onsdag 9. desember 2015.

De foreløpige økonomiske rammene for etatene 2016-2019 er en videreføring av rammene for 2015- 2018, justert for lønnsvekst. Det gis ikke kompensasjon for prisvekst i 2016. Dette innebærer et reelt kutt for enhetene og kuttet må dekkes gjennom omprioriteringer i budsjettet.

Kirkelig fellesråd ble i 2015 tildelt et rammetilskudd på kr 7 122 000. Utenom rammetilskuddet kommer i tillegg kalkulatoriske utgifter til kommunal tjenesteyting med kr 300 000.

For 2016 beregnes det en pott på 3 % til lønnsoppgjøret pr 1.5.16. Av et samlet lønnsbudsjett for kirken på kr 7 100 000 vil dette utgjøre kr 213 000 for hele året, og ca kr 142 000 for 8 måneder.

Med utgangspunkt i rammetilskudd 2015, justert for helårsvirkning for lønnsjustering, beregnes rammetilskudd 2016 til å bli kr 7 389 000. Dette er utregnet slik:

2014 rammetilskudd	kr 7 122 000
Lønnsjustering 2015, 8/12 – trekkes ut	- kr 140 000
Lønnsjustering 2015, helårsvirkning – legges inn	kr 265 000
Lønnsjustering 2016, stipulert, 8/12	kr 142 000
Beregnet rammetilskudd 2016	kr 7 389 000

2. Spesielle utfordringer

Ås kirkelige fellesråd vil spesielt peke på følgende utfordringer den neste fireårsperioden:

- Utvidelse av Nordby kirkegård
- Montering av ringemaskiner og lukeåpnere i kirkene
- Vedlikehold av alle trærne og felling av noen trær rundt Ås kirkegård
- Rullestolrampe ved Kroer kirke
- Organisering av fellesrådsansatte, inkludert lokalisering av kontorer og ansatte

Disse punktene blir nærmere beskrevet under de ulike kapitlene.

3. Rammevilkår

Ås kommune har høy befolkningsvekst. Dette merkes også for arbeidet i Ås kirkelige fellesråd. Mange av kirkens tjenester er hendelsesstyrt, og det er viktig at vi er godt organisert med tilstrekkelig bemanning slik at vi kan ivareta de nødvendige oppgavene i årene som kommer.

Ås kirkelige fellesråd har hovedtyngden av sitt økonomiske tilskudd fra kommunen. De siste årene er det bare gitt kompensasjon for lønnsvekst, og det innebærer at prisvekst har ført til nedprioritering av tiltak i rammen. Det er imidlertid grenser for hvor lenge en så liten organisasjon som Ås kirkelige fellesråd kan redusere på driften samtidig som lovpålagte oppgaver skal ivaretas.

4. Kirken – Område 7951

Ansvarsområdet for Ås kirkelige fellesråd omfatter disse hovedformålene:

1. Kirkens administrasjon
2. Kirker og menigheter
3. Kirkegårder og gravstell
4. Andre kirkelige formål.

Overordnet visjon:

Ås kirkelige fellesråd skal i sitt arbeid legge til rette for at Den norske kirke i Kroer, Nordby og Ås sokn ivaretar sin oppgave som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Konkrete målsettinger:

- Kirkene er viktige kulturbygg i bygda. De skal være velholdte og fungere som et godt og tjenlig sted for feiring av gudstjenester, kirkelige handlinger og øvrige kulturarrangementer.
- Kirkegårdene skal være velstelte og vakre og gi en verdig ramme rundt gravferden.
- Ås kirkelige fellesråds tilsatte skal gis gode rammebetingelser for arbeidet og samsvare med det som er fastsatt i lov og avtaleverk og vanlig i arbeidslivet for øvrig.
- Økonomiforvaltningen skal være ryddig og korrekt og gi en god og ansvarlig utnyttelse av tildelte ressurser.
- Menighetenes planer og behov overfor kommunen og andre offentlige myndigheter skal samordnes på en adekvat og konstruktiv måte.
- Samarbeidspartnere og brukere av kirkens tjenester skal få best mulig service.

Ås kirkelige fellesråd fokuserer i alt sitt arbeid på trivsel, samarbeid og sikkerhet for lønnede og frivillige medarbeidere, medlemmer i råd og utvalg og kommunens innbyggere, politikere og administrasjon.

4.1. Hovedformål 1: Kirkens administrasjon

Omfatter underkapittel 100 – Kirkens administrasjon

- Bemanning:
- Kirkeverge i 100 % stilling.
 - Saksbehandler for kirkevergekontoret, 100 % stilling.
 - Saksbehandler for kirkekontoret i Ås og Søndre Follo prosti, 100 % stilling. 30 % av stillingen lønnes av Borg bispedømme.
 - Saksbehandler for kirkekontoret i Nordby, 36 % stilling.
 - Saksbehandler for Ås og Kroer menighetsråd, 80 % stilling. 20 % av stillingen lønnes av Ås menighetsråd.
 - Saksbehandler for Nordby menighetsråd, 15 % stilling.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Kirkevergekontoret i Ås

Her administreres all drift og vedlikehold av kirkene og kirkegårdene med tilhørende bygningsmasse. Gravfortegnelse, innkreving av festeavgifter og gravstellavtaler. Arbeidsgiveransvar for alle tilsatte med unntak av prestene.

2. Kirkekontorene for Kroer, Nordby og Ås

Førstelinjetjeneste for alle henvendelser vedrørende menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Administrasjon av gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkebokføring. Saksbehandling for menighetsrådene i Kroer, Nordby og Ås.

Saksbehandlerstillingene er påkrevet for at prestene og de øvrige kirkelige ansatte skal få utført sine arbeidsoppgaver. De er også helt nødvendige for å kunne yte alle våre brukere en tilfredsstillende service.

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Ås kirkekontor

Kontoret er hovedkontoret for kirkevergen, menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Vi har siden høsten 1990 hatt tilhold i Sagaveien 3. Her disponerer vi for tiden 12 kontorer, samt to møterom. Nåværende leiekontrakt løper fram til 1. august 2017.

Kontoret har tilknytning til kommunens IKT-system, sentralbord og servicetorg. Dette fungerer svært godt og gir god utnyttelse av de samlede ressursene i kirke og kommune. Fellesrådet ønsker å ha forutsigbarhet på kontorlokaliseringen, og vil derfor ha dialog med kommunen med hensyn til videre forlengelse av nåværende leie/eventuell endring.

2. Nordby kirkekontor

Dette har tilhold i Nordby menighetssenter med totalt 5 kontorer til disposisjon. Kontoret har åpent for henvendelser tirsdager og torsdager. Fellesrådet betaler husleie til menighetssenteret, men halvparten av utgiften dekkes gjennom statlige midler til trosopplæring.

3. Stillinger

Vi har i dag 3,31 årsverk som saksbehandlere. Stillingene er viktige, internt for frivillige og lønnede medarbeidere, og eksternt for å yte alle våre brukere en god og tilfredsstillende service. Med økt folketall og økende aktivitet/antall tjenester kan det være nødvendig å øke årsverkstallet noe. Men vi kan også, ved naturlig avgang i stillingene, se på hvordan oppgaver og ansvarsområder fordeles mellom de ansatte.

4.2. Hovedformål 2: Kirker og menigheter

Omfatter underkapittel 210 – Ås kirke, 220 – Nordby kirke, 230 – Kroer kirke

- Bemanning:
- Prosten i Søndre Follo prosti, kontor plass i Ås, lønnet av Borg bispedømmeråd.
 - To 100 % soknepreststillinger, lønnet av Borg bispedømmeråd.
 - Prostiprest 50 % samt 50 % prest i Ås, lønnet av Borg bispedømmeråd.
 - Ungdomsprest i Nordby, 100 % stilling. Lønnet av Nordby menighetsråd ved innsamlede midler + årlig tilskudd på kr 200 000 fra Ås kommune.
 - Menighetspedagog i Nordby, 45 % stilling.
 - Kateket i Nordby, 100 % stilling. Lønnet av statlige midler, trosopplæring.
 - Kateket i Kroer/Ås, 100 % stilling.
 - Tre kantorer/organister; 100 %, 80 %, 35 %. (10 % av sistnevnte lønnes av Ås MR)
 - Tre kirketjenerstillinger; 50 %, 30 %, 5 %
 - Tre klokkestillinger; 10 %, 6 %, 5 %
 - Renholder i Ås kirke, 20 % stilling.
 - Ungdomsarbeidere, Klubb og Ten-Sing, sum 32 %. Lønnes av Ås menighetsråd.
 - Dirigent for Ten-Sing, 16 %. Lønnes av Ås menighetsråd.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Gudstjenester og kirkelige handlinger

Dette er lovpålagte tjenester, og alle de lovhjemlede stillingene er direkte forbundet med administrasjon og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger.

Nøkkeltall for årene 2012, 2013 og 2014 viser stort sett stabilitet i tallene:

	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Gudstjenester	82 / 88 / 78	82 / 82 / 77	24 / 26 / 22	199 / 196 / 177
Vielser	8 / 10 / 4	10 / 13 / 3	1 / 1 / 4	19 / 24 / 11
Døpte	43 / 47 / 34	44 / 37 / 40	8 / 3 / 12	95 / 87 / 86
Konfirmanter	45 / 62 / 32	49 / 40 / 53	5 / 7 / 5	99 / 109 / 90
Begravelser	61 / 67 / 56	32 / 32 / 25	4 / 5 / 7	97 / 95 / 88

2. Trosopplæringsreformen

I henhold til Stortingsmelding nr 7 (2002-2003) "Trosopplæring i ei ny tid - Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" skal det utvikles et åpent, systematisk og gjennomgående tilbud om trosopplæring i Den norske kirke. Nordby menighet fikk statlige midler allerede fra 1.8.2007 til å starte dette arbeidet, og fra 1.4.2014 får alle tre menighetene økonomisk tilskudd. Beløpet er midlertid ikke økt etter at alle tre menighetene ble en del av reformen.

3. Barne- og ungdomsarbeidet

Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådet å samle ungdommen om gode formål. Kirken i Ås har alltid innsett betydningen av å drive et holdningsskapende barne- og ungdomsarbeid, og det har vært god oppslutning om de ulike aktivitetene. For å få optimal utnyttelse av de frivillige medarbeidere, vedtok Ås kommune tidlig å opprette tre halve menighetssekretærstillinger. To av disse er nå slått sammen til hel stilling som kateket for Ås og Kroer. Den tredje stillingen er menighetspedagogstillingen i Nordby.

4. Konfirmantarbeidet

Kirkelovens § 9 pålegger også menighetene å drive konfirmantundervisning. Utgifter til lokaler, utstyr og materiell skal dekkes av kommunen (Kirkeloven § 15, bokstav e). Kateket og menighetspedagog står sentralt i dette arbeidet. Sammen med prestene og menighetsrådene forestår de planlegging og gjennomføring av undervisningen, og de rekrutterer og veileder frivillige gruppeledere.

5. Diakoniarbeidet

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste, og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. (Plan for diakoni i Den norske kirke, 2007.)

Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådene å innarbeide og utvikle diakoniarbeidet i soknene. Dette arbeidet er det siste året styrket gjennom opprettelse av stillingen som prostidiakon i Søndre Follo prosti..

6. Kirkemusikalsk arbeid

Kirkeloven gir menighetsrådet ansvar for at det utvikles et kirkemusikalsk arbeid i soknet (§ 9, 2. ledd), og fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til dette formålet (§ 15, 2. ledd).

Dette har ikke vært omtalt i tidligere lovverk, noe som er et sterkt signal om at kantorene/organistene gis muligheter til å drive et mer omfattende kirkemusikalsk arbeid enn før:

- Korarbeid og forsangergrupper med barn og voksne.
- Konserter, i samarbeid med kulturskolen, lokale krefter eller med Rikskonsertene.
- Samarbeid med solister, sang og instrumentalt.
- Opplæring av elever/vikarer i orgelspill.
- Øvelser med konfirmanter og skoleklasser.

Kantor i Ås tilbyr også nå timer i orgelundervisning for barn og unge.

7. Frivillige medarbeidere og dugnadsarbeid

Kirkens tjenester og aktiviteter skapes gjennom et godt samspill mellom fellesråd og menighetsrådene. Fellesrådet stiller faste lønnede medarbeidere til menighetenes disposisjon. Imidlertid er en vesentlig del av kirkens arbeid på lokalplan helt avhengig av frivillige medarbeideres innsats. De lønnede medarbeiderne er helt nødvendige for at forholdene skal kunne legges godt til rette for god utnyttelse av og gode arbeidsforhold for de frivillige. Dette gjelder spesielt i barne- og ungdomssektoren - deriblant innen deler av konfirmantarbeidet.

De frivillige medarbeideres arbeid skaper også økonomiske behov, men disse dekkes nesten utelukkende av frivillige gaver og forskjellige former for dugnadsinnsats. I de tre menighetene er det i størrelsesorden ca.180 frivillige medarbeidere.

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Generelt for alle kirkene

Tilstandsanalyse av kirkebyggene

Fellesrådet søkte om, og fikk tilsagn på, midler fra KA for å gjennomføre tilstandsanalyse for Nordby kirke og Ås kirke. Rapportene herfra viser at det er behov for store investeringer for å reparere Ås kirke og Nordby kirke utvendig. Utbedringsarbeidet er igangsatt finansiert ved hjelp av rentekompensasjonslån.

Strømprisen:

Gjennom mange år har vi ved hjelp av energiøkonomisering og temperaturstyring redusert forbruket i samme tempo som prisen har økt. Det siste året er det i tillegg installert fjernstyring av varmeanlegget i Kroer kirke via mobil.

All energi kjøpes gjennom Ås kommune til gunstige priser.

Takrenner og nedløp:

Det er inngått avtale med firma om årlig rensing/ettersyn av alle takrenner og nedløp.

2. Ås kirke

Det ble i 2015 gitt rentekompensasjonslån for å få utført utvendig vedlikehold på Nordby og Ås kirker. Grunnlagsdokumentasjonen for Ås er utarbeidet, og arbeidet blir lagt ut på Doffin høsten 2015. Arbeidet med en kostnadsramme på kr 5 320 000 eks mva planlegges utført i 2016.

Elektroniske ringemaskiner + lukeåpnere må innarbeides i planperioden, kostnad ca kr 500 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

3. Nordby kirke

Rapport fra firmaet Høyer Finseth sier at kirken generelt sett er i god stand. Det er imidlertid behov for å gå over grunnmuren, skifte ut takrenner og nedløp samt skifte beslag rundt pipa.

Kostnad for disse utbedringene er estimer til kr 398 000 eks mva.

Elektriske ringemaskiner, ca kr 250 000.

Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

4. Kroer kirke

Her er det prosjektert en permanent rampe for rullestoler på kirkens sydside.

Riksantikvaren har godkjent å lage en ny inngangsdør i våpenhusets sydvegg, der vinduet er plassert i dag. Det er også anlagt en ny vei med fast dekke tvers over kirkegården fra parkeringsplassen mot kirkens baktrapp. Som en midlertidig løsning er det montert en enkel rampe på nordsiden av kirkens hovedtrapp.

Det er montert ringemaskiner i tårnet, men det må også skaffes automatiske lukeåpnere. Kostnad for dette er anslått til ca kr 150 000.

Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

Det er dessuten behov for å få gjennomført en tilstandsanalyse på Kroer kirke.

5. Ny arbeidskirke ved Sjøskogen / Vinterbroseieret

Beboere i området drøfter underhånden muligheter for oppstart av kristent barne- og ungdomsarbeid i denne delen av bygda. Til dette er det ønskelig med lokaler – enten i et utvidet Vinterbroseier – eller i en ny arbeidskirke. Nordby menighetsråd har opprettet en lokal komité som har laget et forprosjekt til en framtidig kirke i Sjøskogen-området.

6. Stillinger

Organiststillingen i Nordby og kantorstillingen i Kroer vurderes begge økt med 20 %. Dette begrunnes med økt kirkemusikalsk arbeid i begge menighetene.

4.3. Hovedformål 3: Kirkegårdene

Omfatter underkapittel 300 – Kirkegårder og 310 – Gravstell.

Bemanning:

- Kirkegårdsforvalter, 100 % stilling.
- Kirkegårdsarbeider, 50 % stilling.
- I tillegg engasjeres noen ungdommer hvert år som sommerhjelp.

Nøkkeltall:	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Innbyggere i 2014:	10 360	6 980	1 160	18 500
Kirkegårdsarealer i dekar	25,7	10,5	4,1	40,3
Arealbehov ny kirkegård	0	7,0	0	7,0
Antall begravelser i 2014	56	25	7	88
- derav kister	35	12	4	51
- derav urner	21	13	3	37
Kremasjonsprosent	37 %	52 %	43 %	44 %
Antall gravplasser	4 000	1 000	425	5 425
Antall ledige graver pr.1.1.2015	ca 875	ca 90	ca 75	ca 1 040

Loven krever at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning. På våre tre kirkegårder er det nå ca 1 040 ledige graver, noe som tilsvarer ca 5,6 % av befolkningen. I Nordby er det regulert 7,0 dekar til utvidelse, men den er p.t. ikke ervervet eller opparbeidet.

Handlingsmål og ressursbehov

1. Generelt for alle kirkegårdene

Gravfelt "tilrettelagt for muslimer" er opparbeidet på Ås kirkegård.

Man anser at dette foreløpig fyller behovet for denne type gravfelt for fellesrådsområdet.

"Navnet minnelund" blir nå anlagt på flere kirkegårder i Norge. Det er i løpet av 2015 utarbeidet tegninger for navnet minnelund for alle tre kirkegårder i Ås. Den blir først etablert på Ås kirkegård, deretter følger Nordby og Kroer.

Verneverdig gravminne og gravutstyr blir tatt vare på. Kirkevergen ønsker å få utarbeidet en bevaringsplan for alle tre kirkegårder.

Sikkerhet på kirkegårdene ivaretas, ved å påse at alle gravstøtter er tilstrekkelig sikret mot å velte.

Maskinparken er gjennomgående god. Men det er behov for å skifte ut den lille lastebilen de nærmeste 2-3 årene.

2. Ås kirkegård og bårhus

Den gamle delen av kirkegården er omkranset av store, gamle asketrær. Alle trærne får jevnlig ettersyn, men det bør snarest mulig avsettes et betydelig beløp til beskæring og felling av enkelte skadede trær. Dette kommer fram i en rapport som ble laget i 2015.

Når det gjelder kirkegården er det ikke behov for utvidelse her de første årene.

3. Nordby kirkegård og bårhus

Det er behov for **snarlig** utvidelse av Nordby kirkegård. Det er p.t. ledig 30 kistegraver på den siste utvidelsen, og disse gravene blir sannsynligvis brukt i løpet av de to neste årene.

Det aktuelle utvidelsesområdet er båndlagt etter en reguleringsplan fra 1992. I arbeidet med 2016-budsjettet er nødvendig å avsette midler til erverv av området + kostnader til arkeologiske utgravinger og planarbeid – totalt kr 800 000.

Arbeidet med opparbeidelse av utvidelsen er stipulert til å koste kr 3,5 mill eks mva.

Denne kostnaden fordeles over to år, 2016 og 2017.

4. Kroer kirkegård og bårhus

Rundt Kroer kirkegård ble det i 1987 satt opp et vakkert hvitmalt stakittgjerde. Dette krever mye vedlikehold – oppretting, vasking og maling. På litt sikt bør det byttes ut med tregjerde med samme utforming som vi har på Ås og Nordby. Dette står godt og krever minimalt vedlikehold.

4.4. Hovedformål 4: Andre kirkelige formål

Omfatter underkapittel 400–Andre kirkelige formål, 410–Trosopplæring, 430–Prostidiakon

- Bemanning:
- Ungdomsprest, 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes av Nordby menighetsråd + et årlig tilskudd på kr 200 000 fra Ås kommune.
 - Kateket, 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes av statlige trosopplæringsmidler.
 - Prostidiakon 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes 50 % av Borg bispedømme og 50 % av de fire fellestrådene i Søndre Follo.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

Underkapittel 400 besto fram til 2012 av et årlig driftstilskudd, først til Nordby menighetssenter, senere fordelt mellom Nordby menighetssenter og Arbeidskirken i Ås.

Fra og med 2001 kom et inn en ny post prioritert stillingen som ungdomsprest i Nordby.

Stillingen ble opprettet i 1997, da med 50 %, men ble utvidet til 100 % fra mars 2002.

Den lønnes med innsamlede midler + et årlig kommunalt tilskudd på kr 200 000 fom 2006.

Underkapittel 410 gjelder trosopplæring. Nordby menighetsråd fikk i 2008 tildelt midler for å utvikle sitt prosjekt "På vandring gjennom skaperverket". Det er ansatt en kateket for å ivareta det daglige arbeidet i prosjektet.

Underkapittel 430 gjelder prostidiakon i Søndre Follo prosti. Stillingen ble opprettet i 2015. Ås kirkelige fellestråd har arbeidsgiveransvar for stillingen, og den økonomiske forpliktelsen for lønn er delt mellom bispedømmerådet (inntil 50 %) og de fire fellestrådene i Søndre Follo prosti deler på det resterende

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Fra og med 2014 er alle tre menighetene i Ås tildelt trosopplæringsmidler. Tildelingsbeløpet beregnes ut fra antall døpte 0-18 år, og det er et faktum at Ås kirkelige fellesrådsområde ikke får noen stor økning i årlig overføring sammenlignet med hva Nordby fikk som egen prosjektmenighet. Prester og råd ser det derfor som fornuftig å fordele begge de to ovennevnte stillinger ut over hele fellesrådsområdet, og har startet nødvendige samtaler om dette. Vi vil med det utnytte ressursene bedre, og vi får samlet fagmiljøet på en god måte.
2. Det er ønskelig å få inn en ny tilskuddspost: Arbeidskirken i Ås. Arbeidskirken eies og drives av Stiftelsen Ås arbeidskirke. Bygningen stod ferdig i 1985, og den ble oppført ved hjelp av innsamlede midler og stor dugnadsinnsats.

Ås menighetsråd har valgt å legge ca 20 av de forordnede gudstjenestene til arbeidskirken hvert år. Beliggenheten på Rustadfeltet er god, kirken ligger nært der mange folk bor. Selve kirkebygget møter dessuten en annen del av befolkningen enn Ås kirke, spesielt barnefamilier og ungdom. Kirken bidrar dessuten til at kommunen nærmer seg den prosentandel sitteplasser i hht innbyggertall som vi skal ha - jf. Kirkelovens § 21.

Inntektene for Stiftelsen består i dag av utleie og ofringer. I tillegg arrangeres det hvert år loppemarked noe som gir inntekt på rundt kr 200 000. Inntekten deles mellom arbeidskirken og Ås menighet.

Årlige utgifter til strøm, renhold, forsikringer og avgifter er på ca kr 250 000.

Det meste av vedlikeholdet er i alle år utført på dugnad. En ser nå likevel det er behov for et årlig drifts- og vedlikeholdstilskudd på kr 100 000.

4.5. Vedlikehold/rehabilitering

Etter vedtak i kommunestyret den 8.12.99 (sak nr. 99/02740) ble det opprettet konto 0.1480 – Rehabilitering, kirkelige formål, som blir tildelt kr 100 000 hvert år.

Disse midlene har vært år blitt brukt til planlagte og helt nødvendige utbedringer i de tre kirkene. Elektriske anlegg er utbedret, nye brannalarmsentraler er på plass og kirkene er malt. Dessuten har disse midlene blitt avsatt til delvis finansiering av innvendig oppussing i Ås kirke.

For 2016 prioriterer fellesrådet å avsette disse midlene på fond til utvendig maling Kroer kirke.

Handlingsmål og ressursbehov:

Kirkene er viktige kulturbygg for mange i Ås kommune. Det er gamle bygninger, og det er mange hensyn som må ivaretas når de skal vedlikeholdes. To av kirkene er også listeført hos Riksantikvaren.

Det bes derfor om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi kirken har et etterslep av relativt kostnadskrevenne rehabiliteringsprosjekter det er viktig å få utført.

4.6. Investeringer – utenom rammen**1. Kirkegårdsutvidelse Nordby**

Kapasiteten på Nordby kirkegård er snart sprengt. Det må derfor i årene 2016 og 2017 budsjetteres med følgende:

- kr 100 000 til arkeologiske utgravinger ved Nordby kirkegård
- kr 100 000 til planlegging/anbud
- ca kr 600 000 til erverv av et areal på 7 dekar
- ca 3,5 mill + mva til gjennomføring av kirkegårds-utvidelsen

2. Vedlikehold av gamle trær rundt Ås kirkegård

En ekstern rapport anbefaler oss å felle noen trær og beskjære de øvrige. Dette må gjøres av sikkerhetsmessige hensyn.

3. **Ringemaskin og lukeåpnere til alle tre kirkene**

Dette er viktig å få på plass med tanke på HMS-tiltak for ansatte.

4. **Kroer kirkegård, nytt gjerde og rullestolrampe**

En permanent rullestolrampe er viktig for å gjøre kirken tilgjengelig for alle.

Og gjerdet rundt kirkegården trenger en grundig oppgradering.

Ny investeringsplan utenom rammene (stipulerte beløp i 1 000 kr og eks mva):

	2016	2017	2018	2019
Nordby kirkegårdsutvidelse, utgraving/planer/erverv/fullførelse	800 2 000	1 500		
Nordby kirke, ringemaskiner		250		
Ås kirkegård, vedlikehold av trær		100		
Ås kirke, ringemaskiner + lukeåpnere			500	
Kroer kirke, lukeåpnere			150	
Kroer kirkegård, nytt gjerde			100	
Kroer kirke, rullestolrampe				350

Fellesrådets vedtak fra 15.9.15:

1. Fellesrådet oversender forslaget til driftsbudsjett for 2016-2019 og ber Ås kommune om en rammeoverføring eks. kommunal tjenesteyting på kr 7 389 000, som er en videreføring av 2015-nivå.
2. Rehabilitering – prioriterte tiltak innenfor tildelt ramme på kr 100 000 årlig:
 - a. For 2016 avsettes de kr 100 000 på fond til planlagt maling av Kroer kirke.
 - b. Det bes om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi kirken har et etterslep av relativt kostnadskrevenende rehabiliteringsprosjekter det er viktig å få utført. Kirkene er forøvrig viktige kulturbygg for mange i bygda.
3. Investeringsbehov i perioden 2016-2019 (utenom tildelt ramme):

År	Kirke / anlegg	Prosjekt	Stipulert kostnad eks mva
2016	Nordby kirkegård	Arkeologisk utgravinger	kr 100 000
2016	Nordby kirkegård	Planer for utvidelse	kr 100 000
2016	Nordby kirkegård	Erverv av areal	kr 600 000
2016	Nordby kirkegård	Oppstart anleggsarbeid	kr 2 000 000
2017	Nordby kirkegård	Utvidelsen fullføres og innvies	kr 1 500 000
2017	Nordby kirke	Ringemaskiner	kr 250 000
2017	Ås kirkegård	Vedlikehold av gamle trær	kr 100 000
2018	Ås kirke	Ringemaskiner og lukeåpnere	kr 500 000
2018	Kroer kirke	Lukeåpnere i tårnet	kr 150 000
2018	Kroer kirke	Nytt gjerde	kr 100 000
2019	Kroer kirke	Rullestolrampe	kr 350 000

Ås, 15.9.2015

Astrid Holmsen Krogh (sign)
kirkeverge